

Kariūnas

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO LIETUVOS KARO AKADEMIJOS ŽURNALAS

ISSN 2029-6053

2011 m. Nr. 1 (108)

VIVAT ALMA MATER MILITARIS!

Mjr. Gintautas JAKŠTYS

KAS MŪSŲ NENUŽUDO, TAS MUS PADARO STIPRESNIUS!

Pokalbis su ltn. Justinu ŽUKAUSKU

KUO MES SKIRIAMĖS?

Krn. Gražvydas BAJARŪNAS

*Koks baltumas, neapsakomas baltumas!
Kur dangus, kur žemė – neatskirsi.
Krinta sniegas – baltas nerūpestingumas.
Rodos, šūktelsi iš džiaugsmo ir numirsi.*

*Užsimerksiu, atsigulsiu kur pusnyne,
tartum saulei atsegiosiu, atlaposiu sau krūtinę –
tegu prikrenta į širdį to baltumo,
To švaraus, švelnaus ir minkšto nerūpestingumo.*

Taip jau susiklostė, kad Justino Marcinkevičiaus eilėraštį „Baltas nerūpestingumas“ prisiminiau tą žvąrbiją vasario 18-osios popietę, kai sniego pūga siautė virš Vilniaus, temdydama daugybės šviesių žmonių, lydinčių Poetą į Antakalnio ramybę, veidus.

Mano karta augo ir mokėsi, savo tautinę tapatybę ir patriotizmą brandino skaitydama „Mindaugą“, „Mažvydą“, „Katedrą“... – kūrinius, kurie priversdavo mūsų širdis plakti vienu ritmu, išgyventi ypatingą bendrystės jausmą, vėliau patirtą tik Sąjūdžio, atvedusio į Sausio 13-ąją ir Kovo 11-ąją, dvasinio pakylėjimo laikais.

Netrukus pastebėsite, kad šis KARIŪNAS toks pat, kaip ir ankstesnis, – artimas. Ir kartu kiek kitoks – nevysiškai naujas, bet visada siekiantis atsinaujinti. Norime, kad jį skaityti būtų naudinga kariūnams ir vyresniųjų klasių moksleiviams, karininkams ir liktiniams, dėstytojams ir visiems kitiems, besidomintiems karyba, Akademijos gyvenimu. Primenu, kad tiek ši, tiek ankstesnius KARIŪNO numerius galite rasti mūsų svetainėje www.lka.lt.

Palietėme daugiau temų, kiek leido galimybės, pakeitėme žurnalo išvaizdą. Sulaukėme daugelio skaitytojų gerų žodžių, palankių atsiliepimų. Kaip ir kiekvienas leidinys, jis turi ne tik savo gerbėjų, bet ir oponentų. Gerbiame kitą nuomonę, pozityvią kritiką. Visada pravartūs naudingi patarimai, žvilgsnis iš šalies.

Pasirodo, mūsų žurnalą skaito ne tik Lietuvoje. KARIŪNAS pasiekia ir kitas šalis: Australiją, Kanadą, JAV, Naująją Zelandiją.

Numerį pradėdame Valdo Adamkaus kalba, kurią jis pasakė š. m. sausio mėn. susitikime su Akademijos bendruomene. Iš pirmo žvilgsnio visos minimos tiesos girdėtos, bet atidžiau skaitant susidaro įspūdis, kad kai ką pravartu pakartoti, ypač kai tai dar kartą apsvarsto ne teoretikas, o savo turtinga valstybės vadovo patirtimi besiremiantis kadenciją baigęs Prezidentas.

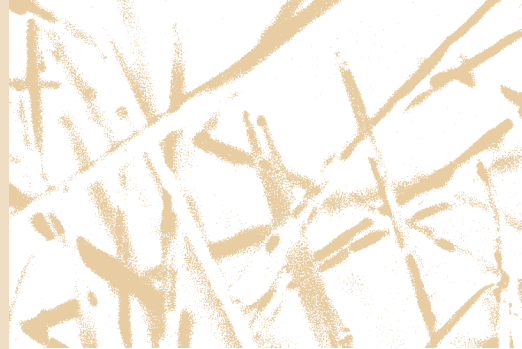
Iš kur atėjome? Kodėl esame tokie, kokie esame? Iš kur kilo vienos ar kitos mūsų tradicijos? Ką jos reiškia? Ir kodėl mes jų laikomės? Tai klausimai, kuriuos patys sau užduodame ir į kuriuos patys turime atsakyti. Apie tai KARIŪNE rašo mjr. Gintautas Jakštys.

Naujas šio numerio veidas – mjr. Albertas Daugirdas. Jis teigia: „Ir vieni lauke galime ir privalome būti kariai. Bet ar mes tai suvokiame ir to siekiame?“ Tokios nuostatos man daug labiau patinka negu kai kurių amžinas pesimizmas ir verkšlenimas.

Stabtelėkime vardydami numerio temas. Laikas skaitytojui pačiam jį atsiversti ir įvertinti.

Šviesaus pavasario!

Alvina S. Slanderis

2 LYDERYSTĖ: PAGARBA ŽMOGIUI IR ATSAKOMYBĖ

Prezidentas Valdas ADAMKUS

Leadership: Respect for a Human and Responsibility. By President Valdas ADAMKUS

4 VIVAT ALMA MATER MILITARIS!

Mjr. Gintautas JAKŠTYS

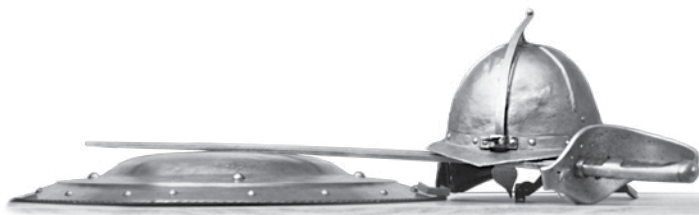
6 ARTIKRAI „VIENAS KOVOS LAUKE – NE KARYS“?

Mjr. Albertas DAUGIRDAS

Is it Really True That One Cannot Resist the Enemy?

Viršelio nuotraukoje
Vado ugdymo sekcijos viršininkas
mjr. Albertas Daugirdas

BE REIKALO NEPAKELK, BE GARBĖS NENULEISK!
YOU SHALL NOT DRAW THE SWORD WITHOUT A CAUSE NOR SHALL YOU SHEATHE IT WITHOUT HONOUR!

ŠIAME NUMERYJE Contents

**10 SEIME III KURSO KARIŪNAI
APTARĖ SAUSIO 13-OSIOS PATIRTĮ**
Krn. Ruslanas FIODOROVAS
Third-Year Cadets' Discussion on the
Experience of January 13, 1991 at the Seimas

18 KARYBOS MOKSLŲ GAIVINTOJAS
Reviver of the Military Science

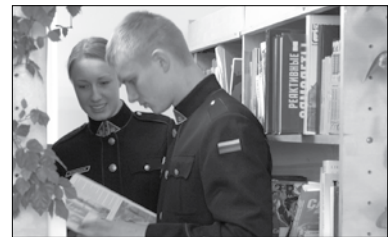
28 KARYBOS KLASIKA
Classics of Warfare

12 NESIJAUČIU ESĄS IŠSKIRTINIS
Krn. Marius LASAVIČIUS
I Do Not Feel Exceptional

**21 FOTOREPORTAŽAS LAISVĖS
GYNĖJŲ DIENAI PAMINĖTI**
Photo Report: Freedom Defender's Day

**30 VIETA, KUR ŽMONĖS SUSIRENKA
MOKYTIS, BENDRAUTI IR DALYTIS PATIRTIMI**
Janina TUPĖNIENĖ
The Place Where People Meet to Study,
Communicate and Share Their Experience

14 KUO MES SKIRIAMĖS?
Krn. Gražvydas BAJARŪNAS
How Do We Differ?

**22 KAS MŪSŲ NENUŽUDO, TAS MUS
PADARO STIPRESNIUS!**
Pokalbis su ltn. Justinu ŽUKAUSKU
Who We Resist, Those Make Us Stronger.
Interview with Lt Justinas Žukauskas

36 GINKLAI
Weapons

38 TECHNIKA
Military Equipment

40 ATOSTOGOS
Holiday

42 JUOKO DĖTUVĖ
Magazine of Fun

44 KNYGOS
Books

Redakcinė kolegija

Arūnas ALONDERIS
Atsakingasis redaktorius
dr. Vytautas TININIS
Atsakingasis sekretorius
krn. Olegas GROŠEVAS
III kurso kariūnas
mjr. Birutė KRASAVINIENĖ
S-5 skyriaus viršininkė
krn. Evaldas KUČINSKAS
II kurso kariūnas

krn. Irina LYSIONOK
IV kurso kariūnė
kpt. Mantas VALATKEVIČIUS
Kovinės paramos ir kovinio
aprūpinimo sekcijos vyr.
instruktoriaus
doc. dr. Manvydas VITKŪNAS
Karo istorijos centro vyr. mokslo
darbuotojas

Nijolė ANDRIUŠIENĖ
Kalbos redaktorė
Loreta KERŠYTĖ
Dizainerė
Kęstutis DIJOKAS
Fotografas

Spausdino Lietuvos kariuomenės
karo kartografijos centras
Muitinės g., Domeikava,
LT-54359 Kauno r.
Tiražas 500 egz.
Užsakymas GL-1175S.
Leidinyas platinamas nemokamai.
Leidžiamas kas trys mėnesiai.
Dėl žurnalo platinimo prašome
kreiptis tel. (8 5) 210 3526

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA
Šilo g. 5 A, LT-10322 Vilnius
aalonderis@yahoo.com
(8 5) 210 3651, KATT 24 651
vytautas.tininis@mil.lt
(8 5) 210 3680, KATT 24 680
birute.krasaviniene@mil.lt
(8 5) 210 3523, KATT 24 523

Lyderystė: pagarba žmogui ir atsakomybė

Šių metų pradžioje Akademijoje svečiavosi kadenciją baigęs Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus. Tokie jau tradiciniais tapę susitikimai – sudedamoji karininko lyderio ugdymo programos, kurioje numatytas ir pokalbių su išskirtinėmis asmenybėmis ciklas, dalis. Toliau pateikiame Prezidento kalbą, pasakytą sausio 11 d. Akademijos bendruomenei.

Mielieji Lietuvos karo akademijos kariūnai, gerbiamieji dėstytojai, svečiai, džiaugiuosi šiandien būdamas su Jumis!

Susitinkame prasmingų, labai tragiškų ir kartu labai didingų Lietuvos įvykių minėjimo išvakarėse. Sausio 13-oji visiems Lietuvos piliečiams, visiems sąžiningai vertintiems praeitį, visiems geros valios žmonėms lieka istorijos ir kartu moralės pamoka, tikrųjų vertybių, tikrojo žmogiškumo pamoka. Pasaulio pusiausvyros dėsniai, ko gero, veikia ir istorijoje bei politikoje, ir Sausio 13-oji prieš dvidešimt metų tai dar kartą patvirtino, kai brutaliai ginklo jėgai buvo priešpriešinta tautos dvasia, aklam pykčiui – tautos teisė, melui ir šmeižtui – tiesa.

Šiandien visa tauta didžiuojasi Sausio 13-osios žygiu, kuris sudarė sąlygas plėtoti tautos kūrybinį potencialą, pasaulio akyse iškelti kultūros ir mokslo laimėjimus. Tačiau svarbiausia – mes vėl tapome savo žemės ir savojo likimo šeimininkais.

Tai, ką pasakiau, nėra proginis istorinių įvykių paminėjimas. Tai glaudžiai susiję su Jūsų pasirinktu keliu, Jūsų profesija ir pareigomis. Tai glaudžiai susiję ir su lyderystės programa, kurios renginyje šiandien susitinkame.

Remdamasis savo įsitikinimais, savo gyvenimo patirtimi galiu tvirtinti, kad lyderystė niekada nebūna teorinė, abstrakti. Nes tada kalbama ne apie vieną žmogų, o apie grupę, bendruomenę ar tautą, ir turbūt neįmanoma atskirti, kuri grandis svarbesnė – bendruomenės lyderis ar žmonių grupė, leidžianti asmenybei iškilti ir pritaikyti savo talentą. Todėl noriu pabrėžti: kad tikrieji lyderiai galėtų egzistuoti ir veikti, vienas svarbiausių dalykų – ryšys su savo bendruomene, visuomene, tauta. Prisiminkime istorinius pavyzdžius: ar būtų įmanoma karaliaus Mindaugo lyderystė, jei jis nebūtų turėjęs ryšio su gentimis ir kitais valdovais? Kas būtų Jonas Žemaitis-Vytautas ar Juozas Lukša-Daumantas be savo būrių ir žmonių palaikymo? Ar įsivaizduojama Mahatmos Gandžio lyderystė be laisvėn kylančių Indijos tautų? Ar įsivaizduojamas charizmatiškasis Popiežius, Lietuvos bičiulis Jonas Paulius II, be tikinčiųjų bendruomenės? Pateiksiu ir Jums artimesnį pavyzdį. Ar būtų įsivaizduojama Lino Kleizos lyderystė be likusių mūsų krepsinio rinktinės žaidėjų?

Atsakymas – aiškus ir paprastas: lyderystė randasi tik ten, kur yra žmogiškas, pagarus abipusis ryšys, ir jokių būdu ne tada, kai grupė žmonių aklai garbina vieną asmenį. Iškilęs žmogus ir šalia jo esantys bendruomenės nariai turi gerbti vieni kitus, kartu siekti tikslų, dirbti tą patį darbą, siejami bendros prasmės, idealų ir vertybių. Gali būti bendruomenė be lyderio, tačiau negali būti lyderio be bendruomenės.

Todėl lyderystė neatsiejama nuo tokių dalykų kaip atsakomybė, įsipareigojimas, drąsa veikti ir atsakyti už savo poelgius. Tik tuo grįžta lyderystė tikra. O lyderystė, paremta vien įsikalbėjimu, reitingais, savęs aukštinimu ir kitų menkinimu, visada yra iliuzinė, netikra, trumparegė ir trumpalaikė.

Kalbu tai Jūsų auditorijai todėl, kad šiandien Lietuvai labai reikia lyderių – atsakingų, galinčių kurti vizijas ir jas įgyvendinti, gerbiančių savo tautą, savo visuomenę. Tokių žmonių iškilimas, jų darbai, jų skleidžiamas pasitikėjimas savimi ir šalia esančiu – būtina sąlyga, kad Lietuva neišsivaikščiūtų, kad liktų kūrybinga, stipri fiziškai ir dvasiškai, ekonomiškai ir kultūriškai.

Prisiminkime nesena istoriją: Lietuvos lyderystė siekiant narystės NATO ir Europos Sąjungoje buvo ne savitikslius veiksmas, o greičiau priemonė siekti kitų tikslų – saugumo, pažangos, gerovės. Eidami šia kryptimi buvome girdimi ir gerbiami, o pasaulio lyderiai, atvykę į Lietuvą (beje, kai kurie iš jų kaip aukščiausieji valstybių atstovai mūsų šalyje lankėsi pirmą kartą per visą tūkstantmetę istoriją), vizitų metu pareiškimuose ir kalbose ne kartą patvirtino, kad Lietuva teisingai pasirinko savo kelią.

Deja, šiandien apie visa tai tenka išgirsti tik retkarčiais ir kalbėti būtuojų laiku, todėl būsimiems valstybės lyderiams reikės daug jėgų, kad gražintų valstybei pagarbą tiek šalies viduje, tiek užsienyje.

Ar reikia kito pavyzdžio dabarties tendencijoms iliustruoti? Mūsų kaimynė ir likimo draugė Estija ne tik įsivedė eurą, bet ir siekia pakeisti regioną, kuriam šiandien priklauso, – būti ne Baltijos, o Šiaurės Europos dalis. Matyt, Lietuva kažką daro ne taip, jei Baltijos sesė pradeda mūsų gėdytis, o mes Europoje esame labiau geografiškai, negu vertybiškai?

O juk ir bendraujant tarpvalstybinio lygiu itin svarbus grįžtamojo ryšio, valstybės ryšio su kaimynėmis, kitomis šalimis, veiksnys. Kai Lietuva buvo regiono lyderė, o visa Europa vartojo žodžių junginį „Vilniaus dešimtukas“, mūsų

Prezidentas Valdas Adamkus susitikimo su Akademijos bendruomene ramovėje metu

ir Lenkijos Respublikos, kitų Baltijos šalių partnerystė ir net bičiulystė buvo akivaizdi. Deja, šiandien, nuvertinus didelį įdirbį, ilgai kurtus pasitikėjimo ryšius, Lietuva prarado ne tik lyderės poziciją – ji ėmė dreifuoti, neturėdama aiškių orientyrų, neturėdama aiškaus kurso. Kur tai veda, kai atsisikirama nuo kaimynių ir nutolstama nuo bendro kurso, mums gerai primena kad ir 1940-ieji.

Tvirtai tikiu, kad to neįvyks. Dėl to reikalingas kiekvieno iš mūsų indėlis – šventai ir principingai – taip, kaip Sausio 13-ąją, – ginti tautos interesus ir vertybes, atmetant bet kokius asmeninius ir grupinius tikslus.

Mieli kariūnai, mielas jaunime, labai noriu, kad visa tai, apie ką čia kalbu, būtų ne vieno žmogaus abstrakti paskaita, o mūsų visų gyvas dialogas. Visada noriu kalbėtis su jaunais, atsakingai žvelgiančiais į ateitį, nebijančiais darbo ir atsakomybės žmonėmis. Jūs esate būtent tokie.

Būkite ateities lyderiai ne dėl karinio laipsnio, o bendravimo su savo tauta prasme. Tautos parama ir meilė – pats tvirčiausias užnugaris, kad ir pačioje sunkiausioje tarnyboje. Visada atminkite: kas veikia atitrūkęs nuo savo tautos, rūpėdamas tik pats sau, grožėdamasis savimi, savo išskirtinumu – ne lyderis, o išsišokėlis. Lyderio misija – kantriai ir sunkiai dirbti, kad Lietuva neišsivaikščiotu, kurti vertybėmis pagrįstus vektorius ir kartu su tauta jų laikytis, deramu lygiu pristatyti Lietuvą pasauliui.

Kažkas turi jungti, drąsinti ir telkti Tėvynę. Kažkas turi užkirsti kelią savigraužai ir savinieka, savo istorijos ir dabarties nuvertinimui. Kas gi, jei ne jūs, jei ne jūsų kartos jauni, atsakingi ir kūrybingi žmonės? Tvirtai tikiu, kad šis klausimas nėra retorinis, o atsakymą kiekvienas iš Jūsų rasite savo mintyse ir širdyse. ■

MUGĖ

Knyga suvienijo visus

Krn. Svetlana ŽALYTĖ

Vasario 17–20 dienomis „Litexpo“ parodų rūmuose vyko Vilniaus knygų mugė. Lietuvos karo akademija taip pat joje dalyvavo – kartu su KAM atstovais pristatė savo leidinius. Akademijos stendas buvo pastatytas Lietuvos akademių leidyklų asociacijos (LALA) skirtoje vietoje.

Atsivėrus mugės durims, pasipylė šimtai lankytojų. Vieni skubėjo į grožinės ir populiariosios literatūros, kiti – į mažiesiems skirtų knygų, tretieji – į akademių leidyklų leidinių salę (pastarojoje buvo galima dalyvauti įvairiuose forumuose). Buvo džiugu matyti tiek daug susirinkusių moksleivių, studentų, tėvelių, senelių, taip prasmingai ir įdomiai leidžiančių savo laisvalaikį ir neužmirštančių mūsų ištikimos draugės – knygos.

Pirmąją Vilniaus knygų mugės dieną Karo akademijos stendą aplankė Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė, Prezidentas Valdas Adamkus, krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė.

Įvairaus amžiaus žmonės, norintys įsigyti jiems jau žinomą, reikalingą knygą, labai nustebdavo, kai pasakydavome, kad kai kurios iš jų dovanojamos. Akimirksniu buvo išgraibstyti visi KARIŪNO numeriai. Džiugu buvo matyti dovanų gavusių besišypsantį lankytoją.

Vilniaus knygų mugė – puikus, labai naudingas renginys visai šeimai: vaikai gali linksmai praleisti laiką vaikų

literatūros kampelyje, tėveliai – įsigyti norimą grožinę knygą, rimčiau kažkuo besidomintys – apsilankyti LALA salėje. Knygų mugė – tai vieta, kuri suvienija žmones, leidžia turiningai kartu praleisti laisvalaikį. Kartu tai puiki proga pristatyti Karo akademiją ir jos leidinius visai Lietuvai.

Šalia Prezidentės Dalios Grybauskaitės krn. Svetlana Žalytė ir dr. Vytautas Tininis prie LKA stendo

VIVAT ALMA MATER MILITARIS!

Iš kur mes atėjome? Kodėl esame tokie, kokie esame? Iš kur atsirado vienos ar kitos mūsų tradicijos? Ką jos reiškia? Ir kodėl mes jų laikomės? Tai klausimai, kuriuos patys sau užduodame ir į kuriuos patys turime atsakyti.

Mjr. Gintautas JAKŠTYS

Lietuvos karininkų rengimas glaudžiai susijęs su Lietuvos valstybingumo istorija. Jai nutrūkus, nutrūkdavo ir karininkų rengimas. Tokia „trūkinėjanti“ mūsų istorija kelia nemažai problemų bandant kompleksiskai pristatyti ir išanalizuoti karininkų ugdymo institucijų raidą ir išlaikyti vientisą istorinę tradiciją. 1795 ir 1940 m. datos žymi laikotarpių pradžia, kai lietuvių tauta buvo paradusi valstybingumą. Todėl vis dar kyla diskusijų, kurios valstybės tradicijas mes tęsiame. Norint suprasti, kas esame, labai svarbu išsiaiškinti savo ištakas ir pirmtakus, aiškiai įvardyti, kas yra kas.

1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Aukščiausioji Taryba akte „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“, be kita ko, nurodė, kad „atstatoma 1940 m. svetimos jėgos panaikintas Lietuvos Valstybės suverenių galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė“. Taigi neabejotinai esame 1918–1940 m. nepriklausomos Lietuvos valstybės ir jos kariuomenės tradicijų tęsėjai. Tačiau 1918 m. Vasario 16 d. Akte aiškiai pastebime ir kitą svarbų dalyką. Jame taip pat nedviprasmiškai nurodoma, kad Lietuvos Taryba „skelbia atstatanti nepriklausomą <...> Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskiria nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis“. Taigi akivaizdu, kad Lietuva nuo pat pirmojo jos vardo paminėjimo 1009 m. yra mūsų tėvų ir protėvių palikimas, o mes esame tiesioginiai jo paveldėtojai. Todėl kalbėdami apie Lietuvos karininkų rengimo institucijų raidos istoriją ir savąją ALMA MATER MILITARIS negalime ignoruoti Lietuvos valstybingumo istorijos konteksto, taigi turėtume apžvelgti visą savo valstybės ir kariuomenės istoriją.

Tačiau tai padaryti nėra taip paprasta, nes kuo labiau gilinamės į senovę, tuo daugiau kyla neaiškumų ir diskusijų. Nuo ko viskas prasidėjo? Kas yra pradžių pradžia? Kas galėtų tiksliai pasakyti, kur karybos žinių sėmėsi mūsų didieji karvedžiai Kęstutis, Algirdas, Vytautas, Konstantinas Ostrogiškis, Jonas Karolis Chodkevičius, Radvilos ir kiti? Šiandien galime tik konstatuoti, kad atsakymų į šiuos ir kitus klausimus neturime, nes trūksta išsamių istorinių tyrimų.

Kaip jau minėta, klausimų yra daugiau negu atsakymų. Todėl labai svarbu aiškiai atsakyti sau bent į šiuos: Kaip tautos patriarchai suprato moderniosios Lietuvos kilmę? Kur yra mūsų valstybės tradicijų ištakas? Ką jos mums reiškia šiandien?

Giedodami „Tautišką giesmę“ retai susimąstome apie jos žodžių reikšmę. Kad ir šių eilučių:

*Lietuva, Tėvyne mūsų,
Tu didvyrių žeme,
Iš praeities Tavo sūnūs
Te stiprybę semia.*

Vincas Kudirka „Tautišką giesmę“ parašė ir paskelbė 1898 m. literatūros, politikos ir mokslo laikraščio „Varpas“ 6-ajame lapkričio–gruodžio mėnesių numeryje. Rašydamas šias eilutes autorius nedviprasmiškai ragina lietuvius stiprybės semtis iš garbingos Lietuvos praeities.

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, kaip vienintelė Lietuvos kariuomenės karininkų rengimo institucija, savo ištakas ir pirmtakus suvienija į bendrą ir nedalomą Lietuvos karininkų rengimo istoriją. Todėl savo ištakas sieja su XVIII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje veikusiais kadetų korpusais ir kitomis karininkus ugdžiusiomis institucijomis.

Pirmieji kadetų korpusai Lietu-

vos Didžiojoje Kunigaikštystėje buvo įsteigti žymiausių Lietuvos didikų iniciatyva. 1747 m. kunigaikštis Mykolas Kazimieras Radvila Žuvelė Nesvyžiuje įkūrė privatų kadetų korpusą – Riterių mokyklą.

Nesvyžiaus kadetų korpusas (vėliau – Artilerijos ir inžinierių mokykla) su pertraukomis veikė iki 1776 m., kol galutinai buvo pertvarkytas į Jūrininkų mokyklą ir gyvavo iki pat 1795 m. Abiejų Tautų Respublikos okupacijos.

Be Nesvyžiaus kadetų korpuso, 1747 m. kunigaikščio Jeronimo Florijono Radvilos valdose buvo įsteigta Grandmuškietininkų kuopa, organizuota kaip mokomasis kovinis dalinys. Čia buvo rengiami karininkai vadinamajai Radvilų milicijai, o faktiškai – privačiai Radvilų kariuo-

menei, sudarytai iš kavalerijos, artilerijos ir pėstininkų dalinių.

Valstybėje, silpnėjant Radvilų giminės įtakai, Lietuvos karininkų rengimo reikalų ėmėsi LDK iždininkas Antanas Tyzenhauzas – 1773 m. Gardine jis įkūrė karo mokyklą. 1782 m. karo mokykla, pavadinta Kadetų korpusu, buvo perkelta į Vilnių ir čia gyvavo iki Abiejų Tautų Respublikos okupacijos.

Daug LDK piliečių mokėsi 1765 m. įsteigtame Abiejų Tautų Respublikos Varšuvos kadetų korpuso, vadinamojoje Riterių mokykloje, kurią Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Stanislovas Augustas Poniatovskis buvo įsteigęs kaip bendrą Lietuvos ir Lenkijos karininkų rengimo instituciją. Trečdalis vietų joje

buvo skirta LDK piliečiams. Kadetų korpusas proporcingomis dalimis buvo išlaikomas iš Lenkijos karalystės ir LDK išdu. Šis korpusas buvo vienintelė oficialiai Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio įsteigta ir Abiejų Tautų Respublikos Seimo patvirtinta karininkų mokslo institucija, rengusi karininkus ne tik Lenkijos karalystei, bet ir LDK kariuomenei.

LDK karininkų rengimo tradicija nutrūko 1795 m., kai Abiejų Tautų Respubliką okupavo Rusija, Austrija ir Prūsija.

1918 m. vasario 16 d. paskelbus Lietuvos Nepriklausomybės Akta, buvo pradėta kurti jos kariuomenė. Greitai kovose dėl Nepriklausomybės paaikėjo, kaip gyvybiškai svarbu rengti karininkus jaunai Lietuvos kariuomenei, nes jų labai trūko. Todėl 1919 m. Lietuvos Vyriausybė nutarė įsteigti Karo mokyklą. Karo mokyklos pirmuoju viršininku 1919 m. sausio 25 d. buvo paskirtas karininkas Jonas Galvydis-Bykauskas. Ši data ir laikoma oficialia jos įkūrimo diena. Pirmasis Karo mokyklos viršininkas savo atsiminimuose rašo, kad svarbiausias jos uždavinys – išleisti jaunus karininkus „grynai lietuvių dvasios, kuri yra atspindys mūsų garbingų karžygių senolių“.

1929 m. švenčiant Karo mokyklos dešimtąsias metines, Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona

sutiko tapti jos šefu. Karo mokyklai buvo įteikta kovinė vėliava; nuo tada ji pradėta vadinti Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokykla (P. L. P. karo mokykla).

Tuo metu Karo mokykloje susiformavo ir šiandien LKA gyvuojantis pakėlimo į karininkus ceremonialas, kurio metu Lietuvos Respublikos Prezidentas, suteikdamas karininkui pirmąjį laipsnį, kardu paliečia kiekvieno absolvento petį garsiai išstardamas karininko priesaką: „Be reikalo nepakelk, be garbės nenuleisk!“

Iki 1940 m. sovietinės okupacijos Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokykla išleido 20 kadrinių karininkų ir 14 aspirantų laidų. Prasidėjus okupacijai, 1940 m. Karo mokykla išleido paskutines – XXI ir XXII – kadrinių karininkų laidas ir XV aspirantų laidą.

Po 50 sovietinės okupacijos metų, 1990 m. atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, 1992 m. liepos 13 d. Vilniuje buvo įkurta Krašto apsaugos mokykla, 1994 m. sausio 18 d. Lietuvos Respublikos Seimo sprendimu reorganizuota į Lietuvos karo akademiją. 1998 m. lapkričio 20 d. jai buvo suteiktas generolo Jono Žemaičio vardas.

Išanalizavus kitų valstybių karininkų ugdymo institucijų patirtį, puoselėjant savo karo mokyklą istoriją ir tradicijas, nuspręsta juridiškai įteisinti institucijas, kurios laikomos

Lietuvos karo akademijos ištakomis ir pirmtakėmis. Ilgas diskusijas užbaigė Lietuvos karo akademijos senatas. Jis 2010 m. lapkričio 25 d. posėdyje pritarė naujam Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos statuto projektui, kuriame nedviprasmiškai nurodyta, kad „Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos, kaip vienintelės Lietuvos kariuomenės karininkų rengimo institucijos, ištakos siejamos su XVIII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje veikusiomis karo mokyklomis ir kadetų korpusais. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija savo istorijos pradžia laiko 1919 m. sausio 25 d., kai buvo įsteigta Karo mokykla, kuri 1929 m. pavadinta Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokykla.“

Taigi Lietuvos karo akademija yra Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklos istorijos bei tradicijų perėmėja ir tęsėja. Kartu ji prisiima ir visas su tuo susijusias pareigas ir naudojasi atitinkamomis teisėmis. Šis sprendimas suvienija mūsų garbingas tradicijas į vieną nedalomą Lietuvos karininkų rengimo istoriją – susieja jos ištakas ir dabartį. ■

Aukštųjų mokyklų rektorai, buvę LKA viršininkai, KAM ir Akademijos vadovybė profesoriaus ir docento vardų suteikimo ceremonijoje 2011 m. sausio 21 d. ramovėje

AR TIKRAI „VIENAS KOVOS LAUKE – NE KARYS“?

Ar ne didžiausia problema, kai patys pirmiausia pasiduodame viduje, kai leidžiame sau paminti pamatines vertybes, kai bijome pareigos, o ne šios pareigos neatlikti...

Mjr. Albertas DAUGIRDAS

...arba „Blogas karys, kuris nenori tapti generolu“, arba „Nebūtina būti idiotu, kad taptum vyresniuoju leitenantu, bet tai iš tikrųjų padeda...“

Tai tikriausiai dažniausiai kariškių ir net civilių cituojami posakiai. Tiesa, paskutinis daugiau skamba kai kurių iš mūsų galvose, nei ištariamais balsu... Aišku, būtų per daug ambicinga neigti šių posakių teisingumą, juk vieno iš jų autorius – Napoleonas, kitas pagrįstas tūkstantmete patirtimi, trečias – tai žmogiškosios prigimties viražai, išreikšti Merfio dėsnų stiliumi... Tačiau girdėdamas, kaip dažnai ir lengvabūdiškai šiais išminties perlais puošiamos kalbos ir įvairūs postringavimai, išsprūstantys tiek iš moksleivio, tiek iš aukščiausio rango pareigūnų lūpų, esi priverstas suklusti – ar suprantame, ką sakome?

Tad ši kartą pabandykime labiau pasigilinti tik į vieną iš šių posakių – ar tikrai jau „**Vienas kovos lauke – ne karys**“? (Čia ir kitur paryškinta autoriaus.) Iš pirmo žvilgsnio lyg ir viskas aišku – vienas su kalaviju atvirame lauke ne kažin ką tenuveiksi, dvi galvos greičiau ką nors sugalvos, o keturios rankos – daugiau padarys, iš pelkės išsikapanoti greičiausiai padės draugo ranka. Vienas skyrius

palaikys ugnimi efektyviau nei vienas ar du kariai, vienas būrys, anot britų, niekad nestos į kovą, jei jo užnugaryje nebus bataliono, vienas lėktuvnešis nevykdys operacijos be visos eskadros paramos, saugiau būti NATO nare nei neutralia valstybe ir pan. Na, lyg ir neįmanoma tam prieštarauti. Tačiau toliau pateiksiu visą grupę pavyzdžių, iliustruojančių ir kitą šio posakio prasmę, nors filosofijos mokslų daktaras Liutauras Degėsys ir sako, kad „pavyzdžiais negalima įrodyti nieko, kadangi pavyzdžiais galima paaikškinti bet ką“. Nesistengsiu nieko įrodyti. Gal tik... paskatinti susimąstyti apie kitokią vienišo/nevienišo kario sąvokos sampratą.

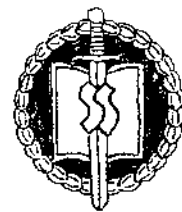
Štai vienas garsiausių XVI a. Japonijos kardo meistrų Mijamoto Musai, parašęs knygą „Kelias eiti vienam“, kitose savo knygoje „Penki žiedai“ taip aptaria kovos menų sampratą: „Vyras, kuris įsisavino *kardo kelią*, nėra vadinamas kardininku<...> Priežastis, dėl kurios pats kardas yra vadinamas *kovos menu*, štai kokia. Kardu yra išauklėta tiek visuomenė, tiek asmuo, o kovos menai prasidėjo būtent nuo kardo. Jeigu vyras valdo kardą, jis vienas gali įveikti dešimtį vyrų. Jeigu vienas vyras gali nugalėti dešimt vyrų, tuo-

met vienas šimtas gali įveikti tūkstantį, o vienas tūkstantis gali įveikti dešimt tūkstančių. Tokiu būdu mano kovos menų stiliume vienas ar dešimt tūkstančių vyrų yra tas pat, ir kiekviena atskirai bei visos kartu kario praktikos yra vadinamos *kovos menais*.“

Kitas XVII a. samurajus Yamamoto Tsunetomo, knygos „Hagakurē“ autorius, rašo: „Samurajaus kelias – tai mirties siekimas. Dešimt vyrų neįstengs nugalaboti tokio ryžtingo žmogaus. Sveikas protas niekada neleis atlikti didžiųjų darbų. Reikia tapti pamišėliu ir apsėstuoju, t. y. būti pakvaišusiam dėl noro numirti, arba dar kitaip – ryžtingai pulti į mirties glėbį.“

O Napoleonas yra pasakęs: „Pasaulyje yra tik dvi jėgos – tai kardas ir kovos dvasia, ir anksčiau ar vėliau kardas bus nugalėtas kovos dvasios.“

O štai ne tik kovos meistrų ir karvedžių postulatai, bet ir pavyzdžiai iš mūsų pačių istorijos. 1329 m. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino giminaitis Margalis (Margiris), gelbėdamas žemaičius ir savo žmones nuo neišvengiamos žūties susidūrus su gerokai galingesniu Čekijos ir Kryžiuočių ordino ekspediciniu korpusu, gudrauja ir rikiuoja ne savo

Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos Vilniaus rinktinės studentų savanorių ženklelis, įteikiamas už itin gerą tarnybą. 1984 m.

1 Japonijos kovotojai Rygoje kovos menų dieną renginiuose 2009 m.

2 Parodomoji kendo treniruotė Kauno karininkų ramovėje 2009 m.

kariuomenę, o ryžtingai į dvikovą iškviečia Europos riterių turnyrų lyderį, Čekijos karalių 33 metų Joną Liuksemburgą. Jono Preziečio kronika liudija, kad Margiris, tuo metu jau nejaunas, bet fiziškai vis dar labai stiprus karys, buvęs „šaurus ir narsus“. „Puolė jie vienas kitą ir sulaužė ietis, o paskui pasiėmė kalavijus ir prasidėjo šaurus mūšis...“

Nesiplečiant į visų aplinkybių aprašymą, reikia pasakyti, kad Margirio sumanymas pasiteisino – dvikovos baigtis buvo palanki žemaičiams ir visai Lietuvai, kuri šios invazijos metu prarado penkias pilis, arba, kitaip tariant, visą šiaurinę gynybinę sistemą. Priešas pasitraukė, neįtvirtinęs savo laimėjimų ir neišnaudojęs progos parklupdyti Lietuvą. Vienas karys (na, dar ir palankiai susiklosčiusios kitos aplinkybės) Lietuvai laimėjo strateginę pauzę!

1940 m. vienintelio okupantams pasipriešinti ketinusio Lietuvos kariuomenės dalinio – Marijampolėje dislokuoto 9-ojo LK Vytenio pėstininkų pulko – karininkai po to, kai vis dėlto pakluso įsakymui grįžti į kareivines, iš apmardo laužė gardus. Kokį strateginį argumentą būtume turėję šiandien, jei šis ar bet kuris kitas dalinys galiausiai būtų stojęs į kovą su sovietiniu agresoriumi? Kad ir kaip ten būtų buvę, bet šis marijampoliečių poelgis kelia pagarbą!

Įsigilinus į šiuos pavyzdžius ir didžiųjų meistrų pamąstymus ima ryškėti pagrindinės idėjos – **ginklas** (kalavijas/kardas), aukščiausio lygio kario ar dalinio **kovinė parengtis** ir kario ar dalinio **kovos dvasia**, arba **mirties ignoravimas dėl pareigos**. Šių elementų junginys tampa neįkandamu arba sunkiai įkandamu riešutėliu bet kokio pajėgumo priešininkui! Ir dar daugiau – šlovė, kuri, net patyrus fizinį pralaimėjimą, aidu atsiliepia ir po tūkstantmečių ir vėl žygdarbiams įkvepia naujų kartų individus ar net didumą tautos. Ar dėl to neverta pririnkus net ir vieniems stoti į mūšį ir „pasirodyti vertiems laisvės ir tą dieną, kada kovos pradžia atrodys esanti tik pasiaukojimas?“ (mjr. Vytautas Bulvičius „Karinis valstybės rengimas“).

Dar pavyzdžių? Prašom. Tas pats Margiris 1336 m., nebegalėdamas pasinaudoti tokiu pat taktiniu ir strateginiu manevru kaip prieš septynetą metų, įsiamžina istorijoje kaip

Pilėnų didvyris, savo ryžtu ir pasiaukojimu stebindamas jau to meto metraštininkus. Štai Vygandas Margurgietis kronikoje rašo, kad „lietuviai buvo pasiryžę veikiau sulaukti paskutiniosios, negu pasiduoti su tvirtove ir patekti į priešo rankas<...> Tą jie šį kartą iš tikrųjų visiškai nežmonišku būdu įvykdė ir įrodė. Kai jie pamatė, kad negalės ilgiau atsilaukiyti<...> jie uždegė didelį laužą, sumetė ten visą turtą ir mantą, paskui išsmaugė moteris ir vaikus, po to ėmė žudyti vieni kitus. Didesnioji dalis nulenkė sprandus vadui (Margiriui), kad jis vieną po

išeities) visais laikais buvo ne mažiau svarbu, nei pasiekti pergalę mūšio lauke.

Toliau gvildenant vienišo/nevienišo kario idėją prieš akis iškyla paskutinis su ginklu rankose žuvęs partizanas Antanas Kraujelis. Liudininkai teigia, kad jis raginimus legalizuotis atremdavo vienintele fraze: „Tėvynės išdaviku netapsiu ir gyvas nepasiduosiu.“ Ir savo pažadą tesėjo. **1965 m.** kovo 17 d. KGB operatyvininkams ir kareiviams aptikus jo slėptuvę svainio sodyboje, dar atsišaudė, o po to, kad nepatektų į nelaisvę, nusišovė...

„Pasaulyje yra tik dvi jėgos – tai kardas ir

kovos dvasia, ir anksčiau ar vėliau kardas

bus nugulėtas kovos dvasios.“ Napoleonas

kito nukirstų<...> Vyriausiasis vadas Margiris, kaip didelis stiprus milžinas, nežmoniškai gynėsi<...> Kai jau daugiau negalėjo, perkirto savo žmoną kalaviju pusiau. Po to tuo pačiu ginklu persidūrė pilvą<...>“

Šis šimtmečius sklidęs dvasinis užtaisas stiprybės suteikė ir partizanams, kurie, kad nepatektų priešui į nagus, bunkeriuose patys nutraukdavo savo ir draugų gyvenimo stygas. Ir 1991 m. Pilėnų stiprybė parlamento gynėjus įkvėpė numatyti patį kritiškiausią veiksmų eigos variantą – paversti rūmus puolančiam priešui benzinu tvoskiančiu pragaru. Netgi E. Kasperavičiaus vadovaujama televizija iš užgrobtos Vilniaus televizijos bokšto baimingai kalbėjo, kad apie tūkstantis parlamento gynėjų suklandinti V. Landsbergio ir A. Butkevičiaus ir atsikvošėję pasitrauks, tačiau yra dar apie du šimtai „vanagų“, su kuriais tikrai būsią problemų...

Argi Margiris ir jo žmonės nebuvo vieni prieš kur kas galingesnę agresorių, argi partizanai nebuvo vieni akistatoje su sovietų ordomis ir kolaboruojančia tautos dalimi, argi Aukščiausiosios Tarybos gynėjai tik su dalimi (ir vėl) ryžtingos tautos nebuvo vieni prieš sovietų supervalstybę? Buvo! Bet, to nepaisydami, dėl aukštesnių tikslų ir vertybių jie rengėsi „ryžtingai pulti į mirties glėbį“! Ir čia negalima nepastebėti samurajaus ir lietuvio vyčio – arba apskritai KARIO – filosofijų sąsajų. Gebėti **garbingai** žūti atimant sau gyvybę (kai jau nėra kitos

Šioje gretoje rikiuojasi ir 1972 m. prieš sovietinę okupaciją protestuodamas susideginęs Romas Kalanta, ir JAV karys, iki galo atlikęs savo pareigą kažkur Afganistane. (2002 m. JAV pajėgoms vykdant „Anakondos“ operaciją, traukiantis iš mūšio rajono iš sraigtasparnio iškrito spec. pajėgų karys. Taktinė situacija buvo nepalanki orlaiviu pakartotinai nusileisti ir evakuoti karį. Kai vis dėlto po kurio laiko pavyko grįžti į šį rajoną, draugai rado savo bendražygi nukautą, su kruvinu durklu rankose. Vietovės apžiūra atskleidė, kad karys, sumaniai manevruodamas tarp skirtingų ugnies pozicijų ir taikliai šaudydamas pavieniais šūviais, nukovė ir sužeidė daugiau kaip dešimt priešininkų, išėikvojo visą amuniciją, panaudojo visas granatas ir iki paskutinės akimirkos kovėsi net šaltuoju ginklu.)

Be abejo, kova pavieniui nebūtinai baigiasi žūtimi. Tad pabaigą iliustruosiu dar keletu istorijų.

Pirmojo pasaulinio karo metu viename iš frontų paprastas amerikietis kareivis, gebantis nepaprastai taikliai šaudyti ir turintis stipius nervus, privertė kapituluoti visą vokiečių kulkosvaidžių batalioną. Vienos iš atakų metu, vienas atsidūręs per maždaug 25 m nuo kulkosvaidininkų pozicijų, jis iš šautuvo ėmė šaudyti į artimiausią iš jų, žinodamas, kad vokiečiai turės išlįsti iš už priedangos, jei norės nukauti jį patį. Kiekvieną kartą, kai tik pasirodydavo priešo karys, amerikietis paleisdavo taiklų šūvį.

Nukovęs daugiau kaip tuziną priešininkų, jis pamatė, kad šeši vokiečių pėstininkai pakilo su durtuvais prieš jį į ataką. Iki amerikiečio pozicijos nė vienas iš jų pribėgti nespėjo – taiklusis šaulys vėl pradėjo vieną po kito „skinti“ kulkosvaidininkus, tarp šūvių šaukdamas, kad jie pasiduotų. Žuvus 22 kariams, vokiečių karininkas su balta vėliava taip ir padarė, kad tik baigtusi jų medžioklė. Į nelaisvę pateko 132 vokiečiai, o 35 kulkosvaidžiai iš kovos buvo eliminuoti. Taip vienas ryžtingas karys sužlugdė viso kulkosvaidžių bataliono moralę ir efektyvumą!

Ir vėl lietuviškas analogas – legendinis Antrojo pasaulinio karo vermachto snaiperis, lietuvių kilmės karys Bronius Sutkus, priversdavęs pulti į neviltį bet kurį priešą dalinį, kurio pozicijas apšaudydavo. Fronte išbuvęs tik pusę metų, jis iššovė 209 patvirtintus mirtinus šūvius. Susumavus – su naikintas visas batalionas!

1970 m. sovietinio žvejybos laivyno jūreivis lietuvis Simas Kudirka prie Amerikos krantų pasinaudojęs tinkama proga peršoko į JAV laivą. Deja, amerikiečiai, pažeidę visas savo laisvės deklaracijas, jūreivį gražino Sovietų Sąjungai. Tai Jungtinėse Valstijose sukėlė tokią pasipiktinimo audrą, kad į lietuvių išlaisvinimo iš sovietų valstybės gniaužtų judėjimą įsitraukė net JAV prezidentas. Po ketverių

metų, įdėjus rėmėjams daug pastangų, S. Kudirka buvo paleistas iš kalėjimo ir su visa savo šeima gavo prieglobstį JAV. Šis atvejis, kaip patriotizmo ir kitų vertybių pavyzdys, buvo įtrauktas į JAV mokyklų ir universitetų mokymo programas. Vienas lietuvis supurtė dvi supervalstybes!

1980 m. prie Kauno, Salių kaime, vienišas patriotas Vytautas Andziulis sugebėjo išsikasti slėptuvę ir įrengti pagrindinę spaustuvę. Joje organizavo „Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos“ ir dar daugiau kaip 20 pavadinimų knygų leidybą. Per dešimt metų buvo išleista apie 138 tūkst. įvairios literatūros egzempliorių. Ir visa tai vyko, kai KGB galia buvo pasiekusi savo viršūnę, kai, atrodo, kiekviena Tėvynės pėda buvo kontroliuojama represinių struktūrų. Spaustuvės okupantai taip ir neaptiko, o jos produkcija prisidėjo prie tautos budinimo, padėjo žmonėms vaduotis iš baimės gniaužtų. Vienas prieš sistemą!

1991 m. spalio 29 d. Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos Vilniaus rinktinės sudėtyje buvo įkurta Savanorių kuopa. Dauguma savanorių buvo Vilniaus pedagoginio universiteto studentai. Kuopos branduolį sudarė to paties universiteto studentų grupelė, sausio–rugpjūčio mėnesiais saugojusi Aukščiausiąją Tarybą ir buvusi tarp tų okupantams baimę kėlusiu „dviejų šimtų vanagų“. Šis padalinys,

galiausiai sunykęs 1996–1997 m., buvo vienišas keliais aspektais. Neskaitant trumpai gyvavusio Vilniaus universiteto studentų savanorių būrio, tai buvo (ir iki šių dienų toks liko) vienintelis ginkluotosiose pajėgose kovinis (nes turėjo realias užduotis karo atveju, kaip, beje, ir kiti savanorių vienetai) studentų padalinys. Tačiau svarbiausia – rezultatas. Studentų savanorių efektyvi veikla lėmė ir jų tolesnį kelią – daugiau kaip 20 kuopos karių buvo pakviesti tapti profesinės karo tarnybos kariais – vadais. Šiuo metu net 10 studentų savanorių yra išsitarė iki majoro laipsnio, tarnauja Specialiųjų operacijų ir Saugos pajėgose, Karo prievolės administravimo tarnyboje, KASP, karinėje žvalgyboje, o keturi ir LKA.

Tai buvo vienintelis SKAT padalinys, kuris savo iniciatyva jau nuo 1992 m. pradėjo rengti daugiadienes žiemos ir vasaros pratybas (atitinkamai – trijų ir dešimties parų) pagal partizanų mažų padalinių taktiką (per pratybas buvo įprasta įveikti 100–150 km pėsčiomis, dažniausiai naktimis). Vienintelis tokio dydžio padalinys, kuris organizavo karinės literatūros rengimą ir net leidybą, ekipuotės liemenių siuvimą. Vienintelis, kuris turėjo specialų kuopos ženklelį už itin gerą tarnybą. Buvo ir daugiau tų „vienintelių“. Bet akivaizdu ir tai, jog šio padalinio iš esmės niekas nepalaikė,

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

IV kurso kariūnas Gytis Šėgžda

- ➔ **Jūsų gyvenimo credo**
Gyvenimėli, kada tu pablogėsi?
- ➔ **Mano didžiausias autoritetas**
Šarūnas Jasikevičius
- ➔ **Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokį mūšį / karinę operaciją norėtumėte pamatyti?**
Mūšį dėl Britanijos
- ➔ **Ką pakviestumėte į negyvenamą salą?**
Gal kokią panikę...
- ➔ **Jeigu nebūtumėte tapęs karininku / kariūnu, būtumėte**
Krepšininkas
- ➔ **Užbaikite sakinį: „Mane išveda iš pusiausvyros, kai...“**
Rikiuotėje „neatsirenku“ kojos
- ➔ **Dėl ko Jums yra buvę gėda?**
Kai per BKK „prigavo“ vadai, kad suvalgiau šokoladą
- ➔ **Paskutinė mintis prieš miegą**
Kiek galima?

neparėmė, geriausiu atveju – tik netrukė dirbti. Galiausiai kuopos nebeliko – lyg ir „vienas lauke – ne karys“... Tačiau liko svarbiausias dalykas – padalinio dvasia, kuri iki šiol kasmet suburia buvusius bendražygius, kuri iki šiol net KASP vadovybei kelia minčių apie tokio padalinio atkūrimą, kuri leidžia gyventi ramia širdimi dėl to, kad buvo padaryta, kas įmanoma, „vardan Tos“, kad yra ką papasakoti apie pačių kurtą istoriją savo vaikams...

Ar ne didžiausia problema yra tuomet, kai patys pirmiausia pasiduodate viduje, kai nepadaramė visko, kad taptumėte aukščiausios klasės profesionalais, kai leidžiame patys sau paminti pamatines vertybes, kai nuleidžiame rankas prieš sisteminių sustabarėjimą, kai bijome pareigos, o ne šios pareigos neatlikti, kai leidžiame savo ginklo broliams suabejoti mūsų patikimumu, kai Margirį išdrįstame vadinti psichopatu... „Aš nežinau, kaip nugalėti kitus, tačiau žinau, kaip nugalėti save“, – yra pasakęs vienas senovės Japonijos kovų meistras.

... Ir vieni lauke galime ir privalome būti KARIAI. Bet ar mes tai suvokiame ir to siekiame? ■

1 Vilniaus pedagoginio universiteto studentų savanorių kuopos kariai partizaninės kovos pratybose gen. J. Žemaičio veikimo rajone. 1992 m.

2 Vilniaus pedagoginio universiteto studentai savanoriai treniruotės metu atlieka šuolius iš važiuojančio GAZ-66. 1993 m.

Straipsnio autoriaus nuotraukos

➔ **Praeities asmenybė, kuria žavėtės**
Napoleonas

➔ **Kada paskutinį kartą verkėte iš juoko?**
Neteko verkti iš juoko, bet norėčiau

➔ **Gyvenimas yra gražus, nes...**
Yra gerų žmonių

➔ **Jei turėčiau burtų lazdelę, tai**
Būčiau elfas

➔ **Ar esate pasirengęs atleisti išdavystę?**
Žinoma, kad ne

➔ **Neįsivaizduoju dienos be...**
Miego

➔ **Praeities asmenybė, kurios poelgiu labiausiai piktinatės**
Kambario draugo krn. G. Kaknevičiaus elgesiu, kai klausė „pankų“ muzikos

➔ **Ko man trūksta Akademijoje?**
Krautuvėlės (parduotuvės)

➔ **Knygą, kurią skaitote dabar**
„Skridimo dinamika“

➔ **Pirma mintis pabudus ryte**
Ar šiandien laipsnių suteikimo diena?

➔ **Kada pirmą kartą išgirdote apie Joną Žemaitį-Vytautą?**
Mokykloje

➔ **Ką labiausiai norėtumėte turėti, ko dar neturite?**
Naikintuvą „F-22 Raptor“

➔ **Mėgstamiausia vieta Akademijoje**
Mano jaukusis 122 kambarėlis

➔ **Akademijoje mane labiausiai džiugino(-a)**
Ryšių paskaitos

➔ **Įsivaizduokite, kad Jūs – Karo akademijos viršininkas. Jūsų pirmasis įsakymas**
Pietų miego valandėlė

➔ **Kaip įsivaizduojate save po 10 metų?**
Plaukai nebešviesūs, ūgtelėjęs ir žaidžiantis krepšinį Lietuvos kariuomenės rinktinėje

Seime III kurso kariūnai aptarė Sausio 13-osios patirtį

Krn. Ruslanas FIODOROVAS

2011 m. sausio 12 d. LR Seimo Konstitucijos salėje, kur prieš 20 metų dirbo plk. Jono Gečo vadovaujamas parlamento gynybos štabas, vyko Lietuvos karo akademijos surengtos interaktyvios edukacinės pratybos „Sausio 13-oji. Ko galime pasimokyti?“.

1991 m. sausio 10 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai buvo paskelbtas ultimatas: SSRS vadovybė pareikalavo, kad „iki sausio 11 d. 15 val. vietos laiku AT ir Vyriausybė sutiktų su TSRS prezidento reikalavimais ir tuojau atkurtų Lietuvos teritorijoje TSRS konstituciją ir Lietuvos TSR konstituciją“. Tačiau Aukščiausioji Taryba nesutiko. 1991 m. sausio 11-ąją sovietų kariuomenės tankai ir šarvuočiai užėmė Spaudos rūmus, sausio 13-osios naktį – Televizijos bokštą ir Radijo ir televizijos pastatą. Sausio 13-osios naktis nusinešė keturiolikos dėl Lietuvos laisvės kovojusių žmonių gyvybes.

Šioje istoriškai svarbioje Konstitucijos salėje, kur buvo pasirašyta ketvirtoji Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos piliečių priimta 1992 m. spalio 25 d. referendume, 2011 m. sausio 12 d. Lietuvos karo akademijos III kurso kariūnai pristatė savo Seimo gynybos sumanymus instruktoriams, dėstytojams, išklusė mjr. A. Daugirdo ir mjr. G. Jakščio – buvusių parlamento gynėjų – pranešimus ir komentarus. Ši vieta buvo pasirinkta neatsitiktinai. Norėta, kad kariūnai pajustų tą aplinką ir erdvę, kurioje 1991 m. sausį žūt būt buvo siekiama apginti Lietuvos nepriklausomybę.

Renginio pradžioje ats. plk. J. Gečas pasveikino kariūnus. Jis įvardijo Konstitucijos salę kaip svarbų istorinį objektą: čia buvo rengiami statutai, priimami svarbūs parlamento gynybos sprendimai.

Krn. M. Miliauskas ir krn. P. Damijonaitis imitavo sovietų kariuomenės padalinių veiksmus. Jų plane buvo numatyta parlamentą atakuoti keturiomis kuopomis (viena iš jų – desantininkų). Trys turėjo nustumti žmones nuo Seimo, o sraigtasparniais atgabentų desantininkų kuopa – įsigauti į vidų per stogą išsprogdintas angas ir šturmuoti pastatą.

Krn. D. Milinsko nuomone, tokiu atveju geriausias būdas apsiginti – pastatyti kuo daugiau inžinerinių kliūčių, automobilių, autobusų, naudoti vadinamuosius „Molotovo kokteilius“ ir skleisti dezinformaciją.

Krn. P. Vosylius „planavo“ parlamentą atakuoti keturiomis kuopomis, tarp kurių turėjo būti ir desantininkų būrys. Dvi kuopos turėjo atlikti klaidinamąjį manevrą, bandydamos atitraukti žmones nuo Seimo pastato. Kitos dvi

MŪSŲ GYVENIMAS | SAVANORYSTĖ

Savanoriai, nuolat aukojantys savo laiką ir jėgas kitiems

Krn. Irina LYSIONOK

Kiekvienas žmogus turi būti savo žemės, savo Tėvynės patriotas. Mahatma Gandhis yra pasakęs, kad „patriotizmas eina išvien su žmogiškumu“, tad rodyti savo atsivadimą ir jausmus reikia ne vien kalbomis, bet ir dar-

bais. Kuo gali būti naudingas žmogus savo šaliai? Kiekvienas pasirenka savo kelią ir savo būdą. Vienas iš jų – savanorystė.

Tačiau mes juk kasdien skubame, lekiame, kartais nepasiseka, ir atrodo,

kad mūsų pasaulis vos vos laikosi ant kojų. Kodėl dar turėtumėme domėtis savanoryste ir aukoti savo ir taip brangų laiką? O juk sakoma – pradedi vertinti tai, kas svarbu, kai to netenki. Būtent dėl to mes ir pamirštame, kad visada

ir desantininkų būrys – šturmuoti rūmus iš šiaurinės pusės per vidinį kiemą. Pirmiausia atakuotų desantininkų būrys, po to veržtūsi likusios dvi kuopos. Įsitvirtinus ir užėmus pozicijas, būtų iššaukama raudona signalinė raketa. Tai būtų ženklas, kad pastatas užimtas.

Pristatęs šį veiksmų planą, kariūnas sakė, kad tokio pobūdžio pratybos ne tik skatina domėtis savo šalies istorija, bet ir stiprina motyvaciją tarnauti Lietuvos kariuomenėje.

Krn. T. Mogodia savo pranešimu nustebino visus

klausytojus. Buvo pristatyta padalinių struktūra ir jų pozicijos, išsamiai aptarta priešo kariuomenė, tų įvykių metu gynėjų naudota ginkluotė, kurią daugiausia sudarė savadarbiai ginklai („Molotovo kokteiliai“ ir lazdos), tarp jų pasitaikė net ir Antrojo pasaulinio karo metų ginklų.

Pasak krn. O. Groševo: „Patiko, kaip buvo organizuotas renginys ir jam pritaikyta aplinka, nes tai priartino kariūnus prie 1991 m. sausio 12–13 dienų įvykių. Šias pratybas prisiminsiu visą gyvenimą. Siūlau kariūnams tobulėti, nes tam ribų nėra. Puikus renginys!“

Nors kariūnų pranešimai sulaukė deramo dėmesio, to meto parlamento gynėjai didžiąją dalį informacijos vertino kritiškai. Savo nuomonę išsakė kpt. M. Valatkevičius, mjr. G. Jakštys ir vyr. ltn. K. Stiga. Šiek tiek mažiau kritikos

buvo sulaukta iš mjr. A. Daugirdo. Po beveik dvi valandas trukusio renginio kpt. M. Valatkevičius sakė: „Apskritai esu patenkintas, nes toks renginys leidžia įvertinti tų dienų vadų lyderystės reikšmę. O dėl kariūnų pranešimų, būčiau norėjęs matyti juos kruopščiau pasirengusius, tačiau reikia atsižvelgti į tai, kad jie dar nėra mokyti štabo darbo organizavimo pagrindų. Manau, kad šios pratybos – geras įvadas, rengiantis analizuoti mūšio mieste ypatumus.“

Vyr. ltn. K. Stiga teigė: „Tokio pobūdžio renginys surengtas pirmą kartą, ir jis pavyko. Kariūnai, nagrinėdami situacijas ir rengdami pranešimus, suprato, kad ne taip paprasta suplanuoti operaciją, jog nuolat reikia viską tobulinti. Renginiu likau patenkintas.“

Mjr. G. Jakštys pabrėžė, kad renginys surengtas būtent toje aplinkoje ir tragiškai datai paminėti skirtomis dienomis. Visas scenarijus parengtas remiantis sukaupta patirtimi, į mokymo procesą įtraukus įvykių dalyvius. Pratybų tikslai pasiekti – kariūnai daug sužinojo apie to meto įvykius, galėjo įgyti tam tikros gynybos organizavimo patirties. Tačiau trūko trečiakursių aktyvumo, o gal ir motyvacijos užduodant klausimus, diskutuojant, pateikiant vertinimus. Nors ir būta nesklandumų, mjr. G. Jakštys mano, kad renginys pavyko, todėl reikėtų darbą tęsti, kad jis taptų tradicinis. Majoras pabrėžė, kad interaktyviose pratybose dalyvavo nemažai skirtingų karinio rengimo sekcijų karininkų: inžinierių, taktikų, karo istorikų, Vado ugdymo sekcijos dėstytojų.

Apibendrinamas visas mintis, Vado ugdymo sekcijos viršininkas mjr. Albertas Daugirdas vylėsi, kad tai būsiamiems valstybės gynėjams padės giliau suvokti tiek istorinius, tiek karinius, tiek dvasinius tų dienų aspektus.

Mano nuomone, istoriškai svarbioje aplinkoje vykęs renginys buvo naudingas ir karininkams, ir kariūnams. O vertinant pranešėjų pristatymus, galima teigti, kad būsiami karininkai eina teisinga kryptimi ir su kiekviena diena tobulėja. ■

1	2
---	---

1 Bendras pratybų vaizdas Seimo Konstitucijos salėje

2 Iš kairės: krn. R. Fiodorovas, kpt. D. Mineika, kpt. M. Valatkevičius, vyr. ltn. K. Stiga

yra žmonių, kuriems ne taip pasisekė gyvenime kaip mums. Kurie neturi namų, šeimos, ateities. Ir kad jie dėl to visai nekalti. Tad nepalikime vienu tų, kuriems reikia MŪSŲ pagalbos.

Kas gi yra tie savanoriai, nuolat aukojantys savo laiką ir jėgas kitiems? Ar tai žmonės, turintys daug laiko? Pinigų? Neturintys ką veikti? Ne. Jie tokie, kaip Jūs, nuolat skubantys, lekiantys, tačiau galintys skirti keletą valandų kitiems.

Šiame straipsnyje pristatysiu su Akademija aktyviai bendradarbiaujančią organizaciją, kurioje plėtojama savanoriška veikla, – Para-

mos vaikams centrą. Jame jau nuo 1995 m. įgyvendinama pasaulyje gerai žinoma programa „Big Brothers Big Sisters“ („Dydysis Draugas Didžioji Draugė“), kurios esmė – programos koordinatorių prižiūrima, pasitikėjimu paremta suaugusiojo (Didžiojo Draugo – savanorio) ir 7–14 m. vaiko (Mažajo Draugo) draugystė. Ši ypatinga draugystė reikalinga, kadangi ne visiems vaikams gerai sekasi bendrauti. Daugelis jų nedrąsūs, vieniši, socialiai apšalti, todėl jiems reikia tvirto, teigiamo suaugusiojo žmogaus pavyzdžio, kuris galėtų padėti labiau pasitikėti savimi, sustiprėti ir susidraugauti su

aplinkiniais. Juk visiems pasitaiko gyvenime situacijų, kai nežinai, kaip elgtis, kai norisi žmogaus šalia, kuris išklausytų, duotų nuoširdų patarimą. Tokiais žmonėmis BBBS programoje tampa savanoriai – Didieji Draugai.

Kadangi draugystė turi teikti džiaugsmą tiek savanoriui, tiek vaikui, norintį prisijungti prie programos pakvies į atrankinį pokalbį, kurio metu bus aptarta, kaip įsivaizduojama draugystė, su kokio charakterio vaiku norėtumėte draugauti.

Tęsinys 17 puslapyje →

Nesijaučiu esąs išskirtinis

Krn. Marius LASAVIČIUS

Esu kilęs iš Dzūkijos sostinės, kurioje šiuo metu gyvena ir dirba kiti šeimos nariai – tėvas, mama ir brolis. Šeimoje esu jauniausias, savo laiką, kone visą, praleidžiu Vilniuje.

Nežinau, koks moksleivis buvau – geras ar blogas. To reikėtų klausti buvusių klasės draugų ir mokytojų. Be mokslų, mokykloje dar ir sportavau. Pats to nežinodamas, tuo metu propagavau sveiką gyvenimo būdą. Esu kultivavęs keletą sporto šakų: vienas – ilgiau, kitas – trumpiau. Ne vel tui tėvai neretai sakydavo, kad niekaip negaliu apsispręsti, kuri sporto šaka man arčiau prie širdies. Na, bet, reikia pripažinti, juk taip ir buvo, tad nematau prasmės jų visų minėti. Ilgiausiai traukė lengvoji atletika. Treniravausi daugiau nei 2 metus. Aktyviai dalyvaudavau varžybose tiek mieste, tiek visoje Lietuvoje. O keliauti po Lietuvą iš tiesų teko ne tiek ir mažai, nes varžybos buvo rengiamos gana dažnai. Vėliau susidomėjau kita sporto šaka. Nusprendžiau nebesiekti rezultatų lengvosios atletikos srityje – užteko tiek, kiek buvau pasiekęs iki tol. Pradėjau svarsčius kilnoti. Be to, išbandžiau lengvąjį kultūrizmą (angl. *fitness*), tačiau nesiekiau jokių rezultatų, nedalyvavau varžybose, tiesiog dariau tai savo malonumui.

Jau treči metai studijuju Karo akademijoje. Atrodo, sėkmingai tęsiu savo veiklą – rimtai studijuju ir tarnauju. Pasirinkau politikos mokslus ir dėl to nė kiek dabar nesigailiu. Tačiau visi mes, tiek politikos mokslus, tiek personalo vadybą studijuojantys kariūnai, esame čia dėl vientelio tikslo – kad po ketverių metų taptume visapusiškai

„Kiekvienas sunkumas tėra druska, kuri tik paskanina gyvenimą.“ Sokratas

išsilavinusiais karininkais, kad tinkamai tarnautumėme Lietuvos Respublikai ir jos piliečiams. Studijuojant pagal pasirinktą studijų programą galima tobulėti, įgyti platų išsilavinimą, gilintis į tam tikrą mokslo sritį.

Ne kartą ir ne vienas manęs klausė, kokie motyvai paskatino mane stoti į Lietuvos karo akademiją. Ir šiandien į šį klausimą nesunkiai atsakyčiau. Motyvų buvo ne vienas ir ne du. Negaliu teigti, kad Akademijs susidomėjau nuo pat jaunų dienų. Ne, taip tikrai nebuvo. Gan ilgai net nežinojau, kad tokia ar panaši aukštoji mokykla Lietuvoje egzistuoja. Žinojau tik tiek, kad yra rengiami karininkai, tačiau kokiū būdu – nenutuokiau. Be to, vaikystėje net ir nesinorėjo gal-

voti apie tai, su kokia mokymo įstaiga bandysiu sieti savo tolesnę veiklą ar gyvenimą.

Manau, pirmą kartą susimąsčiau apie savo ateities siekius tada, kai baigiau dešimtą klasę ir įgijau pagrindinį išsilavinimą. Baigiau Šaltinių pagrindinę mokyklą Alytuje ir perėjau į dvylikametę Panemunės vidurinę, kad pasirengčiau brandos egzaminams. Supratau, jog viską mesti tikrai būtų neprotinga. Tuomet suvokiau, kad tokiu pat būdu, kaip ir tuomet, pereinant iš vienos mokyklos į kitą, po dvejų metų reikės pasirinkti, kur studijuoti ir apskritai ką toliau veikti. Tai buvo tik pirmieji pamąstymai. Visi kalbėjo apie įvairiausias universitetines aukštąsias mokyklas, kolegijas, todėl ir aš ieškojau pagal savo poreikius patraukliausio universiteto. Bet rinktis buvo sunku.

Mokykla, kurioje mokiausi, organizuodavo daug susitikimų su įvairiais skirtingų institucijų atstovais. Jų metu pajutau, kad mano širdis pradeda linkti į policijos, muitinės, pasienio tarnybą, taip pat sudomino STT veikla. Supratau, kad mane traukia tai, kas išskirtina, neįprasta, nekasdieniška. Ir vieną kartą, eilinį sykį, moksleiviams buvo pranešta, kad po keleto valandų agitaciniais tikslais į mokyklą atvyks vienos mokymo įstaigos delegacija. Nieko naujo nesitikėdamas, kartu su kitais moksleiviais nuėjau į aktų salę. Ji buvo sausakimša, visi laukė svečių.

Ir štai jie pasirodė. Bene pirmą kartą sulaukiau kažko tikrai įdomaus. Atsivėrė durys ir pro jas ėmė eiti uniformuoti pareigūnai. Tuo metu neskyriau tarnybų pareigūnų uniformų, bet supratau, jog šie – iš kariuomenės. Taip, tai buvo Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos atstovai. Jie atvyko pristatyti Akademijos veiklos, studijų, programų, papasakoti apie perspektyvas.

Iš tikrųjų salėje buvę moksleiviai susidomėjo šiuo apsilankymu, dėl to visi buvo aktyvūs – nestigo klausimų. Susitikimas man paliko gerą įspūdį, todėl nuo to laiko pradėjau domėtis Karo akademija, kas vėliau baigėsi tuo, jog tapau kariūnu.

Nors daug kas ir giria mane, ir džiaugiasi tuo, kad pasirinkau studijas Karo akademijoje ir sugebėjau pereiti „ugnį ir vandenį“, niekada nesijaučiau ir dabar nesijaučiu esąs išskirtinis. Be to, nedaug turiu pažįstamų, kurie norėtų ir drįstų pradėti tokio tipo studijas šioje mokslo institucijoje, todėl visada noriai pasakoju savo įspūdžius, patirtus per įvairias pratybas.

Iš tikrųjų pačiam sunku patikėti, jog daugiau nei prieš 3 metus, puoselėdamas nedrąsias viltis, žiūrėjau į Akademijos atstovus, klausiausi jų žodžių, o dabar pačiam tenka tą patį daryti. Tiek antrame kurse, tiek šiomet teko pristatyti Akademijos veiklą keliose mokyklose, su moksleiviais dalytis informacija ir patirtimi.

Itin įstrigo mano atmintyje kažkada perskaitytas Sokrato posakis: „Kiekvienas sunkumas tėra druska, kuri tik paskanina gyvenimą.“ Visada bandau remtis šiuo posakiu. Jis padeda man susidoroti su sunkumais, juos įveikti, o mintis nukreipti kita linkme. Be to, stengiuosi nešvaistyti laiko veltui, tinkamai jį planuoti, racionaliai paskirstyti, juk tada galima nuveikti kur kas daugiau. Kita vertus, tai skatina

Krn. M. Lasavičius šikiadieniai

ir pati dienotvarkė, kurios laikytis privaloma. Karo akademijoje niekuomet nebūna per daug laiko, dažniausiai jo – per maža, tačiau visos užduotys paprastai įvykdomos nustatytu laiku.

Didžiuojuosi, kad esu ir Lietuvos šaulių sąjungos narys. Dažniausiai šauliais tampa jauni žmonės, norintys išbandyti kario gyvenimo subtilybes: juos vilioja kariška atributika, įvairios pratybos, stovyklos, kuriose gali nuspręsti, ar traukia toks gyvenimo būdas.

Aš šauliu tapau įkopęs į antrąjį kursą. Iš tikrųjų yra keletas priežasčių, kurios mane paskatino juo tapti. Tačiau pagrindinė yra tai, jog, būdamas šauliu, galiu dar daugiau prisidėti prie Lietuvos kariuomenės pažangos ir jos tradicijų puoselėjimo.

Šaulio priesaika – pats svarbiausias aktas – pamenu, vyko neįprastoje vietoje: ne prie Krašto apsaugos ministerijos Vilniuje, bet visai Lietuvai svarbioje istorinėje šventovėje, ant Gedimino kalno stūksančioje Gedimino pilyje. Nors priesaikos ceremoniją šiek tiek aptemdė prastos oro sąlygos, pakilios šaulių nuotaikos tai nesugadino. Juk ne kiekvienam taip pasiseka!

Tapus šios garbingos sąjungos nariu iškart atsirado veiklos, susijusios su jaunaisiais šauliais. Netrukus buvau paprašytas

vadovauti vienam iš prisiekti pasirengusių jaunųjų šaulių būrių. Tai sėkmingai atlikau. Vėliau teko vadovauti jaunųjų šaulių būriui Vilniaus arkikatedroje ir prie Seimo rūmų vykusiame Kovo 11-osios minėjime. Džiaugiuosi, stojęs į šaulių gretas. Su jais šiuo metu palaikau glaudžius ryšius.

Taiigi savęs klausiu: kokia ta kariūno kasdienybė? Kartais užtenka paprasčiausiai sėdėti kėdėje, pasirėmus į stalą, ir leisti laiką dirbant, žaidžiant ar kitaip pramogaujant kompiuteriu. Kartais einu su draugais prasiblaškyti į miestą. Laisvalaikis priklauso ir nuo to, kiek to laisvo laiko turiu. Kartais apskritai jo nėra – spaudžia reikalai, susiję su Kariūnų batalione einamomis pareigomis, mokslu, arba tiesiog būnu per daug pavargęs kažką aktyviai veikti.

Galbūt didelę dalį laiko praleisčiau lankydamas sporto klubus, tačiau labai geros sąlygos sportuoti sudarytos Akademijoje, todėl niekur nereikia eiti. Pati įdomiausia veikla – savaitgaliais, kurie praleidžiami aktyviai, o ilgesnį laiką užsibūti vienoje vietoje – ne man.

Jeigu kas norėtų paklausti, ko šiuo metu siekiu, kokie mano tikslai, atsakyčiau glaustai: tikslą turiu vieną, o siekių – daug. Ką nors pasiekęs, paprasčiausiai einu toliau, todėl jie niekada nesibaigia. ■

Pirmas dešinėje Lietuvos šaulių studentų korporacijos „Saja“ vadas Mindaugas Nefas su kariūnais šauliais Gedimino pilyje 2010 m.

KUO MES SKIRIAMĖS?

Krn. Gražvydas BAJARŪNAS

1	2	3
---	---	---

- 1 Krn. G. Bajarūnas po priesaikos
- 2 Aviatorių būrys ekskursijos į KOP bazę metu
- 3 Aviacijos instituto „fukų krikštynos“. Iš dešinės: kariūnai K. Jاسas, A. Dmitrijev

Straipsnio autoriaus nuotraukos

Vaikystėje ir paauglystėje niekuo neišsiskyrčiau iš savo bendraamžių – nei gyvenimo būdu, nei elgesiu, kas galėjo liudyti, kad pasirinksiu tokį nelengvą gyvenimo kelią – tarnybą Lietuvos valstybei. Mano šeimoje ir giminėje nėra nė vieno, kuris būtų susijęs su Lietuvos kariuomene, išskyrus sesers draugą, tarnavusį privalomojoje profesinėje karo tarnyboje. Jis daug apie tai man pasakojo, rodė nuotraukas ir vaizdo medžiagą, filmuotą tarnybos metu. Ir tai tik dar labiau paskatino mane siekti savo tikslo.

Baigiau Krakių Mikalojaus Katkaus gimnaziją. Pamenu, kaip, būdami dešimtokai, sėdėjome su draugais ir svarstėme, kur eiti baigus mokyklą. Aš užsiminiau apie Lietuvos karo akademiją. Tuo metu mažai ką apie ją žinojau, tik buvau kažkur girdėjęs minint šios aukštosios mokyklos pavadinimą. Tada ji mūsų vaizduotėje atrodė labai gražiai. Galvojome, įstosime, daug laiko skirsime sportui, kadangi savo gyvenimą norėjome su juo sieti, tapsime drausmingi, nes viliojo kariškas gyvenimas, kuris atrodė išskirtinis.

Bet mano mintyse iškilo žodžiai: „Tėvynė“, „Tėvynės gynyba“. Tada kažką pajutau giliai širdyje. Mano paties ir draugų kalbos manyje įžiebė ugnelę, kuri dega iki šiol. Nuo to laiko vis stiprėjo patriotizmas, pasididžiavimo savo valstybe jausmas, vis dažniau užklydau į Akademijos interneto puslapį www.lka.lt pasiskaityti naujienų, susipažinti su stojantiejiems keliamais reikalavimais.

Nusprendžiau pasirinkti transporto inžinerijos specialybę, nes labai domėjausi technikos mokslais. Bet 12-oje klasėje, skaitydamas šiuos reikalavimus, pastebėjau, kad nuo kitų metų į mano išsirinktą specialybę nebebus priimama. Dėl to nusprendžiau tapti aviatoriumi. Tai buvo tvirtas ir gerai apgalvotas mano sprendimas. Nuo tada

pradėjau rengtis tiek fiziškai, tiek siekti gerų mokymosi rezultatų. Stojant į LKA neužtenka vien aukštų stojamųjų balų, dar reikia išlaikyti profesinio tinkamumo testą, kurio metu tikrinamas fizinis parengtumas, įsitikinama, ar stojantis turi būsimam karininkui reikalingų savybių.

Studijos LKA prasideda mėnesiu anksčiau nei kitose aukštosiose mokyklose. Kad įstojau ten, kur norėjau, sužinojau likus vos kelioms dienoms iki išvykimo į Ruklą – iki bazinio kario kurso pradžios. Atvykęs iš karto pajutau, kad viskas čia bus taip, kaip ir tikėjausi: drausmė, griežta dienotvarkė, reiklūs instruktorių balsai... Kolegų, pėstininkų, bazinis kario kursas truko aštuonias savaites, o mūsų, aviatorių, – penkias, nes mokslai Vilniaus Gedimino technikos universitete prasidėjo rugsėjo pirmąją.

Iš tikrųjų stodamas į Akademiją tikėjausi šiek tiek daugiau „karinės dvasios“. Galbūt taip nėra dėl to, kad daugiau laiko tenka praleisti Vilniaus mieste, paskaitose, kurios vyksta Antano Gustaičio aviacijos institute ir VGTU Mechanikos ir Elektronikos fakultetuose. Tačiau iš karto po paskaitų privalome grįžti į Akademiją, laikytis jos dienotvarkės ir vykdyti vadų nurodymus. Važinėjame viešuoju transportu, o tie, kurie turi savo automobilius, pavėžėja ir kitus.

Antano Gustaičio aviacijos institutas – VGTU padalinys, kuriame rengiami aviacijos specialistai. Jis buvo įkurtas 1993 m. 1997 m., minint vieno žymiausių tarpukario Lietuvos aviatorių brg. gen. Antano Gustaičio 100-ąsias gimimo metines, institutui buvo suteiktas jo vardas.

Daugelis mano, kad aviatoriai – tai pilotai, net ir Akademijoje kartais taip mus vadina. Tačiau aviatorius – aviacijos specialistas, o jos specialybių yra nemažai. Mums, būsimiems šios srities specialistams, siūlomos šios studijų

programos: orlaivių pilotavimas, skrydžių valdymas, aviacinė mechanika, elektronikos inžinerija, automatika ir valdymas. Deja, ne į visas šių studijų programas priimami kariūnai. Pavyzdžiui, aviacinę mechaniką studijuoja tik du skirtingų kursų kariūnai, tarp jų ir aš, automatiką ir valdymą – taip pat du, šiek tiek daugiau kariūnų – kitas specialybes.

Akademijoje yra tik 25 kariūnai aviatoriai, tarp jų 3 panelės, studijuojančios orlaivių pilotavimą ir skrydžių

valdymą. Mes sudarome atskirą būrį, gyvename vienoje kuopoje. Mūsų būrio vadas – taip pat aviatorius.

Anksčiau, prieš pusantrų metų, situacija buvo kitokia. Man atėjus į Akademią, atskiro būrio dar nebuvo. Įstoję kariūnai aviatoriai buvo skiriami į savo kurso kolegų pėstininkų kuopas ir būrius. Skirtingų kursų aviatoriai mažai bendraudavo, todėl viskas buvo sudėtingiau. Tiek mums, tiek kariūnams pėstininkams vadovavo pėstininkų vadai. Kai buvo nutarta iš visų kursų aviatorių sudaryti vieną būrį, atsirado galimybė susidraugauti, padėti vienas kitam, daugiau laiko skirti mokslams, nes būrio vadai aviatoriai, patys įveikę visas kliūtis, supranta, kaip nelengva suderinti paskaitas mieste ir gyvenimą Karo akademijoje. Teko išverti nemažai sunkumų. Jų būna ir dabar, bet, manau, visa tai tik užgrūdino mus. Žinoma, kaip ir visur, mūsų būryje kartais būna nesklaidumų, kyla pykčių, bet iš esmės susibūrę tapome kur kas vieningesni.

Studijuoti aviacijos specialybes tikrai labai nelengva, ypač gyvenant karinėje įstaigoje, kur kasdien reikia laikytis griežtos dienotvarkės. Į paskaitas einame uniformuoti, todėl visada esame pastebimi, visi žino, iš kur esame. Jose dalyvaujame kartu su civiliais studentais. Iš pradžių buvo keista ir truputį nepatogu, nes nebuvau įpratęs prie tokio dėmesio ir keistų žvilgsnių, bet vilkima uniforma man padėjo greičiau susidraugauti su bendrakursiais – jaučiau ir dabar tebejaučiu jų susidomėjimą ir pagarbą.

Mūsų studijos neapsiriboja vien tik paskaitomis VGTU. Kai grįžtame į Akademią, įsiliejame į jos bendruomenės gyvenimą. Yra būrelių, sporto rinktinių, kur galime visapusiškai tobulėti ir išreikšti save. Nuolat vyksta įvairiausi

renginiai. Vieni lanko chorą „Kariūnas“, kiti – sportinių šokių būrelį, antras kursas – privalomą šokių fakultatyvą. Dauguma aviatorių tikrai sportiški: yra bokso, kovinės savignyos, krepšinio, futbolo ar jėgos trikovės rinktinių nariai. Esame pelnę nemažai apdovanojimų. Turime aviatorių atstovę Kariūnų taryboje. Jei nėra paskaitų ir pratybų, dalyvaujame minėjimuose, susitikimuose su žymiais Lietuvos žmonėmis. Kartais tenka nusivilti, nes kai kurių renginių ir mūsų paskaitų Aviacijos institute laikas sutampa.

Praėjusių metų pabaigoje buvo surengta aviatorių ekskursija į Karinių oro pajėgų dalinius. Ten susipažinome su būsimo tarnybos aplinka, jos perspektyvomis, pamatėme Lietuvos karo lėktuvus, NATO oro policijos misiją Baltijos šalyse vykdančių prancūzų naikintuvus „Mirage 2000“. Tai mane įkvėpė ir dar labiau motyvavo siekti karo lakūno kvalifikacijos.

Ir be paskaitų VGTU netrūksta veiklos. Pavyzdžiui, antro kurso kariūnė priklauso VGTU AGAI studentų atstovybei, kuri sprendžia studentų problemas. Pernai antrakursiai kariūnai padėjo surengti Aviacijos instituto pirmakursių „krikštynas“. Manau, kad kariūnai, kad ir turintys nedaug kariškos patirties, įnešė į „fukų krikštynas“ šiek tiek šviežio vėjo, ir jos tapo dar įsimintinesnės.

Mums, kai baigsime Akademią, bus suteiktas pirmasis karininko – leitenanto – laipsnis. Tada pradėsime tarnauti Lietuvos karinėse oro pajėgose. Kiekvienas dirbs skirtingą darbą, t. y. pagal savo specialybę. Labai nekantraudamas laikiu, kol man bus suteiktas leitenanto laipsnis, kol gausiu mechanikos inžinerijos bakalauro diplomą. Juk tada pagaliau galėsiu prisiliesti prie KOP lėktuvų, tokių kaip „Spartan c27j“ (jų mes turime net tris). Bet manau, kad iki tol dar reikia nueiti labai ilgą ir sunkų studijų kelią, nugalėti nemažai iššūkių ir daug ko išmokti.

Studijos Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje tikrai nėra lengvos. Jos reikalauja didelių žmogiškųjų išteklių, pasiaukojimo, ištvermės. Ir tai toli gražu nepanašu į civilių studentų universitetines studijas. Kai kurie ir Akademijoje mano, jog kariūnams aviatoriams lengviau nei kariūnams pėstininkams dėl to, kad mūsų paskaitos vyksta

Norintiems čia studijuoti palinkėčiau prieš

tai labai gerai pagalvoti, ar esate tam pasirengę,

suvokti, kodėl būtent to siekiate.

mieste. Iš dalies tai tiesa: neatsibosta Akademijos aplinka, rutina. Aviacijos institute jautiesi truputį laisvesnis, tačiau dėvima kariūno uniforma visada įpareigoja elgtis pavyzdinškai, apgalvotai.

Norintiems čia studijuoti palinkėčiau prieš tai labai gerai pagalvoti, ar esate tam pasirengę, suvokti, kodėl būtent to siekiate, ar tokios vertybės kaip Tėvynės gynimas, garbė, drąsa ir pasiaukojimas bus jūsų gyvenimo pagrindas. ■

Gyvenimas pro fotoobjektyvą

„Jo nuotraukose, tokiose tikrose ir nuoširdžiose, juntama didžiulė simpatija kariui, kuris jau ne vienus metus yra pagrindinis Kęstučio Dijoko fotografijų herojus.“

Doc. dr. Nijolė JANULAITIENĖ

Šie metai Karo akademijos fotografui Kęstučiui Dijokui – jubiliejiniai. Ramovėje, fotografo kabinete, lentynos ir stalai nukloti žurnalais ir nuotraukomis, sunkiai besuradome vietos kavos puodeliui ir popieriaus lapams pasidėti. Kalbėjomės apie įdomų, kartais netgi pavojingą karinės spaudos žurnalisto darbą ir apie dvidešimt fotografo gyvenimo metų, praleistų Lietuvos karo akademijoje. Dalijomės mintimis apie pastovumą ir ištikimybę savo profesijai, apie pagarbą žmonėms, vilkintiems kario uniformą.

➔ **Gerb. Kęstuti, kur ta Jūsų vaikystės žemė, užauginusi spar-nus skrydžiui į gyvenimą?**

Augau Grinkiškyje, miestelyje prie Šušvės upės, Radviliškio rajone. Tai tvirtų ir šviesių žmonių kraštas. Gal todėl ir miestelio herbe vaizduojamas angelas su lelijos žiedais rankoje, kurie krikščionybės simbolikoje yra tikėjimo, skaistumo, tyrumo ir šviesos ženklas. Ten, Grinkiškyje, baigęs vidurinę mokyklą, išėjau į „platųjį pasaulį“.

➔ **Jūs fotografuojate seniai, bene nuo mokyklos dienų. Kodėl tapote fotografu?**

Su fotografija susidraugavau dar aštuntoje klasėje. Jaunojo fotografo „karjerą“ pradėjau krikštamotės dovanotu fotoaparatu „Zorkij“, kuris mane lydėjo visur: mokykloje, kaimynų ir

pažįstamų vestuvėse, krikštynose ir laidotuvėse, taip pat laisvalaikio valandomis ir tarnaujant sovietinėje armijoje. Grįžęs po tarnybos, neįsivaizdavau savęs nefotografuojančio, todėl 1972 m. įstojau į Vilniaus technologijos technikumą (dabar – Vilniaus kolegija). Po ketverių metų mano pomėgis virto profesija. Laimingas buvau neapsakomai, kad turiu ypatingą galimybę „prisijaukinti“ gamtą ir žmones, sustabdymas jų gyvenimo akimirkas fotojuostoje. Pirmuosius trejus metus dirbau fotografu Projektavimo institute, vėliau – Prekybos reklamos biure.

➔ **Karo akademijoje darbuojatės jau du dešimtmečius, daugelį metų vilkėjote kario uniformą. Kodėl pasirinkote kariuomenės fotografo kelią?**

Tais lemtingais 1991–1992-aisiais norėjosi kuo nors prisidėti prie atgimstančios Lietuvos ir išbandyti save kitoje – kariškoje – aplinkoje. Todėl pravėriau naujosios Krašto apsaugos mokyklos, įsikūrusios Antakalnyje, duris. Čia gyvenimas man padovanojo daug įdomių akimirkų: galėjau ne tik iš šalies stebėti būsimų karininkų gyvenimą, bet ir pats paragauti kario duonos.

Nelengvi buvo pirmieji metai: nebuvo fotografo darbui pritaikytų patalpų, trūko geros fototechnikos. O už mėnesio atlyginimą galėjau nusipirkti tik... „šampano dėžę“. Tačiau visus sunkumus atpirko nuoširdūs ir pagarbūs vadų ir pavaldinių, karių ir civilių santykiai.

Laikui bėgant darbo sąlygos gerėjo,

atsirado naujesnės fototechnikos. Keičiantis vadams, struktūroms ir kariūnams nepajutau, kaip praskriejo du dešimtmečiai. Tuos jau istorija tapusius metus pabandžiau atspindėti savo fotografijų parodoje „Kai majorai dar buvo kariūnai...“.

➔ **Ką fotografuoti Jums labiausiai patinka? Kada aplanko įkvėpimas ir išmuša kūrybos valanda?**

Labiausiai patinka fotografuoti gamtą, kuri kiekvienu metų laiku geba mane nustebinti. Man gražus dangus vakarėjant, kai saulė grimzta į horizontą, kai, atėjus trumputei „bobų vasarai“, rasos lašai supasi ant voratinklių. Gražu, kai aguonų purpuru pražysta laukai. Gamtos prieglobsty jaučiuosi laisvas, niekas nevaržo: nei protokolai, nei statutai, nei instrukcijos. Ir dar – man patinka poligonai ir karinės pratybos. Patinka, kai aplink šauda, dangų dengia pilki dūmai, o kariai skęsta dulksėse ir purve, kai daug „ekstrymo“...

➔ **Ar rengiate savo darbų parodas? Kokiose šalies ir krašto apsaugos sistemos mastu rengiamose fotoparodose dalyvaujate?**

Kasmet Akademijoje surengiu dvi tris parodas. Man patinka, kai pakviečia į mokyklas ir muziejus; ten noriai nuvykstu ir mielai parodau, kaip pasaulis atrodo pro Karo akademijos fotografo objektyvą. Kasmet dalyvauju krašto apsaugos sistemoje organizuojamuose Tado Dambrausko fotokonkursuose. Juose esu pelnęs keletą apdovanojimų. Nevengiu ir šalies Spaudos fotografų

klubo konkursų „Lietuvos spaudos fotografija“. Keletą kartų mano nuotraukos drauge su kitais gerai įvertintais spaudos fotografų darbais buvo pateiktos Lietuvos spaudos fotografijos metraščiuose. Ten atrenkamos tos nuotraukos, kurias teigiamai būna įvertinusi tarptautinė fotografų komisija. Dalyvauju Lietuvos fotomenininkų sąjungos, kurios narys esu nuo 1978 m., parodose.

➔ Kokios kelionės su fotoaparatu po Lietuvą ar svečias šalis Jums labiausiai įsiminė?

Negaliu pasigirti kelionių gausa. Keletą kartų buvau NATO pratybose Baltijos jūroje ir sausumoje. Buvau nuskridęs į taikos palaikymo pratybas Luizianoje (JAV). Ten sutikau įdomių žmonių, pamačiau egzotiškų gamtovaizdžių, pajutau amerikietiško gyvenimo specifiką.

Pastaraisiais metais kelionių sumažėjo, reikia tenkintis kariūnų išvykomis po Lietuvą ar į Pabradės poligoną.

➔ Kokias žmogaus ir organizacijos savybes šiandien labiausiai vertinate? Kokių minčių kyla, kokie jausmai apima žvelgiant į ateitį?

Žinau, kad šiandien – tolerancijos amžius. Vertinu pagarbą žmogui

ir kompetenciją. Deja, yra ir tokių dalykų, kurių nemėgau ir nemėgstu. Nemėgstu, kada kai kurie asmenys ar ribotos techninės galimybės neleidžia profesionaliai atlikti užduoties. Nepatinka pataikūnai ir skundikai, kurie, slėpdami savo neišmanymą, apsunkina aplinkinių gyvenimą.

Ką mėgstu? Mėgstu žvejybą, gerą

muziką, šmaikštų humorą, nuoširdžią draugiją ir šviesų alų. Myliu ir gerbiu savo profesiją. Ir didžiuojuosi ja.

Norėtuši dienas, kai teks išeiti į užtarnautą poilsį, Karo akademijoje sutikti oriai.

Dėkojame už pokalbį.

POST SCRIPTUM

Kūrybinio jubiliejaus proga Kęstučiui linkime šūvio taiklumo, apkasų tikrumo fotografijoje, taikos ir ramybės gyvenime!

Kęstučio nuotraukos tema „Kariuomenė“ labai organiškai papildė konkurso „Lietuvos spaudos fotografija“ galeriją. Jau 2008 m., kai pirmą kartą jame dalyvavo, pamatėme, kad atsirado originalus ir kartu profesionalus kariuomenės fotografas, turintis savitų minčių, išmanantis „karinės“ fotografijos ypatumus. Žinoma, tai buvo ne pirmieji Kęstučio žingsniai fotografijoje ir ne pirmosios nuotraukos karine tematika, tiesiog – pirmas kartas, kai jis dalyvavo spaudos fotografijų konkurse.

Kęstutis ir toliau kasmet dalyvauja šiuose tradiciniuose konkursuose, praturtina fotografijų parodas ir albumus netikėtomis nuotraukomis. Atrodytų, nuolat būnant šalia karių per pratybas, kareivinėse ar auditorijose, negali nieko nenumatyta įvykti, ir fotografas nesugebės nieko nauja pateikti žiūrovams. Tačiau yra kitaip! Kęstutis kaskart pastebi netikėtas situacijas, jautrias akimirkas, netgi kario veidu besiritantį prakaito lašą. Jo fotografijos, atrinktos ir apdovanotos nuotraukų konkurse „Kariuomenė“, išsiskiria savitu braižu.

Žinome, kad spaudos fotografas dažniausiai tik dieną ar pusdienį turi laiko, kad nuvyktų į pratybas ir pabūtų kartu su kariais. Kęstutis kartu su jais mina tuos pačius pratybų ir kasdienės tarnybos takus. Tai matyti ir jo nuotraukose – tokiose tikrose ir nuoširdžiose. Jose juntama didžiulė simpatija kariui, kuris jau ne vienus metus yra pagrindinis Kęstučio Dijoko fotografijų herojus.

Jonas STASELIS, Lietuvos spaudos fotografų klubo prezidentas

MŪSŲ GYVENIMAS | SAVANORYSTĖ

Pradžia 10 puslapyje →

Didžiosios Draugės draugauja su mergaitėmis, Didieji Draugai – su berniukais. Be to, visi savanoriai turi baigti specialius psichologijos kursus, kurie rengiami Paramos vaikams centre.

Kaip vyksta Mažųjų ir Didžiųjų Draugų bendravimas? Kiekvienas, žinoma, draugauja skirtingai: vienam norisi aktyvaus laisvalaikio, pažaisti, paplepėti apie rūpimus dalykus, kitam užtenka tiesiog pabūti kartu ir patylėti. Tie, kurie galbūt baiminasi, kad savanorystė pareikalautų iš jų papildomų lėšų, gali nesijaudinti, nes programoje „Big Brothers Big Sisters“ tiek vaikai, tiek savanoriai dalyvauja nemokamai. Be to, Paramos vaikams centro darbuotojai nuolat organizuoja įvairius renginius, kūrybines popietes,

stovyklas. Į jas susirenka daug programoje dalyvaujančių savanorių su savo mažaisiais draugais ir kartu linksmai leidžia laiką. Paramos vaikams centro rėmėjų dėka savanoriams kartais gali būti dovanojamos įvairios pramogos: bilietai į kiną, kavinę ar netgi metiniai abonementai į „Vichy“ vandens pramogų parką. Tad rinktis, kaip praleisti laiką su mažuoju, tikrai yra iš ko.

Pagrindinis dalykas, kurį kiekvienas savanoris išpareigoja, – susitikti su Mažuoju Draugu ne rečiau kaip kartą per savaitę ir ne mažiau kaip dviem valandoms. Tai svarbu, juk draugystės pagrindas – pastovumas. Vaikas turi jausti, kad ir kas nutiktų, – šalia jo visada bus suaugęs žmogus, galintis padėti. Todėl bendru vaiko, savanorio, vaiko tėvelių ar globėjų ir programos koordinatorių sutarimu pasirašoma Draugystės sutartis. Ji galioja metus.

Prąjus nustatytam laikotarpiui, sutartis pratęsiama dar metams arba nutraukiama.

Savanorystė – tai abipusę naudą teikianti veikla. Ji ugdo žmogaus asmenybę, kantrybę, ryžtą. Matydamas, kaip tylus ir užsidaręs vaikas tavo dėka atsiskleidžia, susiranda vis daugiau draugų, jautiesi iš tikrųjų padaręs vertą darbą, gauni tokių gerų emocijų pliūpsnį, kokių nesuteikia jokia kita veikla. Todėl savanoriauti kviečiami visi norintys, nesvarbu, kad ir kokio amžiaus būtų. Šiuo metu BBBS programa įgyvendinama Vilniaus, Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Kretingos ir Šiaulių miestuose. ■

Jei norite savanoriauti ir padėti vaikams, prašome kreiptis į Paramos vaikams centrą Vilniuje, Bebrų g. 2/Sakalų g. 6, skambinti tel.: 272 81 04 arba 8 611 22 612, arba informacijos ieškokite internete adresu www.pvc.lt

HEROIZMAS TERMOPILŲ PERĖJOJE

Dr. Algirdas V. KANAUKA

Tęsinys. Pradžią ankstesniame KARIŪNO numeryje (2010 m. Nr. 4 (107))

Grįžkime prie Leonido ir Termopilų. Jeigu Persijos karių įsiveržimai į graikų žemes būtų buvę sėkmingi ir pasibaigę jų užkariavimu, tai būtų labai smarkiai paveikę ne tik tuometę graikų, bet ir ateities Europos kultūrą ir civilizaciją. Galima prognozuoti, kad tada nebūtų buvę Sokrato, Platono, Aristotelio ir daugelio kitų, kurie savo filosofiją, meną ir mokslą, gyvenimo būdą ir religiją vėliau sugebėjo perduoti ateities kartoms, gyvenusioms Romos imperijoje. O jos visa tai įgyvendino ir taip padarė nepaprastai didelę įtaką romėnų civilizacijai.

Vakarų Europos civilizacijos pagrindą sudaro ne tik judėjiškasis – krikščioniškasis, tačiau ne mažiau stiprus Romos ir Graikijos paveldas, todėl galima teigti, kad jei ne graikų pergalė, Europa būtų visiškai kitokia, gal net dėl Persijos ir jos šalininkų įtakos.

Termopilų mūšis pažadino ir dvasiškai pakėlė daugumą to meto graikų, labai sustiprino jų kovos dvasią, moralę. Jie įsitikino, kad gali ir geba pasipriešinti Persijos galybei. Nors Termopiluose neatsilaikė, bet jau pati nepaprastai narsi jų kova buvo įrodymas, kad perėjos gynėjai nepasidavė neišvengiamos mirties akivaizdoje.

Spartiečiai laimėjo moralinę pergalę, nes neatsisakė savo vertybių kovodami dėl jų be atodairos iki galo. Šią kovos dvasią išlaikė ir netoliese esantis Temistoklio graikų laivynas, Leonidui dar kaunantis turėjęs laiko strategiškai išsirikiuoti, kad galėtų sumušti persus prie Salamino. O vėliau dar Pausanijas (spartiečių vadas) pribagė jų sausumos kariuomenę kovoje prie Platajų (479 pr. Kr.) ir taip nutraukė persų „ekskursijas“ į Graikiją.

Tai kokios gi buvo tos Spartos vertybės, gyvenimo būdas ir pasaulėžiūra?

Spartiečiai, kaip dauguma graikų, puoselėjo laisvės idealus – visi piliečiai galėjo dalyvauti demokratiname procese renkant polių vadovybę, kuri turėjo užtikrinti teisingumą, galimybę išpažinti religiją, plėtoti literatūrą ir meną. O tai savo ruožtu skatino siekti pažangos ne tik Vakarų šalis, bet ir visą pasaulį. Kad išsaugotų šią laisvę, jie sukūrė ir pagrindė vadinamosios trejybės konceptą, t. y. kariuomenės, visuomenės ir valdžios sąveiką, kurios vėliau mokėsi ir garsusis Karlas fon Klauzevicus. Karas jiems buvo natūrali, neišvengiama gyvenimo dalis. Jis grėsė jų su laisve susijusioms vertybėms, todėl jas ginti reikė aukotis dėl bendro gėrio. Kartu jie puikiai suprato, kad karas apnuogina blogiausias ir geriausias žmogaus savybes. Tačiau graikai turėjo nuolat stiprinti savo karinę galią, nes to reikėjo, kad galima būtų išstumti persus.

Spartiečių kariuomenė buvo nedidelė (mažiau nei 6 000), bet labai gerai parengta kovoti sparnuose glaustomis karių

voromis, kurios buvo pranašesnės už laisvai judančių karių būrius. Jie puikiai suprato, kad karinis pajėgumas yra trijų elementų – vadų lyderystės, karių moralės, t. y. ryžto nugalėti, ir techninės bei taktinės kovinės parengties – sandauga (jeigu vienas iš sandaugos elementų lygus nuliui, viskas virsta nuliu).

Karas graikams, ypač spartiečiams, buvo neišvengiamas fenomenas – kaip audros ir žemės drebėjimai, kuriems reikia visuomet būti pasirėngusiems. Pralaimėti priešui visada reiškė didžiulę nelaimę – „*Vae victis!*“ (lot. „vargas nugalėtiesiems“) – vergiją ar mirtį ne tik kariams, bet ir jų moterims, vaikams, helotams (vergam) ir net naminiams gyvūnams. Dėl to atsiseveikinant su į mūšį einančiais kariais buvo skanduojuama: „Grįžk su skydu arba ant jo!“

Autorius nustebo, išgirdęs šį posakį, skanduojuamą Vilniaus rotušėje vienai grupei („Thundertale“?) atliekant dainą roko koncerte, skirtame Lietuvos partizanų atminimui. Tai iš gilios antikos mus pasiekę garsai, skambantys ir šiandien Lietuvoje.

Anot Herodoto, Leonidas, prieš išvykdamas į žygį, atsiseveikindamas su Gorgo, savo žmona, pasakė, kad greičiausiai kova prie Termopilų bus žūtibūtinė, ir patarė jai, jeigu jis negrįš, susirasti kitą gerą vyrą ir dar kartą sukurti šeimą. Leonido motyvaciją spartiečiai puikiai suprato, nes žūti kovos lauke dėl Spartos buvo aukščiausia vertybė ir garbė. Tiems, kurie grįždavo gyvi iš pralaimėto mūšio, buvo rodoma tik pagieža. Jiems net nebuvo duodama ugnies, kad galėtų sušilti. Štai po Termopilų mūšio namo grįžo du Leonido hoplitai, kurie atsitiktinai, o ne dėl to, kad vengė kovos, liko gyvi. Tačiau spartiečiai juos ignoravo. Šeimos žinią apie savo žuvusius artimuosius tradiciškai priimdavo su išdidžia šypsena, o gyvuosius, grįžusius iš nesėkmingo mūšio ne „ant skydo“, – su gėdos kartėliu.

Negalima teigti, kad spartiečiai nemėgo ar nesiekė taikos. Jų visa literatūra tam prieštarauja. Spartos gyvenimo aplinka buvo tokia, kad karas buvo neišvengiamas.

„Nevalia mirti už Tėvynę, kol nenukovei

bent šimto priešų!“

Jie taip pat buvo religingi ir labai tikėjo pomirtiniu gyvenimu. Spartiečiai net praleido progą dalyvauti Maratono mūšyje, nes tuo metu buvo jų religinė šventė. Pats Leonidas, prieš prasidedant Termopilų mūšiui, pusryčiaujančius karius ragino sočiai pavalgyti, nes žuvusiesiems gali tekti ilgai palaukti vakarienės anapilyje. Taip pat jis nurodė, kad tame

pomirtiniame rojuje visi, įėję pro vartus, turės rinktis prie pirmosios kryžkelės.

Apibendrinant galima teigti, kad Miltiado, Temistoklio ir Pausanijaus laimėjimai stumiant persus iš Graikijos techniškai daugiau lėmė negu Leonido Termopilų gynyba. Tačiau negalima paneigti ir to, kad per tūkstantmečius Leonido, kuris žuvo kartu su savo kariais, moralinė pergalė suteikė jam daugiausiai šlovės. Karų istorijoje jo pasiaukojimo žygdarbis buvo pakartotas daugybę kartų, tačiau turbūt visiems laikams išliks kaip didvyriškos kovos dėl vertybių pavyzdys. Tai liudija istorija, kurioje ženklūs Termopilų analogai ir kuri nuolat kartojasi – kaskart truputį kitaip, bet kartu labai panašiai, kaip spiralė eina pirmyn sukdamasi aplink laiko ašį, skriejančią per šimtmečius.

Antrame šimtmetyje pr. Kr. Romos imperija vieną po kito okupavo Graikijos poliuis, bet graikai sugebėjo sužavėti romėnus savo kultūra. Romėnų šviesuomenė mokėsi graikų kalbos, net siuntė savo vaikus lavintis į Atėnus. Graikai tiesiog perauklėjo romėnus savo kultūra. 476 m. po Kr., griuvus Vakarų Romos imperijai, liko Rytų Romos imperija su sostine Konstantinopoliu. Ji gyvavo dar tūkstantį metų, bet ten jau vyravo graikų kalba.

Romėnai ypač savinosi ir toliau tobulino spartietišką karybą, stiprino jos dvasią. Romėnų poetas Horacijus savo poezijoje įamžino posakį: „*Dulce et decorum est pro patria mori*“ („Saldu ir gražu mirti už Tėvynę“), kuris išliko iki šių dienų. JAV generolas G. Patonas (*Patton*) Antrojo pasaulinio karo metu taip pat pagarsėjo posakiu: „Niekas nelaimėjo karo, žuvęs už savo Tėvynę, reikia kovoti taip, kad priešas žūtų už tavo Tėvynę.“ Patono posakis atspindi to meto realizmą – jis skelbiamas, kai pergalė jau matyti kaip šviesa tunelio gale.

Posakių yra daug, ir jų visų čia neįmanoma paminėti. Autorius žino ir tokį moto: „Nevalia mirti už Tėvynę, kol nenukovei bent šimto priešų!“

Taip pat galima rasti ir Leonido replikos Kserksui „*Molon Labe*“ („Pabandyk pasiimti pats“) analogų. Štai vienas pavyzdys. 1944 m. gruodžio mėn. Bulgė mūšio metu Belgijoje, apsupte amerikiečių 101-ąją parašiutininkų diviziją, vokiečiai įteikė gen. mjr. Antoniui Makaulaifui (*Anthony C. McAuliffe*) ultimatumą, kuriame pareikalavo pasiduoti. Makaulaifas nusijuokė ir raštu atsakė: „*Nuts!*“ („riešutai“),

t. y. pavartojo amerikietišką mandagų ekvivalentą, užuot pasiuntęs: „Eik po velniui!“ Vokiečių generolas Heinrichas Freiheris fon Liutvicas (*Heinrich Freiherr von Lutwitz*) ne iš karto tokį atsakymą suprato ir pradėjo apsuptųjų puolimą, tačiau šie sėkmingai jį atrėmė.

Karų istorijoje panašios į Termopilų žūtbūtinę gynybą kovos pavyzdžių daug. Termopilai per amžius savaip kartojasi žmonijos istorijoje, tiesa, kitais vardais ir kitais pavidalais, ir turbūt amžinai kartosis. Termopilų dvasia tarsi „užprogramuota“ karžygių širdyse ir išsiveržia tik tada, kai to būtinai reikia.

Autorius iš daugybės pavyzdžių parinko tik keletą:

146 pr. Kr., baigiantis III punų karui, romėnai, vadovaujami Skipijaus Emiliano (*Scipio Aemilianus*), apgulė Kartaginos miestą. Jį kartaginiečiai itin atkakliai gynė, bet pagaliau išseko ir pasidavė, išskyrus 900, kurie kovėsi Eshmuno šventovėje, kol galiausiai patys padegė pastatą ir, kad nereikėtų pasiduoti, žuvo liepsnose. Tada Emiliano kariuomenė iki pat pamatų sugriovė Kartaginą, paskui suarė tą vietovę ir apibarstė druska, kad ten niekas neaugtų.

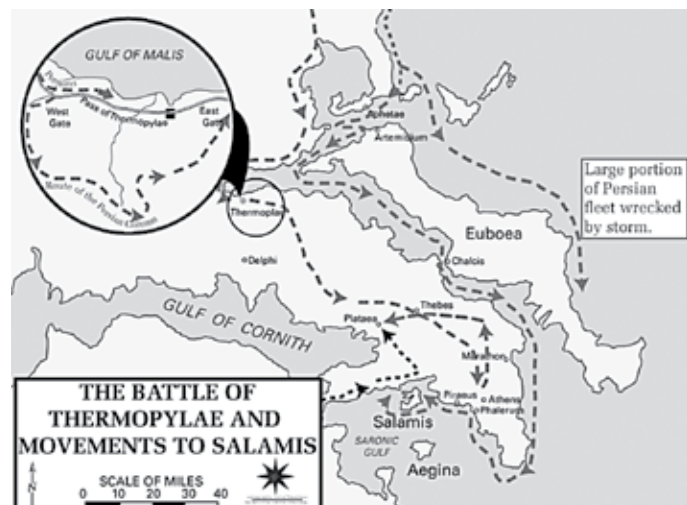
Masada – 396 metrų aukštumoje pastatyta izraelitų tvirtovė, kurioje prieš romėnus 66–73 m. po Kr. bandė atsilaikyti maždaug 1 000 žydų sukilėlių su savo moterimis ir vaikais. Jiems visiems grėsė žiauri mirtis arba išniekinimas ir vergystė. Kadangi nebuvo jėgų toliau gintis, žydai pasirinko savižudybę. Romėnai nustebo, kai pagaliau įsilaužė į tvirtovę ir rado tik lavonus.

Negalima nepaminėti ir Lietuvos kunigaikščio Margirio Pilėnų pilies gynybos nuo kryžiuočių maždaug 1336 m., aprašytos Vygando Marburgiečio kronikoje. Ten buvo subėgę daug žmonių. Pilies įgula ilgai ir narsiai gynėsi, tačiau, galų gale, nematydami išeities, Pilėnų gynėjai nužudė savo moteris ir vaikus, po to – vienas kitą. Jiems savižudybė buvo geresnė išeitis negu kryžiuočių nelaisvė, kurioje laukė kankinimai ir dar baisesnė mirtis. Manau, kad KARIŪNO skaitytojams gerai žinoma Vytauto Klovos opera „Pilėnai“, kurioje juntama legendinių Termopilų dvasia.

Lietuvos parlamento gynėjų 1991 metų sausio įvykių ir rugpjūčio pučo metu situacija kažkuo primena Pilėnus.

Tęsinys 34 puslapyje →

Termopilų mūšio žemėlapis

„Termopiliečiai“ (piešinio autorius nežinomas)

Gera pajusti, kad esi ne vienas

Krn. Irina LYSIONOK

Pirmąją šių metų dieną, eidama apsnigtomis Vilniaus gatvėmis, džiaugdamasi krintančiomis sniegėmis, tuo pat metu ir liūdėjau. Ir ne dėl to, kad buvo gaila praėjusių metų. Liūdna, nes šiandien, Lietuvos vėliavos dieną, beveik niekur ant pastatų nemačiau tų nuostabių trijų spalvų. Bet neleidau nedrausaus lūkesčio užgožti pesimistinėms nuotakoms – mėginau viską pateisinti užmaršumu ar iš vakaro vykusiu Naujųjų metų sutikimu. Bet širdis nerimo. Jei mūsų tėvai ir seneliai būtų teikę pirmenybę šventimui ir pamiršę kovoti dėl laisvės, šiandien eičiau ne laisvo Vilniaus gatvėmis.

Iškelti Valstybės vėliavą – kiekvieno Lietuvos piliečio pareiga. Rytas pabudusi iš karto pamatau Trispalvę. Ji kabojanti prieš akis ant kambario sienos ir kiekvieną rytą primena man priesaikos žodžius ir kieno labai tarnauju. Nors šios vėliavos spalvos nublukusios, ji man vis tiek labai brangi. Ji pasiūta rankomis Lietuvos kaime tais laikais, kai miškuose aidėjo šūviai ir nuo priešo kulky krito kovotojai dėl Lietuvos laisvės. Su ja rankose stovėta Baltijos kelyje. Tad kodėl dabar nyksta šie taurūs jausmai Lietuvos gyventojų širdyse? Juk be laisvos Lietuvos nebus ir tos patogios kasdienybės, dėl kurios kai kurie palieka, pamiršta ir net išduoda savo protėvių žemę.

Susimąšiusiėjau link Katedros aikštės, kur jau stoviniavo būrelis žmonių, rikiavosi Lietuvos kariai. Lietuvos vėliavos dieną negalėjau praleisti vėliavos iškėlimo Gedimino kalno Pilies bokšte 92-ųjų metinių minėjimo. Kad ir valstybinius renginius susirenka mažiau žmonių nei į bevečius pramoginius šou, kone kasdienis reiškinys. Bet tai, ką pamačiau sausio 1-ąją, mane labai nudžiugino. Gera pajusti, kad esi ne vienas – ant žvarbaus vėjo gairinamo kalno susirinko nemažas būrys Lietuvos piliečių. Sjie čia atėjo skatinami patriotinių jausmų, ir tai buvo juntama skambant „Tautiška giesmei“, aidint šūvių salvėms, skirtoms Lietuvai – Tėvynei, Vilniui – Lietuvos sostinei, Lietuvos Laisvės simboliui – Trispalvei, ir kylant 2011-ųjų Valstybės vėliavai į Pilies bokšto viršūnę.

Nepamirškime, kad privalome saugoti tai, dėl ko kovojo mūsų artimieji, turime kasdien skleisti lietuviškos dvasios. Mes, kariūnai, esame laimingi. Galime didžiuliu džiaugsmu, galėdami kas rytą giedodami Lietuvos valstybės himną kelti Trispalvę.

Kad šio trumpo straipsnelio pradžioje išsakytu minčių netektų kartoti ir kitamet, norisi palinkėti Vilniui puoselėti tautos vertybes. Kad už jas iššauta salvė primintų pareigą išlikti Lietuvos sostine, o ne nesidairant bėgti globalizacijos keliais.

Laužų šviesa ir dainos

Ltn. Jurgis NORVAIŠA

Kovo 10-ąją, Nepriklausomybės atkūrimo dienos išvakarėse, kariūnai Vilniaus pilių rezervate, ant Stalo kalno, surengė dainų ir prisiminimų vakarą. Renginio tikslas buvo laužo ir trispalvės šviesa, lietuvių liaudies ir karo dainomis istorinėje šalies vietoje perduoti pasauliui žinią apie atkurtą LAISVĘ.

Vakaras prasidėjo, kai ant Stalo kalno darnia rikiuote, nešdami Lietuvos valstybės ir istorinę vėliavą, įžygiavo kariūnų būrys. Akademijos viršininkas plk. Gintaras Bagdonas uždegė šventinį laužą ir tarė sveikinimo žodį. Mintimis apie Kovo 11-ąją pasidalijo brig. gen. Edvardas Mažeikis, doc. dr. Romas Batūra, mjr. Alber-

tas Daugirdas. Viso renginio metu skambėjo grupės „Kovarniai“ atliekamos liaudies ir karo dainos.

Ši šalta penktadienio vakarą netrūko žaidimų ir kariškų pramogų. Nuotaiką pakėlė šokis aplink laužą. Jį sušokti buvo pakviesti stipriausi vyrai, kad tinkamai pasirengtų būsimai „kovai“. Kiekvienas galėjo išmėginti rankos tvirtumą ir akies taiklumą šaudydamas iš lanko į taikinį. Žaidimų kulminacija tapo virvės traukimo rungtis. Varžėsi kariūnai ir vakaro svečiai – Akademijos karininkai ir kitų Lietuvos kariuomenės padalinių atstovai. Šįkart kariūnai atsilygino už praėjusių metų pralaimėjimą – įveikė svečių komandą.

Vakaras baigėsi į dangų paleidus Trispalvės spalvų ugnies žibintą ir giedant „Tautiška giesmė“.

Mintis surengti tokį renginį prieš keletą metų kilo grupei kariūnų. Pagrindinis motyvas – pabandyti perduoti pasauliui džiaugsmingą žinią apie atkurtą nepriklausomybę pasitelkus istorinę retrospektyvą. Senovėje ant kalnų budėdavo sargyba, pasirengusi tuoj pat uždegti didžiulius laužus, kad praneštų apie artėjantį pavojų ar kitą svarbų įvykį. Taip vienas suliepsnojęs laužas „uždegdavo“ ir ant kitų kalnų sukrautus laužus, ir svarbioji žinia būdavo perduodama milžiniškais atstumais. ■

LAISVĖS GYNĖJŲ DIENA

1	4
2	
3	5

1 Krn. N. Meškauskas ir krn. I. Žilėnaitė padėjo gėlių ant Sausio 13-ąją žuvusių laisvės gynėjų kapų Antakalnio kapinėse

2 Ats. plk. J. Gečas ir kpt. M. Matukonis

3 Komandinė dvasia ir draugiškumas padėjo įveikti sunkumus

4 LKA komanda bėgime „Gyvybės ir mirties keliu“ buvo viena iš gausiausių

5 Antrakursiai po bėgimo dalijasi įspūdžiais

Kas mūsų nenužudo, tas mus padaro stipresnius!

KARIŪNO redakcinės kolegijos narys krn. Olegas GROŠEVAS kalbina 2010 m. vasarą JAV karinio jūrų laivyno akademijoje baigusį studijas ir dabar Lietuvos karinėse jūrų pajėgose tarnaujantį patrulinio laivo P14 „Aukštaitis“ Navigacinės kovinės dalies vadą ltn. Justiną ŽUKAUSKĄ. Klausimai parengti pagal kariūnų pasiūlymus.

► **Papasakokite apie save, šeimą, mokyklą, kuri išaugino, išauklėjo Jus, prestižinės JAV karo akademijos absolventą. Kas turėjo įtakos renkantis karininko profesiją?**

Užaugau Šiauliuose, sunkiai dirbančioje šeimoje. Tėvas turėjo auksines rankas ir nepailsdamas dirbo įvairius medžio darbus, kad galėtų į

namus parnešti kokį skanesnį kąsnelį. Nuo mažens žavėjaisi jo darbštumu ir kantrybe. Mama, kaip ir tėtis, buvo atsidavusi darbui – triūsė Šiaulių „Aušros“ muziejuje. O dvylika metų už mane vyresnis brolis pasiryžo savo gyvenimą paskirti kitiems – pasirinko pranciškono vienuolio kelią. Taigi auge aplinkoje, kuri skatino niekada

nenuleisti rankų, siekti įgyvendinti savo svajones.

Daug formuojant mano charakterį prisidėjo Šiaulių Didždvario gimnazija. Šaunus mokytojų kolektyvas, manau, atliko savo darbą puikiai. Mokykloje pirmenybę teikiau užklasinėi veiklai. Nors kartais dėl to nukentėdavo pažymiai, bet tikrai nesigaliu. Be to,

baigiau Šiaulių 1-ąją muzikos mokyklą, kur išmokau groti birbyne ir kitais instrumentais.

Negaliu sakyti, kad nuo mažens svajojau tapti karininku. Tai, galima sakyti, įvyko tarsi savaime, susiklosčius tam tikroms aplinkybėms. Mokykloje dažnai tekdavo klausytis draugų, kurie svajojo apie gyvenimą užsienyje, pasakojimų. Mane žavėjo kai kurių šalių mokslo sistemos, bet gyventi kitur, ne Lietuvoje, nesinorėjo. Paskutinius kelerius metus mokykloje labai domėjausi politikos mokslais. Kai reikėjo rinktis, kur studijuoti, vienas iš svarstomų galimų variantų buvo Lietuvos karo akademija. Pradėjau labiau ja domėtis, ir ji mane „užkabino“ savo patriotiškumu ir „intriguojančiais“ mokslais. Taip pat prisiminiau savo tėvo įdomius pasakojimus apie laivyne praleistus metus. Ir nė pats nepajutau, kaip apsvilkau kariūno uniformą ir atsidūriau vidury Pabradės miškų.

Dar vasarą per bazinį kursą sužinojau apie galimybes studijuoti

1	2	3	4
		5	6
7	8		9

1 Ltn. J. Žukauskas

2 JAV karinio jūrų laivyno akademijos teritorija

3 Su draugu JAV karo laive

4 Absolventą J. Žukauską sveikina JAV viceprezidentas J. Baidenas

5 2010 m. absolventų iškilminga rikiuotė

6 Mūsų kuopos pirmieji metai

7 Naujokų pirmieji išbandymai

8 Vyresnieji vadai rodo pirmakursiams, kaip nešioti beretes

9 Atiduodama pagarba

JAV. Tai man pasirodė puikus iššūkis, taigi nusprendžiau pabandyti. At-ranka truko beveik visą pirmąjį kursą. Teko rengtis anglų kalbos ir fizinio parengtumo testams, surinkti nemažai rekomendacijų ir pan. Galų gale iš visų kandidatų liko tik keletas, jie buvo pakviesti atvykti į JAV ambasadą po-kalbio. Na, o antrame kurse prieš pat sesiją sužinojau, kad esu priimtas. Kuo greičiau išlaikiau egzaminus, kad dar kokią savaitę galėčiau pabūti su šeima. Kaip dabar prisimenu, 2006 m. birželio 16 d. išskridau į JAV – į Anapolį (Merilando valstiją).

➔ **Tad pradėkime mūsų pokalbį nuo studijų. Kokios jos JAV karinio jūrų laivyno akademijoje?**

JAV karinio jūrų laivyno akademija orientuojasi į tiksluosius mokslus. Ir tai tuoj pat pajunti, nesvarbu, kokią specialybę pasirenki. Pirmaisiais metais visi mokosi tų pačių dalykų – matematikos, chemijos, fizikos, navigacijos pagrindų, etikos, lyderio ugdymo teorijos ir kt. O jau antraisiais renkiesi specialybę. Aš pasirinkau tarp-tautinius santykius. Trečiame kurse man buvo pasiūlyta pereiti į sustiprintą politikos mokslų grupę. Mano bakalau-ro darbo tema buvo „NATO ir Baltijos šalių saugumas: strateginės spragos ir ar pakanka vien NATO?“ Buvo daug darbo, bet labai įdomu. Teko bendrauti su žmonėmis, kurie dirba Baltuosiuose rūmuose, Pentagone.

Kiekvieną semestrą buvo studijuo-jama ir po kelis karybos dalykus. Taip pat vyko ir fizinio rengimo pratybos – bokso, Rytų dvikovų ir plaukimo... plaukimo ir dar kartą plaukimo... Be to, savo noru mokiausi fechtuoti. Tikrai įdomi sporto šoka. Vasarą dažniausiai

1	
2	3
	4
5	

1 Absolventai džiaugiasi studijų pabaiga

2 Po diplomų įteikimo ceremonijos

3 Karininko priesaika

4 Džiaugsmas netelpa krūtinėj

5 Tradicinis absolventų kepurė „skrydis“

du kartus surengiamos keturių savaičių trukmės karinės pratybos. Teko ir burlaiviais, ir didžiuliais (taip pat mažesniais) karo laivais paplaukioti. Paskutinę vasarą buvau trijų 32 metrų ilgio mokamųjų laivų, kurių įgulas sudarė maždaug 25 žmonės, vadas. Tikrai įdomi ir vertinga patirtis.

Vienas didžiausių privalumų yra tai, kad ten surinkti vieni geriausių savo srities (tiek civilinių, tiek karybos dalykų) specialistų ne tik iš JAV, bet ir iš viso pasaulio. Jei karyba, tai žmogus, dėstantis šį dalyką, bus po keleto turų grįžęs iš Irako ar kitos „karštosios“ zonos, jei inžinerija – koks nors garsumo inžinierius, dirbęs geriausiose bendrovėse, ir t. t. Taigi vien teorijos nesimokėm – visada būdavo teikiama daug patarimų, praktinių pavyzdžių iš realaus gyvenimo.

Fizinio parengtumo testas laikomas du kartus per metus. Kad gautum aukščiausią įvertinimą, turi per dvi minutes atlikti 101 atsispaudimą, dvi su puse minutės pailsėti, po to per dvi minutes padaryti 101 susilenkimą, vėl keletą minučių pailsėti ir tada per 8 minutes ir 20 sekundžių nubėgti pusantros mylios. Be to, kiekvieną semestrą turėdavai išlaikyti tam tikros sporto šakos normatyvus. Pavyzdžiui, viena iš užduočių buvo nušokti nuo 10 metrų liepto ir per 40 minučių nuplaukti maždaug pusantro kilometro. Plaukimas nebuvo mano mėgstamiausia šaka.

Viena akademinė paskaita trukdavo 50 minučių, o jų per dieną būdavo daugiausiai šešios – keturios ryte ir dvi po pietų. Kai kurios dvigubos. Tarp paskaitų keletos minučių pertrauka. Kartais vos spėdavome nueiti į kitą paskaitą, nes Akademijos teritorija didžiulė.

Visiems pirmakursiams šeštadienias vyksta karinės pratybos. Jas veda tarnaujantys vyresniųjų kursų kadetai ir kuopos taktikos karininkas. Viskas įmanoma, jei tik turi noro ir ryžto. Akademijoje labai daug dėmesio skiriama praktikai ir realių pavyzdžių analizei, o ne aklam teksto kalimui. Kas mūsų nenužudo, tas mus padaro stipresnius!!!

➔ **Kada kadetai skiriami į pareigas? Kokiais kriterijais vadovaujasi skiriant į kadetų vadų pareigas? Kokių privilegijų turi kadetai (pagal kursus)?**

Kadetai jau nuo antro kurso pratinami prie pareigų. Kiekvienas antrakursis turi po vieną ar du kuruo-

jamus pirmakursius, kurie visada, jei kas neaišku, pirmiausia turi kreiptis į jį. Trečiakursiai atsakingi už karinį pirmakursių rengimą. Aukščiausios pareigos, kurias jie gali eiti, – skyrininko. Na, o ketvirtakursiai gali būti bet kurio kurso vadai, bet jiems skiriamas tik lyderio vaidmuo. Ir beveik niekada jie nesikiš, kai dirba trečiakursiai su pirmakursiais. O bazinį kursą pirmakursiams veda būsimoji ketvirtakursiai.

Kadetus į pareigas skiria kuopos taktikos karininkas, atsižvelgdamas į kiekvieno asmenybę ir mokymosi rezultatus.

Pirmame kurse, tikriausiai kaip ir visur, privilegijų beveik nėra. Jei nesi tarnyboje, tai tik šeštadieniais po pietų gali išeiti į miestą. Bet būtina vilkėdamas uniformą ir tik 22 mylių nuo akademijos atstumu. Kadangi akademija yra Anapolio mieste, vadinasi, į kitus gretimus didžiuosius miestus Vašingtoną ir Baltimorę vykti negali. Beje, negali turėti ir mašinos. Alkoholių vartoti pirmama kurse taip pat draudžiama. Dažnai būdavo rengiami patikrinimai alkoholio matuokliu. O pagautieji griežtai baudžiami – iki trijų mėnesių jiems buvo draudžiama išeiti iš akademijos. Jei prasižengdavo pakartotinai – netgi metami lauk.

Antrakursiai jau keletą kartų per semestrą gali išvykti visam savaitgaliui, bet irgi – tik vilkėdami uniforma. Pavyzdžiui, aplankyti savo rėmėjų – šeimų, kurios savo noru apsiima vieną ar kelis kadetus globoti visus ketverius metus: parsiveža juos namo savaitgaliais, jeigu reikia, duoda mašiną arba patys kur nuveža. Mano rėmėjai man tapo tarsi antrąja šeima. Tikiu, kad dar ilgai visi bendrausime.

Trečias ir ketvirtas kursai turi daugiausiai privilegijų, bet, aišku, jiems tenka ir daugiausiai atsakomybės. Kadetai jau neprivalo visur dėvėti uniformų. Nors ir norėdavosi ja apsi-vilkinti šiaip, nes visi kariai Amerikoje labai gerbiami. Netgi kartais restorane svetimi žmonės apmokėdavo mūsų sąskaitas. Labai tikiuosi, kad, laikui bėgant, ir Lietuvoje bus labiau gerbiami ne tik kariai, bet ir tie, kurie savo gyvenimą paskyrė Tėvynei, jos žmonėms.

➔ **Pakalbėkime apie kadetų tarpusavio santykius: kursai, vadai, merginos... Su kokiomis problemomis susidūrėte?**

Visada gerbiami aukštesniųjų kursų kadetai. Ir tai nepriklauso nuo to, ar tu

kuri nori asmenį mėgsti, ar ne. Tiesiog suvokiama, kad jis užsitarnavo būti tame kurse ir vien dėl to yra vertas pagarbos.

Akademijos gyvenamosios patalpos paskirstytos 30 kuopų – paprastai vieno aukšto dalis skiriama vienai kuopai. Kambaryje gyvena nuo 2 iki 5 to paties kurso ir lyties kadetų. Tos pačios kuopos kadetai įkurdinami viename aukšte, kad bet kada būtų galima visus surinkti ir paskleisti būtiną informaciją, o vadams – nuolat kontroliuoti savo pavaldinius.

Akademijoje studijuoja 20–25 proc. merginų. Jų atrankos reikalavimai praktiškai niekuo nesiskiria, nebent šiek tiek mažesni fizinio parengtumo normatyvai. Bet galiu pasakyti, kad ten merginos retai kada nusileidžia vaikams. Tikrai būna atrinktos puikios būsimos karininkės. Konfliktų, žinoma, kartais pasitaikydavo, bet ne todėl, kad esi vaikinai ar mergina. Tiesiog natūralu, kad žmonės kartais nesutaria. Akademijoje taip pat mokosi daug tautinių mažumų atstovų, bet nė karto per ketverius metus neteko pastebėti netolerancijos apraiškų.

➔ **Garbės kodekso svarba kadetų gyvenime. Nuobaudų rūšys. Kaip jos taikomos kadetams?**

Garbė – viena iš svarbiausių ugdytinų karininko vertybių. Pirmame kurse lengvesni nusižengimai, todėl dar atsiperkama nedidelėmis nuobaudomis, bet vyresniųjų kursų nusižengėliams tai dažniausiai baigiasi pašalinimu iš akademijos. Iš jų jau reikalaujama suvokti, kad daro nusižengimą. Beje, jei iš trečio ar ketvirto kurso esi išmestas už Garbės kodekso pažeidimą, turi sumokėti tiek, kiek už tavo mokslus sumokėjo valstybė mokesčių mokėtojų pinigais. Kartais net iki 300 000 dolerių. Garbės teismo nariai renkami kasmet iš trijų vyresniųjų kursų kadetų. Beje, kiekviena kuopa šiame teisme turi po vieną atstovą.

Kalbant apie nuobaudas, reikėtų pasakyti, kad pagrindinė nuobauda kadetui – draudimas tam tikrą laiką išeiti iš akademijos. Negana to, kad negali išeiti, dar reikia keturis kartus per dieną prisistatyti atsakingam karininkui vilkinti tvarkingą uniformą. Taip pat gali tekti rytais po valandą su ginklu ant peties žygiuoti ratu aplink aikštę. Jei neišlaikai fizinio parengtumo normatyvų, penktą ryto skiriama papildoma treniruotė tol, kol išlaikysi testą. Už mažesnius nusižengimus

skiriama papildoma tarnyba. Viena iš įdomesnių nuobaudų – eiti per visas kuopas su parengtu savo „nusižengimo pristatymu“, kuriame turi atsispindėti, ką bloga esi padaręs, kodėl tai yra nusižengimas ir kaip ateityje ketini elgtis, kad tai nepasikartotų. Iš dalies tokia procedūra atgraso kitus nuo nusižengimų, nes tikrai nė vienam nėra malonu stovėti prieš visus ir aiškintis.

➔ Kokių bruožų, Jūsų nuomone, turi turėti būsimas karininkas?

Kompetencija, motyvacija, garbingumas, pasitikėjimas savimi ir rūpinimasis savo kariais. Manau, tai vienos iš pagrindinių karininko savybių, nors, be abejo, ne visos. Dar vienas privalomas dalykas – pagarba vienas kitam, nepaisant asmeninių nesutarimų.

Palyginti JAV kadetus ir Lietuvos kariūnus turbūt būtų sunku, nes LKA mokiausi tik metus. Bet galbūt vienas iš skirtumų yra tai, jog JAV kadetai labiau didžiuojasi tuo, kad tarnauja Tėvynei. Norėčiau, kad ir Lietuvos karo akademijos kariūnai, eidami į miestą, vykdami į namus, apsiliktų savo paradinę ar kasdienę uniformą ir tuo didžiuotųsi!!! Tiesa, dėl uniformų. Aš jų turėjau bent šešiolika. Kartą per savaitę surūšiuodavau ir sudėdavau į skirtingus maišus, o po savaitės gaudavau jau išskalbtas, baltas kaip sniegas, ir išlygintas. Belikdavo tik tvarkingai sulankstyti ar pakabinti.

➔ Populiariausias JAV karinio

jūrų laivyno akademijos tradicijos, šventės...

JAV karinio jūrų laivyno akademija įkurta 1845 m. Savaime suprantama, kad ji turi daug tradicijų – tiek įdomių, tiek keistų. Pavyzdžiui, pirmakursiams koridoriais negalima paprastai vaikščioti. Tenka bėgioti, o kai reikia pasukti, jie tai turi atlikti lygiai 90 laipsnių kampų ir garsiai sušukę „Go NAVY!“ bėgti toliau. (Reikėtų įsivaizduoti šios akademijos dydį. Jos teritorija – apie 140 hektarų, o bendrabutis, kuriame gyvena apie 4500 kadetų, tikriausiai yra didžiausias pasaulyje. Vien tik visų jo koridorių ilgis siekia apie 8 kilometrus.) Kita tradicija – pirmo kurso pabaigtuvės. Pirmakursiai turi parodyti, ar geba veikti kaip komanda: užlipti į beveik 7 metrų aukščio riebalais išteptą obeliską ir pakeisti jo viršūnėje padėtą pirmakursio kepurę į aukštesnio kurso galvos apdangalą.

Kitos, šiek tiek rimtesnės, tradicijos – žiedų įteikimo ceremonija. Kiekvienas ketvirtakursis ir absolventas kaip vado simbolį gali nešioti žiedą, kuriame pavaizduoti akademijos ir to kurso herbas. Per šią ceremoniją žiedas panardinamas į iš septynių skirtingų vandenynų ir jūrų atvežtą vandenį. Bet kuriame pasaulio kampelyje gali drąsiai prieiti prie tokį žiedą mūvinčio žmogaus ir, jei reikia, jis tau padės, nes esame susieti tvirtais akademijos saitais.

➔ Kokia yra kadetų papildoma

veikla? Kaip dažnai jie išleidžiami į miestą? Kur praleisdavai savo atostogas?

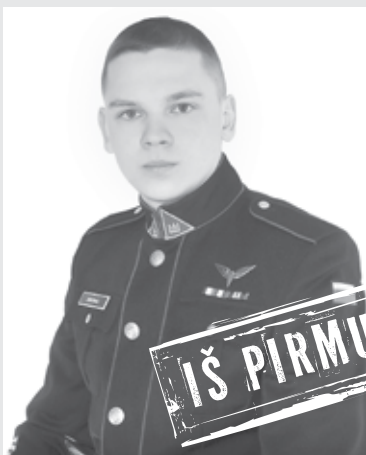
Akademijoje papildoma veikla yra trijų lygių, kuriuos sudaro apie 40 skirtingų sporto šakų ir kitų rūšių užsiėmimų. Ir kiekvienas turi pasirinkti bent vieną iš jų. Žemiausias lygis – įvairios kuopų sporto varžybos. Vidurinis – sporto ir užklasinės veiklos klubai. Jiems skiriamas papildomas finansavimas treneriams samdyti, aprangai įsigyti, kelionėms rengti. Fichtavimo klubas – vienas iš jų. Na, o aukščiausias lygis – universitetinės sporto komandos, kurioms skiriamos didžiulės sumos, kad galėtų konkuruoti su viso pasaulio universitetais. Tačiau turi gerai pagalvoti, ar nori pasirinkti šį lygį, nes prestižiniam sportui turėsi skirti visus ketverius metus.

Kaip jau minėjau, pirmame kurse mus išleisdavo už akademijos ribų tik šeštadieniais po pietų ir sekmdieniais ryte, aukštesniuose kursuose – tam tikrą skaičių savaitgalių per semestrą. Paskutiniame kurse galėjai beveik kiekvieną savaitgalį išvykti, jei neturėjai likti tarnyboje. Tačiau jei tavo pažymiai prasti, neišeisi niekur. Tiesa, už nuopelnus akademijos viršininkas kartais išleisdavo visus.

Per trumpąsias atostogas stengiausi pakeliauti po JAV. Teko apsilankyti beveik visur Rytų įlankoje, Kanadoje ir Meksikoje. Bet kiekvieną žiemą dvi savaites, o vasarą apie mėnesį praleisdavau Lietuvoje su šeima ir draugais.

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

IV kurso kariūnas Valius Urbonas

➔ Jūsų gyvenimo credo

Nesielk su kitais taip, kaip nenorėtum, kad su tavimi elgtųsi

➔ Mano didžiausias autoritetas

Mano skraidymo instruktorius A. Klikna

➔ Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokią mūšį / karinę operaciją norėtumėte pamatyti?

Senovės vikingų jūrų mūšį

➔ Ką pasikviestumėte į negyvenamą salą?

Godą Sabutybę

➔ Jeigu nebūtumėte tapęs karininku / kariūnu, būtumėte

Kunigas

➔ Užbaikite sakinį: „Mane išveda iš pusiausvyros, kai...“

Pradeda nesiklausyti, ką noriu pasakyti

➔ Dėl ko Jums yra buvę gėda?

Kai neteisingai pasielgdavau su žmogumi

➔ **Kokio dydžio vidutinė kadeto stipendija? Nuo ko priklauso jos dydis? Kaip aprūpinami iš Lietuvos atvykę studijuoti kariūnai? Ar prirpatote prie amerikietiško maisto?**

Pirmakursio stipendija – 100 dolerių, ir kasmet pridedama dar po 100. Be to, apmokamos visos skalbimo, kirpyklos ir kanceliarinės išlaidos. Jos dydis nepriklauso nuo mokymosi rezultatų.

Kai atvykau, akademijoje studijavo du vaikinai iš Lietuvos. Kai vienas iš jų studijas baigė, atvyko dar vienas. Taigi, kaip suprantu, akademija visada stengiasi išlaikyti po tris tos pačios šalies kadetus. Iš viso kiekvienais metais primama studijuoti apie 1300 kadetų, bet tik 10–15 iš užsienio.

Iš Lietuvos gaudavau padidintą stipendiją, be to, buvo apmokamos kelionės namo išlaidos. Grįždavau per Kalėdas ir vasarą. JAV akademija taip pat mokėjo stipendiją ir apmokėdavo visas kitas studijų išlaidas. Kai tik atvažiuavau, gavau kokias penkias dideles dėžes ir keletą maišų uniformų bei įvairių daiktų – pradedant dantų šepetuku, kojinių, pieštukais ir baigiant kompiuteriu ir paradinėmis uniformomis. Iš viso buvo apie 16 skirtingų uniformos variantų. Kartais net susipainiodavau, kas, prie kokios uniformos segama. O per vasaros pratybas buvo duodama papildoma ekipuotė.

Maisto tikrai netrūkdavo, o dėl skonio – tai kaip kada. Žinoma, pasiilg-

davau lietuviškų patiekalų. Įdomu, kad visi keturi su puse tūkstančio kadetų valgydavo vienu metu didžiulėje valgykloje. Ir visi spėdavo pavalgyti maždaug per 20 minučių. Beje, nuo trečio kurso kambaryje galėdavai turėti šaldytuvą, kiekvienoje kuopoje yra maža virtuvėlė – jei kartais išalktumei besimokydamas.

➔ **Kai baigėte studijas JAV, kokie jausmai apėmė, kokių minčių kilo atsisiekiant su savo bendrakursiais, apie ką svajojote Simonas Daukanto aikštėje Vilniuje suteikiant pirmąjį karininko – leitenanto – laipsnį? Kur buvote paskirtas tarnauti?**

Paskutinį kartą stovint su visais JAV karinio jūrų laivyno akademijos bendrakursiais (kurių buvo daugiau kaip tūkstantis) diplomų įteikimo ir laipsnių suteikimo ceremonijoje, buvo tikrai graudu, nes žinojau, kad kai kuriuos iš jų matau paskutinį kartą. Tačiau artimiausi draugai vieni kitiems žadėjo atvykti bent jau į vestuves.

Labai džiaugiausi, kad 2010 metais buvo pakeista sistema: pirmasis karininko laipsnis vienu metu buvo suteikiamas visiems kariūnams absolventams – tiek baigusiesiems studijas užsienio šalyse, tiek Lietuvos karo akademijoje. Nors ir nepažinojau kitų LKA kariūnų, pajutau, kad esu priimtas į šį mažą, bet glaudų karininkų ratą.

Šiuo metu tarnauju Lietuvos kariniame laivyne, patruliniame laive P14 „Aukštaitis“. Pirmieji išpūdžiai

tikrai geri. Laivo įgula šauni. Ji iš karto mane priėmė į savo komandą. Vienintelis rūpestis – laivyno terminologija lietuvių kalba, nes mokiausi angliškai. Na, bet kaip nors įveiksiu ir šią problemą.

➔ **Ir baigiant mūsų pokalbį... Ko palinkėtumėte ar ką patartumėte dabartiniams mūsų kariūnams ir tiems, kurie rengiasi studijuoti Lietuvos karo akademijoje?**

Tapti dvidešimt pirmojo amžiaus karininkais! Jau nebepakanka išmanyti vien savo sritį – reikia būti ir diplomatu. Nors Lietuva nedidelė šalis, mums tenka bendrauti su viso pasaulio karinėmis struktūromis ir užsienio civiliais. Patarčiau jau iš anksto pradėti domėtis kitomis valstybėmis ir jų kultūros aspektais. Labai sunku bendradarbiauti, jei neišmanai šių niuansų. Asmeniškai įsitikinau – bendraujant su kitų šalių kariais kartais užtenka tik pasiteirauti apie kokį nors aktualų jo šalies įvykį, ir į tave iš karto kitaip pradeda žiūrėti.

Didžiukitės savimi, kad pasirinkote šį nelengvą kelią. O jame tikrai pasitaikys nemažai duobių ar net skardžių. Svarbiausia – nepasiduoti ir eiti toliau. Pirmieji keleri metai visiems būna sunkiausi (aš pats net du kartus buvau pirmakursis), bet tikrai nesigailėsite pasiekę finišą. Ir dar. Kariūnai, atminkite, kad gyvenime garbė prarandama tik kartą, nes jos susigrąžinti beveik neįmanoma. ■

➔ **Paskutinė mintis prieš miegą**

Kaskart užmiegant ji vis kita

➔ **Praeities asmenybė, kuria žavėtės**

Brg. gen. Antanas Gustaitis

➔ **Kada paskutinį kartą verkėte iš juoko?**

Kai juokiausiu verkdamas

➔ **Gyvenimas yra gražus, nes...**

Supa gražūs žmonės

➔ **Jei turėčiau burtų lazdele, tai**

Grįžčiau į praeitį ištaisyti klaidų, kurias padariau

➔ **Ar esate pasirengęs atleisti išdavystę?**

NE

➔ **Neįsivaizduoju dienos be...**

Naujos patirties

➔ **Praeities asmenybė, kurios poelgiu labiausiai piktinatės**

Henrichas Himleris

➔ **Ko man trūksta Akademijoje?**

Asmeniškai man visko pakanka

➔ **Knygą, kurią skaitote dabar**

„Tutanchamono apgaulė“

➔ **Pirma mintis pabudus ryte**

Gal dar nesikelti...

➔ **Kada pirmą kartą išgirdote apie Joną Žemaitį-Vytautą?**

Mokyklos laikais

➔ **Ką labiausiai norėtumėte turėti, ko dar neturite?**

Nuosavą lėktuvą

➔ **Mėgstamiausia vieta Akademijoje**

Valgykla

➔ **Akademijoje mane labiausiai džiugina (-o)**

Kai LKA būna pastebima ir išskiriama iš kitų aukštųjų mokyklų, nors ji ir taip yra išskirtinė

➔ **Įsivaizduokite, kad Jūs – Karo akademijos viršininkas. Jūsų pirmasis įsakymas**

Priimti daugiau aviacijos specialistų!

➔ **Kaip įsivaizduojate save po 10 metų?**

Manau, bent jau transporto lėktuvų eskadrilės vadas būsiu

Karybos mokslų gaivintojas

Mūsų žurnalo bičiulis, gyvenantis Los Andžele, JAV karinių oro pajėgų dim. mjr. dr. Algirdas Vincas Kanauka kovo 10 d. šventė savo neeilinį gimtadienį. KARIŪNO atsakingasis redaktorius Arūnas ALONDERIS pakalbino Algirdą geriau pažįstančius draugus ir kolegas.

prof. habil. dr. Juozas Algimantas Krikštopaitis,
Baltijos šalių mokslo istorijos ir filosofijos asociacijos prezidentas

Kauno „Saulės“ gimnazijoje mokėmės vienoje klasėje. Artimai susidraugavome iš karto. Tik trimis dienomis už mane vyresnis Algirdukas buvo gabus, labai aktyvus ir ištikimas draugas, nuolat turėjo naujų, drąsių ir netikėtų sumanymų. Šiandien žinau, kad jo veiklos ir elgsenos ypatybės iki šios dienos liko beveik nepakitusios. Suprantama, ryškiausi Algirdo Kanaukos bruožai visuomet erzino šalia jo esančias vidutinybes. Tokia pilkos kasdienybės tikrovė jam asmeniškai kėlė daug rūpesčių. Tačiau, nuolat remdamasis humanistinėmis vertybėmis, Algirdas, kaip tvirto charakterio ir plataus išsilavinimo asmenybė, sugebėjo išlikti nepalaužiamas ir orus. Tad brandaus jubiliejaus proga linkiu Algirdui Kanaukai ir toliau veržtis garbingo riterio žingsniu į priekį.

dim. gen. mjr. Jonas Andriškevičius,
pirmasis atkurtos Lietuvos kariuomenės vadas

Su Algirdu Kanauka susitikau tada, kai nedaug kas be atlygio norėjo susitikti... Pabeldė, įėjo, prakalbo. Viskas tapo aišku... Tai plataus diapazono žmogus – nuo Carlo von Clausewitzo palikimo studijų iki mylimo fortepijono muzikos, nuo Vietnamo ir Žvaigždžių karų iki XXI amžiaus karybos.

Tai žmogus, turintis savąjį „aš“, savo principus, pilietiškai drąsus ir ryžtingas... Gerbiu Jus, pone Algirdai!

plk. ltn. Eltonas Meleckis,
Oro pajėgų štabo karininkų kursų viršininkas

Dim. mjr. dr. Algirdas V. Kanauka labai entuziastingai įsitraukė į Baltijos šalių oro pajėgų karininkų rengimo darbą praktiškai nuo pat pradžių – tik įsteigus Oro pajėgų štabo karininkų kursus LKA, kai jam buvo pasiūlyta kursų klausytojams dėstyti karo aviacijos istoriją ir lyderystę.

Jo neįkainojama JAV oro pajėgų karininko ir bombonešių įgulos nario patirtis Vietnamo kare, begalinis susidomėjimas karo aviacijos raida ir perspektyvomis mūsų kursuose karo aviacijos istorijos ir lyderystės studijas pavertė viena klausytojų mėgstamiausių sričių.

Gausybė jo paties atsiminimų, didžiulis žinių arsenalas, daugybė perskaitytos literatūros apie karo aviaciją duomenų labai praturtina dr. Algirdo V. Kanaukos paskaitas. Dėl to jos įdomios ne tik OPŠ karininkų kursų klausytojams, bet ir instruktoriams. Mes labai vertiname p. Algirdo nuoširdų bendravimą su klausytojais, kursų vadovybe ir personalu ir apskritai svarų jo indėlį į Baltijos šalių oro pajėgų karininkų rengimą.

kpt. Ronaldas Endrijaitis,
Atrankos centro vyr. specialistas

Tai daug matęs, išmintingas, puikų humoro jausmą turintis, nuoširdus, intelektualus, aukštos moralės kovotojas, kaip sakoma, „tiesaus ir greito smūgio“ žmogus. Nepaprastai įdomus pašnekovas bendraujant. Man Algirdas savo kovotojo būdu kažkuo primena Vinstoną Čerčilį. Aukštai (kitiems) neša iškėlęs lyderystės vėliavą.

doc. dr. Valdas Rakutis
Akademijos prorektorius

Algirdas Kanauka – labiausiai netipiškas žmogus Akademijoje. Gimęs dar Smetonos laikais, augęs vokiečių okupacijos metais, buvęs skautu „dipukų“ stovyklose Vokietijoje, Algirdas išsaugojo šiandien retą Lietuvoje savybę – bekompromiso kovotojo dvasią. Toks kovotojas nėra linkęs dairytis titulų, protekcijų ar nuomonių – jeigu mano, kad reikalas teisingas, – eis iki galo. Kitas išskirtinis Algirdo bruožas – puikus daugelio dalykų išmanymas. Būdamas karys iki kaulų smegenų, jis visada randa laiko mokslinei diskusijai. Joje labiausiai vertina argumentus ir nesitaiksto su nemokšišku, apsimitinėjimu, konformizmu.

Visuose seminaruose jo yra daug. Šis aktyvumas ne viena, Algirdą menčiau pažįstantį, nervina, tačiau ištikrųjų jis tinkamai užduoda klausimus, priversdamas aplinkinius, ieškant tiesos, suabejoti visų pripažintomis tiesomis, autoritetais ar madomis. Labai daug dėmesio Algirdas Kanauka skiria karo istorijai, suprasdamas, kad istorija yra pažinimo pagrindas ir idėjų šaltinis. Jis dirba daug, žino savo vertę ir mėgsta gerą draugiją. Kad ir kokia būtų situacija, su šiuo žmogumi smagu bendrauti, dirbti ir kovoti.

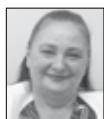

brg. gen. Edvardas Mažeikis,
Gynybos štabo viršininkas

Dr. Algirdą V. Kanauką pažįstu jau gerą dešimtmetį. Žaviuosi šio žmogaus neišsenkama energija ir optimizmu.

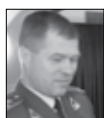
Pirmiausia noriu pasakyti: net ir trumpai pakalbėjęs su gerb. Algirdu iš karto pajunti, jog bendrauji su kariu, nors ir jau senokai išėjusiu į atsargą.

Kad dr. Algirdas V. Kanauka yra tikras karys, liudija jo logiška ir tvirta kalbėjimo maniera, patriotiškas požiūris į daugelį klausimų. Man, be abejo, labai artima dar ir tai, kad ponas Algirdas yra aviatorius. Džiaugiuosi, jog dr. Algirdas V. Kanauka stengiasi savo žinias perduoti jaunajai Lietuvos karininkų kartai. Mūsų kariūnams ir jauniems karininkams tai gera proga pabendrauti su atsargos karininku, kuris savo patirtį sukaupe tarnaudamas JAV kariuomenėje, dalyvaudamas įvairiose operacijose. Tai jiems – neįkainuojama galimybė.

Janina Tupėnienė,
Akademijos bibliotekos vedėja

Dr. Algirdas Vincas Kanauka, ištikimas mūsų bibliotekos rėmėjas, dovanojęs jai daug labai vertingų knygų lyderystės ir karybos tematika. Visada pasiteirau, kas gero, kas naujo knygų, karybos mokslų pasaulyje, kaip sekasi kultūros fronte. Neeilinė asmenybė. Aštrus humoro jausmas, trykštanti ir uždeganti energija, geranoriškumas, didelis troškimas tarnauti Lietuvai – tai savybės, būdingos mūsų bičiuliui Algirdui.

plk. ltn. Petras Milašius,
KAM Generalinės inspekcijos skyriaus vedėjas

Algirdą V. Kanauką pirmą kartą sutikau 2005 m. pavasarį. Tada dar nežinojau, kad teks su juo arčiau susipažinti ir kartu dirbti rengiant karininko lyderio programą, keliant Bazinių karininkų kursų instruktorių pasirengimo lygį ir motyvaciją. Visada naudingos jo pastabos, vertingi patarimai, aktualios paskaitos, per kurias sumaniai naudojama pasaulinė karybos praktika, karo meno istorijos pavyzdžiai.

Šiuo metu nedirbu kartu su gerb. Algirdu, tačiau visada jaučiu jo tvirtą dvasią atvertęs naujus KARIŪNO ir kitų leidinių puslapius ir skaitydamas jo analitinius, pažintinius straipsnius. Iš jų mokausi, semiuosi patirties, vertingų karybos žinių.

1 JAV karo akademijos „Citadelė“
III kurso kadetas A. Kanauka
(pirmas kairėje) 1953 m.

2 Bičiulių pokalbis Kernavėje
2008 m.

3 Ant Gedimino kalno su Garbės
sargybos kuopos kariais

1
2
3

Vieta, kur žmonės susirenka mokytis, bendrauti ir dalytis patirtimi

„Knygos – minties laivai, plaukiojantys laiko bangomis ir rūpestingai gabenantys savo brangų krovinį iš kartos į kartą.“ Fransis Bekonas

Janina TUPĖNIENĖ

Krašto apsaugos sistemos bibliotekos yra labai jaunos, vienos turi daugiau knygų ir skaitytojų, kitos – mažiau, bet visos keičiasi. Į bibliotekas ateina išprusęs jaunimas, siekiantis naujų žinių, ieškantis įvairių mokslo sričių informacijos.

Kiekvienos bibliotekos pagrindinė paskirtis visuomenėje – saugoti, tvarkyti knygas, skleisti mintis, idėjas, žinias, informaciją ir patirtį. Kad tai būtų galima įgyvendinti, reikia daugiau aukštesnių institucijų dėmesio, rimto požiūrio ir išmintingos strategijos. Gaila, bet iki šiol Krašto apsaugos ministerijoje neturime kuratoriaus, kuris rūpintųsi krašto apsaugos sistemos bibliotekomis, jų reikalais. Šios bibliotekos liko pamirštos, nors jomis labai dažnai naudojasi KAS karininkai ir civiliai tarnautojai.

Esu tvirtai įsitikinusi (ir tam pritaria nemažai Lietuvos karo akademijos (LKA) specialistų ir KAS dalinių vadų), kad atėjo laikas keisti LKA bibliotekos statusą – tapti KAS centrine biblioteka. Įsteigus KAS centrinę biblioteką ir suteikus jai visų sistemos bibliotekų administravimo ir koordinavimo funkcijas, daugelį jų problemų, opių klausimų būtų galima spręsti kur kas efektyviau. Ši biblioteka galėtų būti atskirai finansuojama, turėtų daugiau galimybių įsigyti reikalingų visame pasaulyje leidžiamų leidinių. Joje veiktų mokslinis metodinis ir bibliotekininkų kvalifikacijos tobulinimo skyriai, kurie stebėtų ir analizuotų visų KAS bibliotekų veiklą, numatytų jų plėtros gaires ir t. t.

LKA biblioteka, didžiausia KAS pagal sukauptą bibliotekinių dokumentų

fondą (per 200 000 vnt.) ir skaitytojų skaičių (1 472), pažangiausia pagal taikomas informacines technologijas, yra Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos (LMBA), kurios svarbiausi uždaviniai – skatinti virtualių bibliotekų kūrimą, prumeruoti elektronines duomenų bazes, narė. Biblioteka taip pat yra ir Lietuvos akademinė bibliotekų informacinė infrastruktūros mokslui ir studijoms palaikymo ir plėtros konsorciumo narė, aktyviai dalyvauja jo veikloje. Ji aptarnauja ne tik LKA bendruomenę, bet ir KAM, Lietuvos kariuomenės padalinių, kitų aukštųjų mokyklų skaitytojus.

LKA bibliotekos darbuotojai turi aukštąjį išsilavinimą, be to, nuolat kečia savo kvalifikaciją, dalyvauja tarptautiniuose moksliniuose seminaruose („Teminių informacijos specialistų rengimas ir veikla: situacija Vokie-

tijoje ir perspektyvos Lietuvai“, „Lobistinė veikla bibliotekų naudai“ ir kt.), konferencijose, kvalifikacijos tobulinimo kursuose. 2010 m. lapkričio 16 d. bibliotekoje atidaryta Generolo Jono Galvydžio-Bykausko karinės literatūros skaitykla, 2011 m. rengiamasi sukurti LKA mokslo darbuotojų publikacijų duomenų bazę.

Biblioteka – augantis organizmas. Ji nuolat keičiasi, modernėja, ieško būdų būti reikalinga, patogi naujai skaitytojų kartai. Kartu biblioteka reprezentuoja pačią mokymo įstaigą, svarbų KAS padalinį.

Sunkmetis neaplenkė ir krašto apsaugos sistemos bibliotekų. 2009 m. joje veikė 17 bibliotekų. Šiuo metu bibliotekos statusą (ar bibliotekininko pareigybę) turi 12 bibliotekų. Išvada – KAS bibliotekų sparčiai mažėja. Tai – blogas rodiklis. Deja, 2010 metai – sunkmečio metai.

1 Krn. V. Petrauskaitė ir krn. M. Kaziukevičius naujai atidarytoje Generolo Jono Galvydžio-Bykausko karinės literatūros skaitykloje

2 VGTU bibliotekos direktorė R. Abramčikienė (dešinėje) įteikia naujus universiteto leidinius LKA bibliotekos vedėjai J. Tupėnienei

3 Akademijos bibliotekos skaitykla

1	2	3
---	---	---

Krašto apsaugos sistemos bibliotekos

1 lentelė

Eil. nr.	Bibliotekos pavadinimas	Fondas egz.	Skaitytojų sk.
1	Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos biblioteka	201 634	1 472
2	Divizijos generolo Stasio Raštikio puskarininkių mokyklos biblioteka	33 000	600
3	Karaliaus Mindaugo MPB biblioteka	18 817	329
4	Didžiosios kunigaikštienės Birutės MPB biblioteka	13 800	305
5	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio MPB biblioteka	8 351	172
6	Dr. Jono Basanavičiaus karo medicinos tarnybos biblioteka	6 600	400
7	Ruklos įgulos aptarnavimo centro Ramovės 1-oji biblioteka	12 593	432
8	Ruklos įgulos aptarnavimo centro Ramovės 2-oji biblioteka	14 771	354
9	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio BPLB biblioteka	7 500	197
10	Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro biblioteka	10 069	250
11	Kauno įgulos karininkų ramovės biblioteka	10 972	30
12	Vytauto Didžiojo karo muziejaus biblioteka	14 237	121
Iš viso:		352 344	4 662

2008–2010 m. KAS bibliotekoms skirtos lėšos spaudiniams įsigyti

2 lentelė

Metai	1	2	3	4	5	6	7-8	9	10	11	12
2008	154 900		23 000	8 900	19 300		3 250 / 3 250	7 800	11 000	1200	7748
2009	59 900		1 300	400	4 800		1 300 / 1 300	2 100	10 000	200	4300
2010	15 100	7 100	1 200	200	2 200		1250 / 1250	2 100	7 000		1300

2-osios ir 3-iosios lentelių numeracija atitinka 1-osios lentelės numeraciją (KAS bibliotekų pavadinimai).

Biudžetas – labai apkarpytas. Lėšos ženkliai sumažėjo. 2010 m. LKA bibliotekai buvo skirta 15 100 Lt:

- knygoms įsigyti – 8 200 Lt;
- centralizuotai periodinių leidinių prenumeratai – 4 300 Lt;
- decentralizuotai periodinių leidinių prenumeratai – 2 600 Lt.

Deja, per metus galima įsigyti tik 234 egz. knygų.

2010 m. decentralizuotai buvo galima užsiprenumeruoti po 1 egz. tik 10 pavadinimų periodinių leidinių (anksčiau metais – 75 pavadinimų, po kelis egzempliorius).

Jei ne Lietuvos tūkstantmečio direktija, Lietuvos nacionalinės Martyno

Mažvydo bibliotekos Mainų skyrius, Matematikos, Lietuvių kalbos ir literatūros, Istorijos institutai, privatūs asmenys: LKA prorektorius dr. V. Rakutis, dėstytojai prof. A. Makštutis, dr. A. V. Kanauka, prof. G. Vitkus, dim. gen. mjr. J. Andriškevičius, karininkai, kariūnai ir kt., bibliotekos fondai būtų ženkliai sumažėję.

KAS bibliotekininkų darbo stažas

3 lentelė

1	2	3	4	5	6	7-8	9	10	11	12
5-18	1,5	17	12	15		10-11	4	12	1	4

Kaip matyti iš lentelės, daugelio bibliotekininkų gana didelis darbo stažas. Jie stengiasi pagal galimybes gerinti bibliotekos įvaizdį.

Pasak mūsų kolegės Violetos Pupeikienės, tarpbibliotekinio dokumentų skolinimo praktika išliko didžiosiose šalies bibliotekose: Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo, Lietuvos aklųjų, kai kurių universitetų, kolegijų, viešosiose savivaldybės. LKA bibliotekoje tarpbibliotekinio

nepildant spausdintų tarpbibliotekinio abonemento lapelių.

Šiuo metu ypač didelę reikšmę turi duomenų bazės. LKA bibliotekoje prieinamos šios duomenų bazės: *EBSCO Publishing* (visatekstė duomenų bazė), *Oxford Reference Online* (informacinių leidinių), *Oxford Journals* (žurnalų) Online (visatekstė periodinių leidinių duomenų bazė). Kompiuterių tinklais vartotojai duomenų bazėse patys gali susirasti ir iš jų atsisiųsti norimus

kompiuterių, kad vartotojai galėtų naudotis visomis interneto galimybėmis, nėra kopijavimo aparato. Šiuolaikinėje bibliotekoje privalo būti visa reikalinga technika.

Kaip sakė Ruklos įgulos aptarnavimo centro bibliotekininkė Elina Kačiulienė, šiame centre yra dvi Ramovės bibliotekos. Šių bibliotekų fondus papildė Juozo Vitkaus inžinerijos, Vaidoto tiesioginės paramos logistikos ir Algirdo mechanizuotojo pėstininkų batalionų bibliotekų fondai, kadangi jos buvo panaikintos. Atlikus reorganizaciją, anksčiau buvusios pulkų bibliotekos tapo pavaldžios RIAT, t. y. Ramovės bibliotekomis.

Kalbant apie komunikacijos svarbą reikėtų pabrėžti, kad mūsų bibliotekininkai nuolat bendrauja su lankytojais, puikiai išmano jų poreikius. Šiais laikais ne skaitytojas turi nuolankiai prisitaikyti prie bibliotekininko, o bibliotekininkas prie aukštingo, reiklaus lankytojo. Bibliotekų komunikacija yra įvairialypė. Bendraujama tiek individualiai aptarnaujant skaitytojus, tiek su skaitytojų grupėmis pasitelkus informavimo priemones: leidžiami įvairūs spaudiniai, rengiami standai, platinama reklama, viešinama ryšių su visuomene medžiaga. Bendravimas turi labai didelę reikšmę aptarnaujant skaitytojus.

Taigi, kokią aš matau Lietuvos karo

Elektroniniame kataloge surastą reikiamą knygą

galima iš karto užsisakyti, rezervuoti nepildant

spausdintų tarpbibliotekinio abonemento lapelių.

abonemento skyriaus nėra. Tačiau yra galimybė bendradarbiauti su kitų bibliotekų tarpbibliotekiniais abonentais. Karo akademijos biblioteka dažniausiai bendradarbiauja su Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo ir Vilniaus Gedimino technikos universiteto bibliotekų tarpbibliotekiniais abonentais.

Elektroniniai informacijos ištekliai padarė didelę įtaką tiek bibliotekų darbui, tiek skaitytojams. Elektroniniame kataloge surastą reikiamą knygą galima iš karto užsisakyti, rezervuoti

visateksčius dokumentus arba jų dalis. Elektroniniai informacijos ištekliai pateikiami operatyviai, tai taupo laiką, leidžia geriau atlikti informacijos paiešką. Informacinių technologijų plėtra gerina skaitytojų aptarnavimą.

Divizijos generolo Stasio Raštikio puskarininkių mokyklos bibliotekininkė Aušra Sabaliauskaitė mus informavo, kad, jų atliktos skaitytojų apklausos duomenimis, skaitytojams patinka bibliotekos aplinka ir tai, kad fonduose yra įvairios tematikos literatūros. Tačiau reikėtų naujesnių

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

IV kurso kariūnas Mantas Švedaruskas

➔ Jūsų gyvenimo credo

Tikslą pasiekia jo siekiantys!

➔ Mano didžiausias autoritetas

Mano Tėvas

➔ Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokį mūšį / karinę operaciją norėtumėte pamatyti?

Lietuvių partizanų pasipriešinimą

➔ Ką pakviestumėte į negyvenamą salą?

Tą, su kuriuo randu bendrą kalbą

➔ Jeigu nebūtumėte tapęs karininku / kariūnu, būtumėte į kariuomenę atėjęs kitais keliais

Į kariuomenę atėjęs kitais keliais

➔ Užbaikite sakinį: „Mane išveda iš pusiausvyros, kai...“

Mane šmeižia man negirdint

akademijos bibliotekos ateitį? Tai:

- moderni šiuolaikiška biblioteka – pastatas, įranga, org. technika, informacinės technologijos;

- biblioteka, turinti KAS centrinės bibliotekos statusą;

- deramas aukštesnių institucijų dėmesys bibliotekų reikalams: skirtas kompetentingas bibliotekų kuratorius, atsakingas už veiksmingą bibliotekų politikos valdymą;

- visų KAS bibliotekų mokslinis metodinis centras;

- biblioteka, kuriai pateikiami privalomieji egzemplioriai (nes ji atsakinga už visų sistemoje leidžiamų leidinių surinkimą ir informacijos apie ją sklaidą);

- galimybė sudaryti bendradarbiavimo sutartis su kitų Europos šalių ir JAV karinėmis bibliotekomis ir stažuotis užsienio šalių karo mokyklų bibliotekose;

- galimybė KAS bibliotekų darbuotojams stoti į Lietuvos bibliotekininkų draugiją;

- palankios sąlygos kurti mokslinių publikacijų duomenų bazę, organizuoti mokslines konferencijas;

- knygų pristatymai, viešosios paskaitos, karybos leidinių pristatymas plačiajai visuomenei (spauda, ekskursijos, atvirų durų dienos);

- seminarai bibliotekininkystės

klausimais, mokymai, bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimas;

- susirašinėjimas su Lietuvos išeivijos atstovais ieškant vertingų leidinių apie prieškarį Lietuvos kariuomenę, jos veikėjus;

- informacinės sistemos kūrimo veikla, plačios naujų informacinių technologijų taikymo galimybės;

- geriausios KAS bibliotekos arba padalinio bibliotekininko rinkimai (kaip paskata už gerus darbo rodiklius);

- įkurtas Bibliotekos bičiulių klubas.

Įsiminė praeitų metų LKA XVII laidos geriausio absolvento, apdovanojimo vardiniu karduo, ltn. Algirdo Navasaičio mintys: „Jeigu Akademijos biblioteką giria ne tik kitų universitetų studentai, bet ir dėstytojai, manau, tai svarus argumentas vertinant tokio aukšto lygio biblioteką. Dėkoju nuostabioms, pasirengusioms visada padėti, besišypsantioms darbuotojoms už pagalbą studijų laikotarpiu.“

Tikiu, kad mūsų biblioteka tikrai taps moderni, solidi, patraukli savo lankytojams. Taps vieta, kurioje smagu dirbti tiek skaitytojams, kurie nori daugiau žinoti, tiek darbuotojams, kurie trokšta didžiulio savo profesija, jausti, kad visuomenei yra reikalingi. ■

P. S.

Prasidėjo skaitmeninis amžius, kai imame skaityti net paprastas knygas ne spausdintas, o tiesiai kompiuterio ekrane. Įvairiausia literatūra dabar perkeliama arba net iš karto rašoma vien tik elektroniniu būdu. Taigi, žiūrint trumparegiškai, plėsti fizines bibliotekų erdves būtų lyg ir nelogiška, kai visas didelės bibliotekos turinys „telpa viename kompiuteryje“. Tačiau biblioteka integruojasi ir tobulėja kartu su pasauliu, nuo jo nėra niek neatsilieka. Biblioteka ne knygų lentynos ar sandėliai, tai – informacijos kaupimo centras, visuomenės sukauptų žinių saugykla, vieta, kur žmonės susirenka mokytis, dalytis patirtimi. Net fantastiniame filme apie tolimą ateitį „Žvaigždžių karai“ rodomos bibliotekos, archyvai. Taigi panašu, jog bibliotekų skaitytojams tikrai reikia ir visada reikės. Ir pagaliau – o kas, jeigu staiga ims ir dings elektra visiems laikams? Liks tik popierinės knygos...

Mantas ČERNIAUSKAS,

Vilniaus universiteto

Filosofijos fakulteto studentas

➔ **Dėl ko Jums yra buvę gėda?**

Kai mano rašto darbus skaitė garsiai auditorijai

➔ **Paskutinė mintis prieš miegą**

Ir vėl neišsimiegosiu!

➔ **Praeities asmenybė, kuria žavėtės**

Kunigaikštis Vytautas

➔ **Kada paskutinį kartą verkėte iš juoko?**

Kaip tik šiuo metu...

➔ **Gyvenimas yra gražus, nes...**

Aplink mane – nuostabūs žmonės

➔ **Jei turėčiau burtų lazdele, tai išburčiau draugams po burtų lazdele**

➔ **Ar esate pasirengęs atleisti išdavystę?**

Tėvynės ir žmonos – NE! Draugo – galbūt

➔ **Neįsivaizduoju dienos be...**

Šypsenu ir juoko, nes tik tai padeda ją praskaidrinti

➔ **Praeities asmenybė, kurios poelgiu labiausiai piktinatės**

Hitleris

➔ **Ko man trūksta Akademijoje?**

Dėmesio

➔ **Knygą, kurią skaitote dabar**

Jose Antonio Fortea „Interviu su egzorcistu“

➔ **Pirma mintis pabudus ryte**

Na, dar nors penkias minutes...

➔ **Kada pirmą kartą išgirdote apie Joną Žemaitį-Vytautą?**

Mokykloje

➔ **Ką labiausiai norėtumėte turėti, ko dar neturite?**

Viską turiu, liko tik vaikai

➔ **Mėgstamiausia vieta**

Akademijoje

Sporto salė

➔ **Akademijoje mane labiausiai džiugino(-a)**

Skanūs pietūs

➔ **Įsivaizduokite, kad Jūs – Karo akademijos viršininkas. Jūsų pirmasis įsakymas**

Įsakau visiems žiūrėti žinias ir domėtis naujausiais įvykiais!

➔ **Kaip įsivaizduojate save po 10 metų?**

Toks pat linksmas, griežtas, bet teisingas vadas, tėvas ir vyras

Pradžia 18 puslapyje →

Jie taip pat buvo pasiryžę kovoti iki galo, jeigu sovietų pajėgos būtų šturmavusios Aukščiausiosios Tarybos pastatą. Tiems, kurie suabejojo, patys gynėjai suteikė galimybę iš jų gretų pasitraukti.

Panašių dalykų būta ir Amerikoje. Montanos valstijoje 1876 m. birželio 25–26 d. 7-ojo kavalerijos pulko plk. ltn. Armstrongas Kusteris (*Armstrong Custer*) ir apie 330 jo karių laikė apsupę 2000 indėnų. Amerikiečiai kovojo iki mirties arba kol dėl sunkių sužalojimų buvo priversti palikti rikiuotę. Žuvusiųjų lavonus indėnai išniekino. Daug krito ir indėnų. Vienas šiam įvykiui atminti pastatyto paminklo įrašas liudija, kad čia žuvo indėnų genties vadas: „Hahpehe Onahe, Cheyene karvedys, krito čia 1876 m. birželio 25 d., gindamas Chayene gyvenimo būdą.“

Gal dramatiškiausias Amerikoje mūšis, primenantis Termpilus, – Alamo tvirtovės (įtvirtintos vienuolių misijos) Teksaso valstijoje prie San Antonijaus miesto 1836 m. vasario 23–kovo 6 d. užėmimas. Teksaso kariuomenė kariavo su Meksikos pajėgomis dėl nepriklausomybės. Meksikietis generolas Antonijus Lopesas de Santa Ana (*Antonio Lopez de Santa Anna*) su maždaug 2 400 karių apsupo Alamo tvirtovę, kur buvo įsitvirtinę apie 300 teksasiečių karių ir civilių. Santa Ana pareikalavo pasiduoti arba pagrasino be gailėsčio – „no quarter given...“ (pažodžiui šnek. – „be grašio gražos“ ar pan.) – juos sunaikinti.

Ultimatumas buvo pateiktas ceremoningai: trimituo-

jant gedulingą melodiją „Dequello“, plevėsuojant raudonai „kraujo“ vėliavai. Amerikiečių tvirtovės komendantas plk. Viljamas Travisas (*William B. Travis*) į šį ultimatumą atsakė patrankos šūviu. Taip prasidėjo beveik dvi savaites trukusi kova. Įdomus išlikęs 1836 m. vasario 24 d. Traviso laiškas Teksaso kariuomenės vadui Semui Houstonui (*Sam Houston*), kuriame puikiai atsispindi spartietiško karo esmė – „Pergalė arba mirtis!“ Sakoma, kad šis laiškas – herojiškiausias Amerikos istorijoje.

Alamo tvirtovės gynėjų žūtis paskatino Teksaso gyventojus masiškai stoti generolo Houstono kariuomenėn, kurios moto tapo garsusis šūkis „Remember the Alamo!“ („Atmink Alamą!“). Santa Anos kariuomenė pagaliau buvo sumušta 1837 m. San Džasinto (*San Jacinto*) mūšyje, ir Teksaso valstija tapo nuo Meksikos nepriklausoma.

Japonijos oro pajėgoms netekus daugybės lėktuvų kare su amerikiečiais, kurių laivynas jau artėjo prie Japonijos salų, reikėjo imtis bet kokių, kad ir desperatiškų, priemonių. Kilo mintis panaudoti paprastesnius lėktuvus su bombomis, kuriuos pilotai nukreiptų tiesiai į amerikiečių laivus ir juos susprogdintų. 1944 m. atsirado kamikadzių eskadrilių. Joms vadovavo admirolas Takijiro Onishi. Į šias eskadriles buvo verbuojami jauni japonai kariai. Jie buvo greitai apmokomi paprasčiausio pilotažo. Dėl intensyvaus psichologinio spaudimo jie tapdavo kamikadzėmis – kariais, kurie sutinka aukotis dėl Japonijos ir jos imperatoriaus.

Pirmoji kamikadzių ataka buvo surengta 1944 m. spalio 25 d. prie Filipinų salyno Leytės (*Layette*) salos. JAV lėktuvnešis „St. Louis“ buvo paskandintas, o daug kitų laivų sugadinti. Iki karo pabaigos buvo surengta apie 2 000 tokių

IŠ PIRMŲ LŪPŲ

BKK Kovinės paramos ir kovinio aprūpinimo sekcijos vyresn. instruktorius kpt. Audrius JANKUS

➔ Jūsų gyvenimo credo

Kiekvienas iš mūsų – savo likimo kalvis

➔ Mano didžiausias autoritetas

Negalėčiau išskirti vieno, nes manau, kad kiekvienas iš mūsų turime kažką, dėl ko ir į mus vertėtų lygiuotis

➔ Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokį mūšį / karinę operaciją norėtumėte pamatyti?

Žalgirio mūšį

➔ Ką pakviestumėt į negyvenamą salą?

Savo žmoną

➔ Jeigu nebūtumėte tapęs karininku / kariūnu, būtumėte

TEO Vilniaus filialo Telekomunikacijos inžinerijos skyriaus direktoriaus pavaduotojas

➔ Užbaikite sakinį: „Mane išveda iš pusiausvyros, kai...“

Žmogus per anksti pasiduoda ir nuleidžia rankas, o dėl visko kaltina aplinkinius

➔ Dėl ko Jums yra buvę gėda?

Negalėčiau įvardyti konkrečios situacijos, bet, manau, būtų gėda, jei tektų nuvilti ką nors, kuris į mane deda daug vilčių

➔ Paskutinė mintis prieš miegą

Prabėgo dar viena nuostabi ir prasminga diena

atakų. Per jas buvo paskandinti 34 ir sugadinti 288 laivai. 1 228 japonų pilotai paaukojo savo gyvybes, bet karo eigos nepakeitė, tačiau amerikiečių kariai patyrė didelį psichologinį smūgį.

„Karo lauke užauga geriausias žmonijos

vaisius – didvyriškumas.“

Vokietijoje vėlesniais karo metais kilo panašių idėjų, kurias propagavo garsioji Hana Reitsch (*Hanna Reitsch*) ir Otas Skorzenis (*Otto Skorzeni*), tačiau ten tokius lakūnus buvo vengiama vadinti savižudžiais. Jie turėjo siekti, kad jų pilotuojami koviniai orlaiviai susidurtų su Sąjungininkų bombonešiais ir juos sunaikintų, bet patys laiku išsigelbėti leisdami parašiusiais. Iš 35 savanorių pilotų buvo sudaryta Leonido eskadrilė. Jai vadovauti buvo patikėta plk. Vernerui Baumbachui (*Werner Baumbach*). Nėra duomenų, ar jų lėktuvai buvo panaudoti prieš Sąjungininkų aviaciją, bet žinoma, jog tokiu būdu jie naikino tiltus ir pastatus. Aukščiausioji liuftvafės (*Luftwaffe*) vadovybė tam nepritarė, todėl šis projektas neįgavo tokio masto kaip Japonijoje. Baumbachas po karo žuvo lėktuvo katastrofoje Argentinoje ir amžiams nusinešė daug su tuo susijusių paslapčių.

Taigi, ateityje laukia daug nežinomų dalykų, kuriuos dabar sunku prognozuoti. Tikėkimės, kad pasitiksime ateitį garbingai. Karas – baisus dalykas. Tačiau jo metu išryškėja ne tik blogiausios žmonijos savybės – žiaurumas, smurtas,

neapykanta, bet ir geriausi jos bruožai – besąlygiškas atsidavimas, pasiaukojimas dėl bendrųjų vertybių, Tėvynės meilė – patriotizmas, ryžtas ginti savo artimųjų gyvybę, turta ir laisvę nuo priešo.

Visada reikia atminti, kad kiekvienam kariui gali tekti akis į akį susidurti su tokiais iššūkiams kaip Leonidui. Net Vokietijos vadovybė baigiantis mūšiu dėl Stalingrado jau transliavo: „Keleivi, jeigu nuvyksi į Vokietiją, papasakok, kad matei mus, garbingai žūstančius kovoje prie Stalingrado.“

Per oro mūšį virš D. Britanijos, kai nedaug britų lakūnų buvo vienintelė priešprieša vokiečių bombonešių antpuoliams, Čerčilis (*Churchill*) pasakė: „Dar niekad kovojant su priešu tiek daug mūsų nesijautė skolingi nedaugeliui...“

Termopilai gali pasikartoti, o bet kuris karys – akis į akį susidurti su iššūkiams, kokie teko Spartos karaliui Leonidui. Todėl linkėkime sėkmės visiems ateities Termopilų, kurių, be abejo, istorijoje dar bus, gynėjams. ■

Naudoti literatūros šaltiniai

Cartledge, Paul. Thermopylae: The Battle that Changed the World, Vintage Books A Division Of Random House, INC, 2007, 313 p.

The Encyclopedia Of Military History, from 3500 B. C. to the present, Second Revised Editon, 1986, 1524 p.

➔ **Praeities asmenybė, kuria žavėtės**

Buvęs NBA krepšininkas Michaelas Jordanas, kuris, kad ir koks būtų rezultatas, atkakliai siekė pergalės

➔ **Kada paskutinį kartą verkėte iš juoko?**

Kiekvieną dieną namuose verkiu iš juoko, nes su žmona turime dvi beprotiškai nuostabias, nuolat besišypsančias mergytes, kurioms dar tik metukai

➔ **Gyvenimas yra gražus, nes...**

Jame daug įvairiausių spalvų, ir dėl to spalvingas mano, mano žmonos, mūsų dukryčių ir artimųjų gyvenimas

➔ **Jei turėčiau burtų lazdele, tai**

Nuspalvinčiau dar žaismingesnes spalvomis visą pasaulį ir supančią aplinką

➔ **Ar esate pasirengęs atleisti išdavystę?**

Matyt, taip. Jei tai būtų pirmas kartas. Manau, kiekvienam suklypusiam reikia ištiesti ranką ir padėti atsitiesti. Kas kita, jei tai pasikartotų...

➔ **Neįsivaizduoju dienos be...**

Mylinčios žmonos bučinio ir dukryčių neblėstančių šypsenų

➔ **Praeities asmenybė, kurios poelgiu labiausiai piktinatės**

Negalėčiau įvardyti

➔ **Ko man trūksta Akademijoje?**

Kai vyksta Akademijos sporto varžybos, nėra įtraukiamos kariūnų komandos

➔ **Knygą, kurią skaitote dabar**

Field Manual 11-43 „The Signal Leader’s Guide“

➔ **Pirma mintis pabudus ryte**

Prasidėjo dar viena įvairiausių iššūkių ir malonių įspūdžių žadanti diena

➔ **Kada pirmą kartą išgirdote apie Joną Žemaitį-Vytautą?**

Studijuodamas Kauno technologijos universiteto magistrantūroje

➔ **Ką labiausiai norėtumėte turėti, ko dar neturite?**

Nuolatinę gyvenamąją vietą

➔ **Mėgstamiausia vieta Akademijoje**

Karininkų klubas, kuriame susirenka įvairiausios partitės turintys karininkai

➔ **Akademijoje mane labiausiai džiugino(-a)**

Visų susikaupimas siekiant bendro tikslo ir pastangos suprasti vienas kitą

➔ **Įsivaizduokite, kad Jūs – Karo akademijos viršininkas. Jūsų pirmasis įsakymas**

Dar negalėčiau įvardyti, tačiau stengčiausi siekti įgyvendinti šiuo metu Akademijai iškeltus tikslus

➔ **Kaip įsivaizduojate save po 10 metų?**

Siektinas tikslas po Akademijoje praleistų 3 metų – atlikti tarnybą brigados G-6 skyriuje, dalyvauti misijoje kaip RIS karininkui ir tęsti tarnybą Jungtinio štabo Ryšių ir informacinių sistemų valdyboje (J-8)

Prieštankinė raketų sistema JAVELIN

Straipsnis apie vieną moderniausių, taip pat ir Lietuvos kariuomenėje naudojamų prieštankinių ginklų.

Vyr. ltn. Karolis STIGA

Pagrindiniai techniniai duomenys:

Bendroji masė – 22,3 kg

Masė be paleidimo valdymo įrenginio – 15,4 kg

Raketos ilgis – 120,9 cm

Raketos skersmuo – 14 cm

Didžiausias veiksmingo šūvio nuotolis – 2000 m

Infraraudonųjų spindulių vaizdo formavimo sistema

Automatinis valdymas: iššauta raketa pati susiranda ir sunaikina taikinį

Karinė operacija „Audra dykumoje“ (1991 m. Irake) privertė daugelio šalių kariuomenes pagalvoti apie turimų prieštankinių ginklų atnaujinimą ir įsigyti naujų šiuolaikiškų sistemų. JAV kariuomenė inicijavo projektą lengvam ir galingam prieštankiniam pėstininkų ginklui sukurti. Šis ginklas buvo vidutinio nuotolio prieštankinė valdomųjų raketų sistema „Javelin“. Vienas iš projekto tikslų buvo pakeisti dar naudojamą, bet šiuolaikinio karo zonoje neveiksmingą prieštankinį raketų kompleksą „M47 Dragon“. Jau 1994 m. prasidėjo „Javelin“ sis-

temos gamyba. 1996 m. šiais ginklais buvo apginkluotas vienas iš JAV kariuomenės dalinių – Beningo fortas Džordžijos valstijoje. Lietuva buvo viena iš pirmųjų užsienio valstybių, kurios dar 2003 m. įsigijo „Javelin“ raketų sistemą.

Pirmą kartą „Javelin“ raketų sistemą operacijoje „Irako laisvė“ (2003 m. kovo–balandžio mėn.) panaudojo JAV kariuomenė, Jūrų pėstininkų korpusas ir Australijos specialiosios pajėgos. Šiuo metu sistema vis dar plačiai naudojama Afganistane – iššauta daugiau kaip 1000 raketų. Praktika parodė, kad viena iš sistemos sudedamųjų dalių – paleidimo valdymo įrenginys, turintis išskirtines galimybes taikinį padidinti iki 9 kartų, – gali būti naudojamas ne tik raketai iššauti, bet ir žvalgybos operacijose taikiniams aptikti ir identifikuoti.

„Javelin“ sistemą sudaro paleidimo valdymo įrenginys ir vienkartinis raketos konteineris, kuriame yra

raketa. 6,4 kg sveriančiame paleidimo valdymo įrenginyje, skirtingai nuo prieštankinių kompleksų „Dragon“ ir „Bill“, dienis ir infraraudonųjų spindulių naktinis taikikliai sumontuoti viename bloke. Jie taikinį didina nuo 4 iki 9 kartų.

Tai trečios kartos prieštankinis ginklas. Operatoriaus, šaulio užduotis – surasti, identifikuoti taikinį ir paleisti raketą. Po šūvio infraraudonųjų spindulių sistema pati seka raketos elektroninėje atmintyje užfiksuotą taikinį ir jį sunaikina. Unikali „Javelin“ kovinės savybės leidžia taikinį sunaikinti dviem skirtingais šūvio režimais: kliudymo iš viršaus ir tiesioginio kliudymo. Operatorius, atsižvelgdamas į kovinę situaciją, gali atakuoti taikinį iš viršaus, šono arba užnugario. Nesvarbu, kur yra užimta pozicija, poveikis bus vienodas, kadangi kovos technika yra mažiausiai apsaugota iš viršaus.

Dvigubas raketos kovinės galvutės

AKADEMIJOS PULSAS | ĮVYKŲ RENGINIAI

Sausio 14 d. Akademijoje įvyko Energetinio saugumo centro prie URM atidarymas. Šio centro paskirtis – kartu su kitomis institucijomis dalyvauti įgyvendinant valstybės politiką energetinio saugumo srityje.

Sausio 31 d. Akademijoje lankėsi ir su kariūnais karininko ugdymo ir tarnybos klausimais diskutavo KASP pajėgų vadas plk. ltn. Romualdas Moldaris.

Sausio 31 d. Akademijos bibliotekoje vyko seminaras „Elektroniniai mokslo informacijos šaltiniai“, kuriame buvo kalbama apie naudojimosi šiais šaltiniais ir informacijos paieškos duomenų bazėse ypatumus.

Vasario 21 d. Lietuvos kariuomenės vyriausiasis puskarininkis srž. mjr. Arūnas Birbalas Akademijos kariūnams skaitė paskaitą „Karininkų ir puskarininkių bendravimas ir bendradarbiavimas“.

kumuliacinis užtaisas suteikia gali- mybę pramušti daugiau kaip pusės metro storio priešo kovos technikos šarvą, taip pat ir dinaminį. Prieštankinė sistema, be dvigubos kovinės galvutės, turi du raketos paleidimo variklius: pir- masis skirtas jai iššauti iš konteinerio, antrasis – nešti iki taikinio. Raketos paleidimo variklis palieka nedidelį dūmų pėdsaką, todėl neišduoda opera- toriaus, šaulio pozicijos, iš kurios buvo paleista raketa. Galimybė veiksmingai naikinti taikinius, esančius 2 km atstumu, ir apskaičiuota raketos pataikymo tikimybė iki 95 % sulygino pėstininkų ir šarvuotosios technikos pajėgumus mūšio lauke. Praktiškai vieno šūvio pakanka vienam taikiniui. Prieštankinį kovinį vienetą prisky- rus pėstininkams (dažniausiai vieną skyrių kuopai) labai padidėja padalinio sėkmingos kovos su priešo kovos techni- ka ir naktinio stebėjimo galimybės. „Javelin“ stebėjimo sistema, kaip minėjau straipsnio pradžioje, leidžia aptikti objektus (karius, techniką, įrangą) daugiau kaip 2 km atstumu. Gerai įgudę profesionalūs šauliai gali ne tik tolumoje aptikti priešą, bet ir įspėti apie tai pėstininkus, pagal spe- cifinius kovos technikos duomenis nu- statyti jos tipą. „Javelin“ prieštankinis ginklas gali būti naudojamas visų tipų kovinėse operacijose ir skiriamas skirtingos paskirties ir struktūros vie- netams.

Šiandien šiomis sistemomis yra ginkluotas Lietuvos didžiojo kuni- gaikščio Algirdo mechanizuotojo pėstininkų bataliono Sunkiosios ginkluotės kuopos prieštankinis būrys,

taip pat Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotojo pėstininkų ba- taliono Sunkiosios ginkluotės kuopos neseniai suformuotas prieštankinis būrys. Kiekvieną prieštankinį būrį sudaro trys skyriai, kurie turi po dvi „Javelin“ sistemas.

Mokymuose ir treniruotėse ka- riai naudoja pagrindinių įgūdžių treniruoklį, kurį sudaro instruktoriaus stalo kompiuteris, paleidimo valdymo įrenginys ir raketos imitacinis kon- teineris. Mokomoji priemonė skirta sistemos operatorių baziniams šaulio įgūdžiams treniruoti. Kompiuteriu su- kuriamos užduotys, realios vietovės faktiniai ir infraraudonieji vaizdai bei natūrali taikinių imitacija – judantys trimačiai (3D erdviniai) taikinių mo- deliai. Operatorius mato šias užduotis paleidimo valdymo įrenginyje ir re- aguoja į situacijas.

2009 m. rugpjūčio 12 d. Lietuvos kariuomenės kovinio rengimo centro Pabradės poligone buvo surengtos ko- vinio šaudymo iš „Javelin“ sistemos pratybos. Jų metu Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotojo

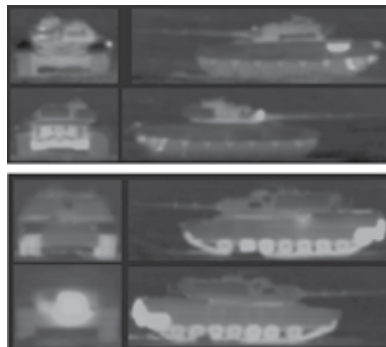
pėstininkų bataliono prieštankinio būrio kariai paleido du šūvius: pirmąjį – tiesioginio kliudymo režimu į 1200 m atstumu esantį šarvuotą BRDM, antrąjį – kliudymo iš viršaus režimu į 1700 m atstumu esantį šarvuotą BTR-60PB. Abu taikinius kariai sėkmingai sunaikino. Tokios šaudymo pratybos Lietuvos kariuomenėje buvo surengtos pirmą kartą.

Straipsnyje pateikta tik maža da- lis informacijos, reikalingos kiek- vienam, kuris domisi pažangia Lietuvos kariuomenės ginkluote. Sistemos tak- tinio panaudojimo skirtingose kovinėse operacijose ypatumus su kariūnais išsamiau nagrinėsime būsimų teorinių ir praktinių pratybų metu. ■

1 Tankas T-72: šviesi spalva – variklio skleidžiama šiluma, operatorius mato šį vaizdą per naktinį taikiklį

2 Amerikiečių tanko ABRAMS vikšrų skleidžiama šiluma

3 Galimybė efektyviai naikinti taikinius, esančius 2 km atstumu, ir raketos pataikymo tikimybė iki 95% sulygino pėstininkų ir šarvuotosios technikos galimybes mūšio lauke

AKADEMIJOS PULSAS | ĮVYKĘ RENGINIAI

Vasario 12 d. vyko atvirų durų diena. Akademijoje apsilankė apie 300 lankytojų. Nuotraukoje kariūnai su moksleive lazerinėje šaudykloje.

Vasario 15 d. Vilniaus pedagoginiame universitete vyko studentų ir kariūnų popietė, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo dienai paminėti.

Vasario 18 d. Akademijoje lankėsi ir su kariūnais susitiko LK Karinių jūrų pajėgų vadas flotilės admirolas Kęstutis Macijauskas.

ŠARVUOTIS M113 A1

Srž. Audrius TAMASĀUSKAS

Vienas populiariausių pasaulyje vikšrinių šarvuotųjų (jei ne pats populiariausias) – M113. Be to, sukurta begalė jo modifikacijų. M113 dalyvavo daugelyje karinių konfliktų. Jis gaminamas daugiau kaip 40 metų. Ir kiekvienais tampa vis tobulesnis. 80 000 vikšrinių šarvuotųjų M113 naudojami NATO šalių kariniuose daliniuose. Šių šarvuotųjų turi ir Lietuvos kariuomenė.

M113 pradėtas kurti praėjus vos dešimtmečiui po Antrojo pasaulinio karo. 1956 m. sausį kariškiai pateikė užsakymą sukurti vikšrinį šarvuotą transporterį, kuris galėtų pakeisti tuo metu amerikiečių kariuomenėje naudojamus M59 ir M75. Iš pradžių naujam šarvuotajui buvo numatytas desanto mašinos vaidmuo – jis turėjo pasiekti mūšio lauką iš laivo arba lėktuvo, vežti pėstininkus, artilerijos pabūklus ir amuniciją.

Remdamasi patirtimi, sukaupia naudojant brangų ir nejudrų šarvuotą M59, JAV korporacija *Food Mashinery and Chemical Corp* 1957–1958 m. sukonstravo šarvuotą transporterį T113. Po sėkmingų bandymų ir daugybės techninių pakeitimų 1960 m. vikšrinis šarvuotis buvo pradėtas gaminti seri-

jiniu būdu kaip M113. Iki 1985 m. pagaminti 40 000 vienetų 18 modifikacijų šarvuotųjų buvo parduoti 29 šalims.

M113 kėbulas buvo pagamintas iš legiruoto aliuminio lydinio. Nauja patobulinta važiuoklė be vikšrų atraminių ratukų – tvirta ir patvari. Šarvuoto transporterio kėbulo viršuje buvo įrengti vairuotojo ir vado liukai, gale – hidrauliškai nuleidžiama platforma su durimis. Priekyje, virš hermetizuoto jėgainės dangčio, įrengta naktinio matymo sistema, iššaukami dūminiai užtaisai. Jėgainės skyriuje sumontuotas 8 cilindrų 5920 cm³ tūrio, 134 KW (209 AG) benzininis „Chrisler“ A 710B variklis. Šarvuoties kovinė masė siekė 10,4 tonos. M113 tilpo 12 karių ir vairuotojas.

1975 m. benzininis variklis buvo pakeistas į ekonomišką ir patvaresnį firmos *Detroit Diesel* 6 V 53 tipo 6 cilindrų dvitaktį 5220 cm³ tūrio, 154 KW (210 AG) skysčiu aušinamą variklį. Nuo 1965 m. visų pagamintų šarvuotųjų benzininiai varikliai buvo pakeisti dyzeliniais. Šie šarvuotieji tapo žinomi M113 A1G, o tie, kuriuose buvo įrengta RChB (nuo radiologinio, cheminio, biologinio ginklų) apsaugos sistema, – M113 A2G pavadinimais.

Šarvuoties M113 priekyje buvo įtaisyta plokštė bangoms atmušti. Jis galėjo plaukti 6 km/h greičiu naudodamas vikšrus.

Vėliau Vokietijos kariuomenė M113 patobulino: įrengė naujesnius optinius, IR (infraraudonųjų spindulių) naktinio matymo, apšvietimo ir valdymo prietaisus, aprūpino jį ryšio priemonėmis, ginkluote ir pažymėjo santrumpa M113G (*Germany*).

1978 m. buvo pailginti sanitariniai ir vadaviečių šarvuotieji. Be to, įrengti šeši (bazinio modelio – penki) vikšrų atramos ratai, galingesnis 6V 53 TIA295 KW (400 AG) variklis ir pavarų dėžė, įdiegta nauja vairavimo sistema (apvalus vairas), patobulinta hidraulika, įtaisyta gervė ir kėlimo kranas. Nepritaikytas plaukti MTVL (*Medium Technical Vehicle-Light*) buvo pagamintas iš tokio pat legiruoto aliuminio lydinio, tačiau dar turėjo papildomus apsauginius šarvus. Degalų įpurškimas buvo valdomas elektronikos aparatais. Šarvuoties įgulą sudarė 2 arba 3 žmonės, jis galėjo vežti 10 ginkluotų karių.

Kanados karinių pajėgų užsakymu buvo pagaminta šių modifikacijų šarvuotųjų: M113 A3 IFM – gynybinių,

AKADEMIJOS PULSAS | ĮVYKŲ RENGINIAI

Kovo 1 d. Akademijoje viešėjo Suomijos kariuomenės vadas gen. Ari Tapani Puheloinenas (*Ari Tapani Puheloinen*). Jis Akademijos, KAM ir kariuomenės karininkams ir kariūnams skaitė pranešimą apie Suomijos kariuomenę ir gynybos sistemą.

Kovo 7–17 d. Kariuomenės centriniame poligone Pabradėje vyko IV kurso kariūnų pratybos „Būrys žygyje“.

Kovo 10 d. Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos proga II kurso kariūnui Petriui Budriui Akademijos viršininkas plk. Gintaras Bagdonas įteikė padėką už pavyzdinę tarnybą ir gerą mokymąsi.

Techniniai duomenys	M113A1
Variklis	Detroit Diesel Engine Division GMC
Tipas	6V53 dvitaktis, tiesioginio įpurškimo, dyzelinis, 6 cilindry, V formos
Cilindro skersmuo	98,40 mm
Stūmoklio eiga	114,3 mm
Galingumas (2800 sūkių/min)	154 KW (210 AG)
Laisvieji sūčiai	650–700 sūkių/min
Tuščio masė	8,6 t
Pakrauto masė	11,5 t
Pavarų dėžė	Alison–Division-GMC TX-100-1
1 pavara	0–16 km/h
1–2 pavara	0–35 km/h
1–3 pavara	0–64 km/h
2–3 pavara	0–34 km/h
Atbulinės eigos pavara	Iki 15 km/h
Plaukimo greitis	Iki 5,6 km/h
Aušinimo sistemos tūris	44 l
Degalų bako talpa	380 l
Degalų sąnaudos 100 km	69 l
Važiavimo nuotolis pilnu baku	Apie 480 km
Sukimosi spindulys važiuojant	6,88 m
Sukimosi spindulys stovint	6,95 m
Važiavimo į kalną (nuo kalno) kampas	60°
Šoninis posvyris	30°
Vikšrų skaičius:	131
Kairėje	65
Dešinėje	66
Vikšrų įtempimo aukštis (virš antrojo atraminio rato)	10 mm
Tarpo tarp vėžių plotis	Apie 2160 mm
Generatorius	28 V 100A (2000–8000 sūkių/min)
Starteris	24 V 500 A
Akumuliatorius	100Ah (2 vnt.)
Radijo ryšio prietaisų baterijos	100Ah (2 vnt.)

Straipsnio autoriaus nuotraukos

MTVR – pritaikytų kovai kalvotose vietovėse, MTVF (*Fittler*) – su keliamuoju kranu.

JAV gamybos vikšrinis šarvuotis M113A1 įtrauktas į Lietuvos karinio transporto sistemą. Jis skirtas kariams vežti karinių veiksmų ir pratybų

metu saugant nuo kulkosvaidžių ugnies, taip pat jiems išsilaipinant arba lipant į šarvuotį, nes tiesiai į apkasus galima nuleisti galinę platformą. M113A1 gali įveikti 1 m gylio brastą, trumpai plūduriuoti, tačiau plaukti juo neleidžiama. ■

AKADEMIJOS PULSAS | BŪSIMI RENGINIAI

Kovo 10–17 d. Akademijos ramovėje vyko Vytauto Ylevičiaus fotografijų paroda „Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo tvirti žingsniai“.

Balandžio 11 d. Kariūnų taryba organizuoja konferenciją „Pilietinio ugdymo problemos“, į kurią ketinama pakviesti apie penkiasdešimt Lietuvos universitetų ir kitų aukštųjų mokyklų studentų.

Balandžio 13 d. Vadybos katedra rengia seminarą magistrantams „Personalo vadyba ir organizacijų plėtra“, kuriame karininkai galės pristatyti ir platesnėje auditorijoje aptarti pasirinktų tyrimų kryptį ir idėjas.

Balandžio 18–22 d. (nuo 13.00 iki 15.00 val., mokomasis korp., 406 kab.) Vadybos katedra krašto apsaugos sistemos specialistams rengia prof. habil. dr. Antano Makščučio darbų parodą „Mokslo tiriamasis darbas: pasiekimai ir perspektyvos“.

Gegužės 12 d. Strateginių tyrimų centras pristatys mokslinio darbo „Karininkų poreikio ir parengimo Lietuvos kariuomenei analizė“ tyrimų rezultatus.

Birželio 16–17 d. Akademijoje vyks Lietuvos matematikų draugijos 52-oji konferencija, kurią kaip Akademijos atstovė koordinuoja Taikomųjų mokslų katedra.

Liepos 22 d. Simono Daukanto aikštėje vyks iškilminga Karo akademijos XVIII laidos absolventų išleistuvių ceremonija.

ŠAULIŲ KALĖDINIS ŽYGIS „ŽIEMŪŽĖ 2010“

Krn. Paulius KAUSYLAS

Ankstyvą besibaigiančių metų rytą į Utenos šaulių namus iš kelių Lietuvos miestų susirinko šauliai. Visi jie čia atvažiavo dalyvauti žygyje: susitikti su senais draugais ir susirasti naujų. Žygyje dalyvavo jaunieji šauliai, instruktoriai ir vadovai iš Utenos, Anykščių, Zarasų, Užpalių, Visagino ir Vilniaus. Vadovaujami Utenos 9-osios rinktinės vado pavaduotojo Norberto Černiausko, žygeiviai pajudėjo numatytu maršrutu.

Viskas prasidėjo oficialia rikiuote, „padalinių“ (miestų) vadai raportavo apie pasirengimą žygiui, pranešė žmonių skaičių. Po to patraukėme link vieno iš miesto stadionų, kuriame turėjo vykti trumpi mokymai. Vadovybė turėjo žinių apie mūsų kelyje rengiamą „pasalą“. Stadione buvo mokoma žygio rikiuočių, jaunieji šauliai supažindinti su sutartiniais nebyliojo valdymo signalais (jų vėliau žygio metu prireikė), vienu iš vietovės kirtimo būdų pagal tam tikrus nustatytos formos ženklus (emblemas).

Mokymų metu didžiausią darbą atlikome aš ir Anykščių Dariaus ir Girėno šaulių 1-osios kuopos vadė savanorė Indrė Meliūnaitė. Kai kurie dalyviai jau turėjo tokių žygių patirties arba tiesiog ilgiau dalyvauja šioje veikloje, todėl buvo puikūs pagalbininkai. Ypač gerai buvo pasiruošę vilniečiai, kiekvienas iš jų žinojo apie 95 % mokomų nebyliojo valdymo signalų. Taip pat jie buvo nepamainomi ir aiškinant, kas yra „emblemas“.

Vilniečiams nenusileido ir ilgamečiai Utenos 9-osios kuopos šauliai. Mūsų senbuviai yra dalyvavę daug-

lyje žygių, visose sudėtingesnėse pratybose, todėl jiems šis žygis buvo tarsi pramoga.

Žinoma, žiemos žygiai neįsivaizduojami be „oro pavojaus“. Valdas Juodka, Utenos 9-osios kuopos vadas, pademonstravo, kaip reikia reaguoti į situaciją. Tiesa, instruktorius jis gana savotiškai: sakė, jog po komandos „Oro pavojus!“ reikia šokti į pusnį, rankas laikyti už galvos, o atliekant šuolį sukryžiuoti kojas – ir kai kuriuos dalyvius šokiravo.

Centre krn. P. Kaušylas

AKADEMIJOS PULSAS

■ PASKIRTI Į PAREIGAS

2011-01-10 kpt. **Paulius ČIŽAUSKAS**

paskirtas į Lyderio ugdymo grupės Kariūnų bataliono štabo viršininko pareigas.

2011-01-11 kpt. **Dmitrij SIDENICA**

paskirtas į Štabo S-5 skyriaus tarptautinio bendradarbiavimo karininko pareigas.

2011-01-11 kpt. **Linus VENCKUS**

paskirtas į Paramos grupės Statinių priežiūros skyriaus viršininko pareigas.

2011-02-01 kpt. **Marius DABKEVIČIUS**

paskirtas į Karinio rengimo grupės Vadų ir jaunesniųjų štabo karininkų kursų Instruktorių grupės vyriausiojo instruktoriaus pareigas.

2011-03-01 vrš. **Vilius JANUŠEVIČIUS** paskirtas

į Akademijos vyriausiojo puskarininkio pareigas.

■ SUTEIKTAS AUKŠTESNIS KARINIS LAIPSNIS

kpt. **Vaidui STANKEVIČIUI** – majoro

■ APDOVANOTI

Saulius ČĖPLA – LR Seimo pirmininko padėka

Vytautas ABARIS, Vytautas VERSECKAS – LR Seimo kanclerio padėka

LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENOS PROGA

mjr. **Aušrius BUIKUS**, kpt. **Arūnas MIKONIS** – krašto apsaugos ministro padėka

Vida ZAKAITĖ – Lietuvos kariuomenės vado padėka
gr. **Algimantas MAČYS** – kariuomenės pajėgų medaliu „Už pavyzdinę tarnybą“

Na, bet šauliai – ne bailiai, visi pabandė pakartoti vado veiksmus ir liko patenkinti – negana to, tai per mokymus tapo vienu linksmiausių dalykų ir viena iš didžiausių pramogų žygio metu. Šauliams reikėjo tik purių pusnių, į kurias galėtų efektingai „skristi“. Jei aplinkos sąlygos būdavo „tinkamos“, oro pavojaus jie netgi laukdavo. Tad, susipažinę su žygio iššūkiais, šauliukai pajudėjo iš miesto.

Po mokymų patraukėme link Vyžuonų. Kelias tolimas, bet visi buvo nusiteikę optimistiškai. Žygiavome linksmi, dainuodami lietuviškas dainas, kol priėjome Skaistašilio mišką. Vadų duomenimis, čia turėjome aptikti mums pasalą rengiantį priešą. Netrukus buvo įsakyta išsidėstyti žygio rikiuote, baigti dainuoti ir būti itin pastabiams. Sąlytyje su priešu vengti atakuoti, bandyti priešininkus paimti į nelaisvę.

Netrukus įvyko tai, ko visi ir tikėjosi, – patekome į pasalą. Visagino vyrų Donato Kotovo ir Artūro Macicko jėgomis buvo sučiuptos priešo pajėgos. Po to paaiškėjo, kad tai – Užpalių šauliai su savo vadove Birute Mosoniene!

Užpuolikai buvo apsiginklavę parduotuvėje įsigytomis

petardomis. Jie buvo pasiryžę pasprukti ir surengti dar vieną pasalą. Ilgai laukti nereikėjo. Kol žvalgų patrulis, Donatas ir Artūras, žvalgė apylinkes, belaisviai sugebėjo pabėgti. Bet neilgai džiūgavo – vėl pateko į rankas tiems patiems nepailstantiems šauliams. Sučiupę „priešus“, visi linksmi ir sveiki toliau tęsėme savo žygį.

Po poros valandų miško keliais priėjome Vyžuonus. Čia sustojome prie Nepriklausomybės paminklo. Sugiedoję „Tautišką giesmę“ ir išklausę puikią Vyžuonų seniūno Audriaus Remeikio kalbą, aptarėme žygį. Vėliau visi pietavome – žygeiviams buvo išvirta šaulių košės. Pietūs žymėjo žygio pabaigą, bet tai – ne bėda, nes šauliai progą susitikti su draugais iš kitų miestų dar tikrai turės.

Šaulių žygis Utenos apylinkėse per moksleivių žiemos atostogas jau tampa gražia tradicija. Nors jis surengtas tik antrą kartą, bet teigiamų pokyčių jau matyti – pirmą kartą jame dalyvavo tik uteniškiai ir užpalėniškiai, o dabar – kur kas platesnis entuziastų būrys. ■

Vyžuonai. Prie Nepriklausomybės paminklo

Šaulių pietūs

Anykštų Dariaus ir Girėno 1-osios šaulių kuopos vadės savanorės Indrės Mellūnaitės nuotraukos

AKADEMIJOS PULSAS | SVEIKINAME

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO DIENOS PROGA

plk. ltn. **Vygantas BUKAUSKAS** –
krašto apsaugos ministro vardine dovana

mjr. **Ričardas STAKELIS** –
krašto apsaugos ministro padėka

kpt. **Artūras KATILIUS, Vida VIDZICKIENĖ,**

1991 m. sausio–rugsėjo mėn. aktyviai gynę Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, Laisvės gynėjų dienos proga – Sausio 13-osios atminimo medaliu (2010-12-22 LR Prezidento dekretas Nr. 1K-562)

Kariūnas laiko įskaitą.

Atidaro 212 auditorijos duris, rikiuotės žingsniu prieina prie stalo ir raportuoja:

– Tamsta lektoriau, kariūnas į matematikos įskaitą atvyko, leiskite paimti bilietą!

Lektorius:

– Imkite.

Kariūnas, paėmęs bilietą, garsiai praneša jo numerį ir prašo leidimo eiti ruoštis.

Tuo metu atsidaro durys ir į auditoriją įeina akademijos viršininkas. Visi pagal komandą atsistoja.

Lektorius nespėja nustatyta tvarka jam prisistatyti, kai jį aplenkia įskaitos laikyti atėjęs kariūnas.

Padėjęs savo bilietą ant stalo, rikiuotės žingsniu jis prieina prie akademijos viršininko ir raportuoja:

– Tamsta pulkininke, kariūnas atsakymą baigė!

Spengianti tyla...

Akademijos viršininkas:

– Tai kaip jisi?

Lektorius:

– N... n... normaliai...

Akademijos viršininkas:

– Kokį pažymį gavo šis kariūnas?

Lektorius:

– „Gerai“...

Kariūnas:

– Leiskite eiti?

Akademijos viršininkas:

– Eikite!

P. S. Kito egzamino šis kariūnas neišlaikė.

– Kuo skiriasi drąsus karys nuo atsargaus? – klausia trečiakursio pirmakursis.

– Drąsus karys prieis prie savo tiesioginio vado ir garsiai prie visų pasakys, ką apie jį galvoja.

– O kaip pasielgs atsargus karys?

– Jis padarys tą patį, tik telefonu.

=====

Pirmo kurso kariūnas savo kuopininko klausia:

– Kodėl pagal komandą „Žengte–MARŠ!“ judėti pradėdame kaire koja?

– Todėl, kad dviem kojom žygiuoti negalima!

=====

Topografijos pratybos:

– Kariūne, kuo įrodysite, kad Žemė apvali?

– Gaubliu...

=====

Taktikos karininkas klausia per ginklų priežiūros įskaitą:

– Nuo ko prasideda ginklo valymas, kariūne?

– Nuo numerio patikrinimo.

– Kodėl?

– Kad neišvalytum svetimo ginklo, tamsta kapitone.

Būrio vadas apeina pirmakursių rikiuotę ir piktai perspėja:

– Jums bus sunku, kariūnai. Mano pavardė Vilkas, ir charakteris tai patvirtina. Tad siūlau nebandyti mano kantrybės. O dabar susipažinkime. Kokia jūsų pavardė, kariūne?

Mažas, plikai nukirptas kariūnas sutrikęs tyli.

– Drąsiau! Aš – Vilkas, o jūsų pavardė? Neversk manęs kartoti klausimo...

– Kariūnas Meškys, tamsta būrio vade... – sukaupęs drąsą pralemena nelaimėlis.

=====

Kuopininkas komanduoja kariūnams:

– Kariūnai! Kasti čia ir čia! O aš nueisiu ir sužinosiu, kur reikia kasti...

=====

Grandinis kelias dienas pavėlavo grįžti iš atostogų. Jo tiesioginis vadas klausia:

– Kas atsitiko?

– Žmona praskėlė galvą.

– O jūs kuo čia dėtas?

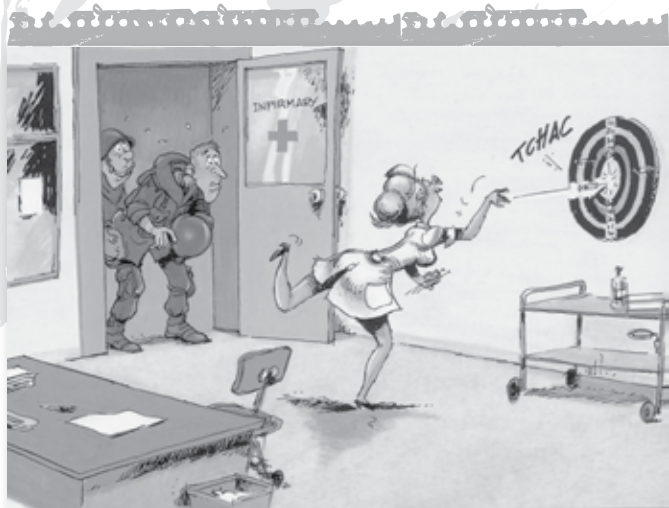
– Kaip tai kuo? Galva tai juk mano, tamsta vade!

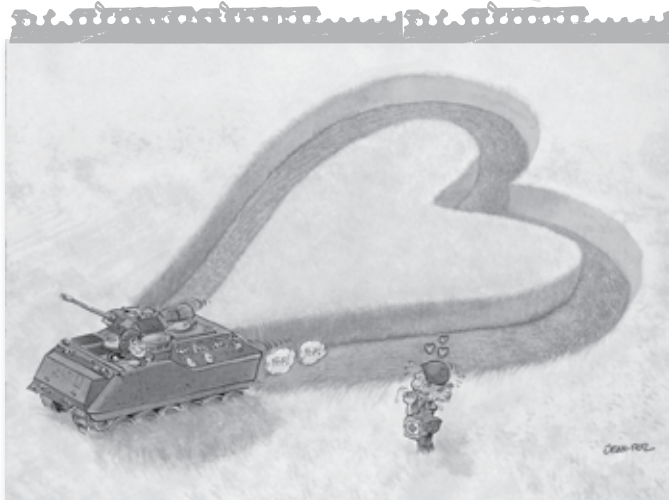
=====

– Tamsta kapitone, ar galiu užduoti klausimą?

– Leidžiu.

– Taigi aš jį jau uždaviau.

Taktikos karininkas veda Drausmės statuto pratybas.

– Taigi, kariūne, ką turite daryti, jeigu jūsų vadas neteisingai ar nesąžiningai su jumis pasielgė.

– Tylėti, tamsta.

– Bet kodėl? Jūs galite kreiptis pagal subordinaciją aukščiau. Ar aišku?

– Taip, tamsta!

– Ir kas bus po to, kai jūs kreipsitės aukščiau?

– Kelis savaitgalius sėdėsiu akademijoje...

Taktikos karininkas užduoda klausimą:

– Ką turi daryti karys, jeigu ant automato vamzdžio galo nutūpė žvirblis?

– Atsibusti, tamsta kapitone.

– Tėti, – klausia sūnus tėvo karininko, – ar tiesa, kad kariai būna ramūs bet kokioje situacijoje? Ar tai tik pasakos kvailėliams?

– Taip, tikrai! – atsako tėtis.

– Tada aš tau parodysiu savo pažymių knygelę.

– Kur tavo ginklas, kariūne?

– Aš jo nepasiėmiau.

– Nepasiėmei ginklo? Nieko sau pokštas! Kaip vadinamas karys, neturintis ginklo?

– Karininku.

Popietinės pratybos. Visi kariūnai po pietų apsunkę, jėgų nebeturi. Prašo būrio vado (kariūno):

– Tamsta būrio vade, leiskite j kuopą, mes labai pavargę...

– Gerai. Kai baigsis šis kreidos gabalas – tada ir eikite.

Balsas iš auditorijos galo:

– Duokite, aš jį suvalgysiu!

Būrio vadas žiūri pro automato vamzdį. Kariūnas klausia:

– Ką jūs ten pamatėte, tamsta būrio vade?

– Du savaitgalius iš eilės, kariūne.

– Ar nepavaišinsi cigarete? – kreipiasi ketvirtakursis į antrakursį.

– Mielai, tik jas jau pažadėjau kitam.

MŪSŲ NAMŲ ISTORIJA

Krn. Elmyra BALJANAITĖ, doc. dr. Manvydas VITKŪNAS

Visi žino, kad istorija – tai visuomenės raida nuo seniausių laikų iki dabar. Tai svarbiausi tautų, valstybių ir žmonių gyvenimo įvykiai, esminės datos, mokslo, meno, literatūros, kultūros paveldas. Drįstame teigti – galime didžiulius garbingą savo valstybės praeitimi: narsiais Kęstučio, Algirdo ir Vytauto žygiais, Gedimino diplomatija. Vertiname Radvilų ir Sapiegų, iškilų Lietuvos didikų giminų, istorinį palikimą, svarų indėlį kuriant valstybę, rūpinantis jos klestėjimu. Tikriausiai sutiksime, kad valstybės istorija prasideda nuo istorinės ir kultūrinės aplinkos, kurioje gyvename, mokomės ir dirbame. Mūsų visų – tiek kariūnų, tiek dėstytojų – pareiga – ją pažinti, kad galėtume deramai įvertinti ir pasimokyti iš kadaise čia gyvenusių ir dirbusių žmonių.

Neseniai išleista Lietuvos karo akademijos darbuotojų doc. Nijolės Janulaitienės ir mjr. Gintauto Jakščio mokslinę studiją „Nuo didikų Sapiegų rezidencijos iki Lietuvos karo akademijos“ reikėtų perskaityti ne tik kariūnams, bet ir kiekvienam Akademijos bendruomenės nariui. Tad dabar kartu nors pasklaidykime šios knygos puslapius...

Prie Akademijos glaudžiasi neilga gatvelė, pavadinta Leono Sapiegos vardu. Gal ne visi kariūnai (ir ne tik jie) žino, kas buvo Leonas Sapiega. Kodėl ši gatvė pavadinta jo vardu? Studijoje, remiantis Lietuvos, Lenkijos, Baltarusijos, Rusijos istoriniais šaltiniais ir archyvų medžiaga, rašoma apie karo vadą, didį politiką ir diplomata, tikrą Lietuvos patriotą Leoną Sapiegą. Jis gyveno XVII a. ir yra žinomas dėl didžiulių nuopelnų mūsų valstybei. Šis didikas prisidėjo rengiant III Lietuvos Statutą, grūmėsi dėl to, kad Abiejų Tautų Respublikoje būtų apsaugotos lietuvių teisės, kad svetimšaliams nebūtų leista įsigyti čia nuosavybės ir užimti įtakingų postų. Leoną Sapiegą amžininkai vadino Didžiuoju Leonu arba Lietuvos Solonu (išminčiumi). Jau nuo dvidešimt devynerių jis pradėjo eiti svarbiausias

pareigas LDK (buvo pakancleris, kanceleris, LDK kariuomenės didžiojo etmono ir Vilniaus vaivada), tapo nekarūnuotu Lietuvos valdovu ir Sapiegų giminės lyderiu.

Kitas garsios Sapiegų dinastijos atstovas – LDK kariuomenės didysis etmonas ir Vilniaus vaivada Kazimieras Jonas Sapiega. Tai jis yra užmiesčio Sapiegų rezidencijos, Viešpaties Jėzaus bažnyčios ir Trinitorių vienuolynų, prisiglaudusių prie Akademijos, įkūrėjas ir statytojas. Šie rūmai buvo kuriami kaip valdovo rezidencija, nes Kazimieras Jonas Sapiega tikėjosi tapti Abiejų Tautų Respublikos valdovu. Deja, planams žlugus, žlugo ir Sapiegų giminės didybė – jie nužengė nuo LDK politinės arenos.

Akademijoje sklando mitas, kad mūsų ramovės pastatas – kažkada buvusios Sapiegų arklidės. Tik perskaite šią knygą galime drąsiai šį mitą paneigti. Tai buvo Rusijos imperijos 2-ojo inžinerijos bataliono karinėms ceremonijoms rengti skirtas maniežas. Be ramovės, išlikę dar du šio XIX a. laikotarpio pastatai, dabar juose įsikūrę KAS struktūriniai padaliniai.

Kaskart, kai imame į rankas naują knygą, apima smalsumas, o jei knygą vykusi – ir tikras džiaugsmas. Juo labiau jei ji svarbi mums, mūsų Akademijos bendruomenei. O dabar turime knygą apie savo namus, apie savo ištakas ir šaknis. Šis leidinys – ilgo ir nuoširdaus dviejų žmonių – pedagogės ir karininko – darbo vaisius.

Knygoje apžvelgti keli svarbūs istoriniai dėmenys. Pirma, teritorijos, kurioje įsikūrusi Akademia, istorija, neatsiejamai susijusi su Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės magnatų Sapiegų gimine, jos žygiais ir darbais. Doc. N. Janulaitienė ne tik aptaria didikų giminės istoriją, nuopelnus Lietuvos valstybei, bet ir visapusiškai atskleidžia puikios baroko epochos rezidencijos kultūrinius aspektus. Mjr. G. Jakščiu teko ne mažiau įdomi užduotis – surinkti neretai labai padriką, išbarstytą medžiagą apie karininkų rengimo įvairių valstybių kariuomenėms raidą buvusiose

Sapiegų valdose Antakalnyje.

Sutikite – iki šiol daugelis Akademijos bendruomenės narių žinojo, kad iki 1992 m. čia veikė okupacinės sovietinės (vėliau – Rusijos) kariuomenės priešlėktuvinės gynybos vadų radioelektronikos mokykla, tačiau labai miglotai įsivaizdavo, kas šioje žemėje buvo XIX a. ar XX a. pirmoje pusėje. Pasirodo, kareivių žingsniai čia aidėjo dar nuo XIX a. vidurio, kai istorinėse valdose buvo įsikūręs Lietuvos Brastos Aleksandro kadetų korpusas. Vėliau dabartinės Akademijos ir Trinitorių vienuolyno pastatuose buvo dislokuotas caro kariuomenės inžinerijos batalionas.

Skaudžiausias šių pastatų ansamblio istorijos tarpsnis, be abejo, – 1940 m., kai į juos jau okupantų valia iš Kauno buvo perkelta mūsų Akademijos pirmtakė – Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokykla, sovietų kelis kartus pervadinta ir galiausiai reformuota į Vilniaus pėstininkų mokyklą. Čia mokslus baigė paskutiniai dar iki okupacijos į Karo mokyklą įstoję kariūnai. Šis trumpas laikotarpis dramatiškai, tačiau itin glaudžiai susijęs su mūsų dabartinės LKA ir ano meto Karo mokyklos istorija. Belineka pasidžiaugti, kad Akademijos senato sprendimu Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija oficialiai laikoma tarpukario Lietuvos karo mokyklos tradicijų tęsėja.

Okupacijos metai, kai dabartinės Akademijos pastatuose buvo rengiami karininkai sovietinei kariuomenei, knygoje taip pat neapeiti. Ir tai labai teisinga – sovietinė karo mokykla tikrai nėra dalis mūsų Akademijos istorijos, bet jei jau kalbame apie visą šį išpūdingą pastatų ansamblį, kurį sudaro ne tik dabartinės Akademijos, bet ir Sapiegų rūmų, Trinitorių bažnyčios ir vienuolyno, Sapiegų ligoninės ir kiti pastatai, sovietinio laikotarpio taip pat neturėtume ištrinti. Tai būtų didelė istorinė klaida.

Esame įsitikinę, kad negalima sieti Akademijos istorijos su sovietine karo mokykla, leisti savo teritorijoje sovietų karo mokyklos absolventams

Tado Dambrausko fotokonkurso „Lietuvos kariuomenė fotografijoje 2010“ nugalėtojo (tema „Portretas“) fotografo Tomo Pyliponio nuotrauka „Jauno kariūno portretas: Nepriklausomybės atkūrimo minėjimo diena Nepriklausomybės aikštėje Vilniuje“

Kariūnas Marius Lasavičius prižiūri tvarką Lietuvos šaulių sąjungos jaunųjų šaulių rikiuotėje

ISSN 2029-6053

9 772029 604002